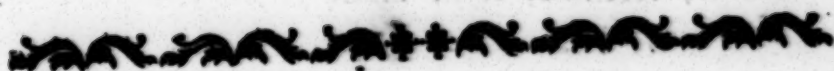


81-2/1150



E L E C T A

EX

O V I D I O, &c.



Ver AS e. 5957

Lately published by J. POTE,

**ELECTA ex OVIDII METAMORPHOSEOS
LIBRIS,**

**Cum Annotatiunculis in gratiam Rudiorum. EDITIO
NOVA, recensita, et in usum Juventutis castigata.**

Eton. 1780. 3s.

**M. T. CICERONIS OPUSCULA: hoc est, Cato Major, seu,
de Senectute; Lælius, seu de Amicitia; Paradoxa; Som-
nium Scipionis. Præfigitur Ejusdem M. T. Ciceronis
VITA LITERARIA, nunc primùm in lucem data. Editio
altera. Eton, 1778. 2s.**

**EUTROPII Breviarum Historiæ Romanæ. Ab Urbe con-
dita ad Annum Ejusdem Urbis DCC. L. Accedit Sex.
Aurelii Victoris de Romanis Illustribus Liber. Ad
usum Juventutis accommodata. Eton, 1780. 1s. 8d.**

**C. JULII CÆSARIS de Bello Gallico Commentariorum
libri V. Accessere Index Geographicus, et Galliæ ve-
teris, ad Cæsarem, Tabula. Editio ad usum Juventutis
accommodata. 1782. 1s. 8d.**

**ELEMENTA RHETORICA, ad Elocutionem spectantia; ex
M. T. Cicerone, et QUINCTILIANO, ut plurimum EX-
CERPTA. In usum studiosæ Juventutis. Subjicitur QUINC-
TILIANI de præstantioribus, cum Græcis, tum Latinis
Scriptoribus, Judicium. Eton. 1768. 1s. 3d.**

**DE FIDE, et Officiis Christianorum, ex cl. Burneti et
Grotii libellis, in usum Juventutis Christianæ. Editio al-
tera. Eton. 1774. 1s. 6d.**

E L E C T A
E X
O V I D I O,
E T
T I B U L L O,
I N U S U M
REGIÆ SCHOLÆ ETONENSIS.

EDITIO ALTERA, RECENSITA, ET IN GRATIAM
RUDIORUM NOTIS AUCTA.



ETONÆ excudit Jos. POTER.

MDCC LXXXIII.





PUB. OVIDIUS cognomento *Naso* natus est Sulmoni, quod oppidum in Pelignis fuit, *Urb. Con. DCCXI.*
 C. Pansa et A. Hirtio Consulibus. Ex *Ante Chr. XLIII.*
 equestri familia ortus. Patrimonium
 satis amplum habuit. In ipso adolescentiæ suæ principio,
 magnopere probavit, quantum præstaret ingenii facilitate,
 ac præclaris moribus; quocirca institutus est in literis maxi-
 mâ diligentia parentis; et cùm in tenera ætate (ut constat)
 summâ voluptate et gratiâ teneretur componendis carmini-
 bus, ab eo studio retractus est parentis monitionibus;

Sæpe pater dixit; Studium quid inutile tentas? TRIST. V.

Hortante patre, factum est, ut Ovidius studium illud, atque curam absolvendi carmina intermitteret, et animum ad causas et forum converteret. Profecit legibus, et honoribus functus est; sed cùm forum displiceret, relictâ curiâ, ad institutum suum rediit, ac totum se dicavit poëticiæ facultati, sicut ipse testatur;

Sponte suâ carmen numeros veniebat ad aptos;

Et, quod tentabam scribere, versus erat. Ibid.

Uxores habuit tres, quarum duas repudiavit; cum tertiâ verò, Perilla nomine, amantissimè et conjunctissimè vixit. Item filiam, et alios liberos. Amicos etiam habuit permultos, doctrinâ et generis nobilitate insignes, quorum familiaritate intimè usus est. Cùm autem Augustum imprudenter offendisset,

offendisset, in Scythas relegatus est, natus annos quinquaginta; cujus exilii, de quo ubique tristissimè queritur causas fuisse duas testatur; alteram, quòd libros de arte amandi composuisset; alteram, errorem quemdam in Augustum se vidisse; Plerique existiment provenisse ex criminale familiaritate cum Juliâ Augusti filiâ: sed cujusmodi fuerit, ubique ipse dissimulat et suppressit.

Nec leve, nec tutum est, peccati quæ sit origo

Scribere; trahiari vulnera nostra timent. Ex PONTO.

Scripsit Epistolas Heroïdum: de Amoris, vel Elegiarum libros quinque: de Arte Amandi libros tres: de Remedio amoris libros duos: Metamorphoseon libros quindecim: de Tristibus libros quinque, quos in exilio ad uxorem scripsit: Fastorum libros duodecim, quorum sex tantùm ad nostra tempora pervenerunt: ex Ponto libros quatuor; et Ibin: de Piscibus etiam librum, quem non absolvit. Carmen de Nuce, et de Medicamine faciei puer adhuc composuisse videtur: Medeam Tragœdiam, Epigrammata, et Poëmata complura ab eo composita sunt, ut Veteres testantur. De Ovidii operibus haud magnum operæ pretium est agere, cùm multi de hóc scripserint, eaque vulgo satis nota sint ex commentariis Grammaticorum. Exilium cùm annos octo et menses aliquot Urb. C. 770. pertulisset, in eo tandem mortuus est, anno Ante Chr. 17. Tiberii Imp. quinto, Ætatis LIX. et apud oppidum Tomos sepultus est.

TIBULLUS,

TIBULLUS, ille politus suavisque Poëta; et quidam Phœbus olor, in quo sincerus esse videtur; et ingenuus Læti Sermonis sapor, nullo peregrino vitiatus succo. *Adr. Turneb. Advers.*

ALBIUS TIBULLUS, poëta elegiographus, quem ut elegantem et tersum Quinçtilianus commendat. Familiaris fuit Horatio et Ovidio, qui cultum eum vocat. Ex equestri familia natus; periit morbo in *Urb. C. 735.* comitatu Messalæ Corvini, cum insulam *Ante Chr. 18.* Phæacum peteret. *Fabri Thes.*

EODEM anno, 2. Olympiadis nimirum 184. Hirtio et Panfa Consulibus, nati duo sunt Poëtæ incltyti, Ovidius et Tibullus: sane uterque se natum ait,

Cum cecidit fato Consul uterque pari.

G. Vossius de Poëtis Latinis.



I N D E X

C A P I T U M.

P A R S P R I M A.

D <i>E I A N I R A</i> Herculi	Pag. 1
<i>Medea</i> Jasoni	7
<i>Ariadne</i> Theseo	16
<i>O Enone</i> Paridi	22
<i>Laodamia</i> Protefilao	29
<i>Phyllis</i> Demophoonti	34
<i>Penelope</i> Ulyssi	40
<i>Dido</i> Æneæ	45
<i>Adventus</i> Æneæ in Italiam, &c.	53
<i>Evander</i> Arcadiâ pulsus, &c.	55
<i>Carmentis</i> Vaticinatio de Roma	56
<i>Hercules</i> Boves recuperat, &c.	57
<i>Romulus et Remus</i> nati, &c.	59
<i>Romulus</i> virgines Sabinas rapit	64
<i>Mors</i> Romuli	67
<i>Numa</i> leges instituit	68
<i>Ancyle</i> a Cælo demissum	69
<i>Tullia</i> super cadaver patris equos egit	70
<i>Gabii</i> expugnati	71
	<i>Lucretia</i>

C A P I T U M.

9

<i>Lucretia a Tarquinio violata, &c.</i>	Pag. 72
<i>De Fabiorum cum Veientibus pugna et clade</i>	74
<i>Palladium ex Igne à Metello servatum</i>	75
<i>Claudia sese de impudicitia purgat</i>	77
<i>Gaio Cæsari in Parthos ituro, faustam Expeditionem ominatur Vates</i>	78
<i>Bello finito, Parthisque victis, Augustus Marti Ultori Templum consecrat</i>	80
<i>Ob Provincias populo redditas, et cognomen AUGUSTI datum, Cæsarem adulatur Naso</i>	82
<i>Augustus cum Romulo comparatur</i>	83
<i>Nux Elegia</i>	85
<i>Genus suum exponit Naso.</i>	92

P A R S S E C U N D A.

<i>Suum Opus Germanico inscribit Naso</i>	3
<i>Crescit Amor Nummi</i>	4
<i>Quare diversis Deis diversa immolabantur pecora; cum Aristæi Fabula</i>	5
<i>Philosophiam laudat Naso</i>	8
<i>Ne cumules Culpam mendacio</i>	9
<i>Annus ineuns</i>	10
<i>Hercules et Omphale</i>	11
<i>Majestas</i>	12
<i>Mærores, quibus affectus erat, in exilium abire jussus, exponit Naso</i>	13
<i>Honos Senectuti habitus</i>	17
	<i>De</i>

<i>De Ghironis morte, et in Sidus conversione</i>	Pag. 17
<i>Speratum senectuti suæ otium deesse queritur Naso</i>	19
<i>Minuuntur carmine Curæ</i>	20
<i>Dejectum à Nautis in Mare Arionem salvum præstat Delphinus</i>	21
<i>Amicitia periculis spectatur</i>	22
<i>Exemplum veri Amoris</i>	23
<i>Læsus timet</i>	24
<i>Munera Cereris</i>	25
<i>De Raptu Proserpinæ</i>	ibid.
<i>Deam Robiginem precatur Sacerdos, ne segetes lædat</i>	28
<i>Auceps in laqueos suos decedit</i>	29
<i>Quare Vulpes Cerealibus emissæ, facibus alligatis ardebant</i>	ibid.
<i>Ovidius bella scripturus ad Amores à Cupidine retrahitur</i>	31
<i>Ceres ab Amore vincitur</i>	32
<i>Apollo præ Amore Pastor</i>	33
<i>Cupido triumphat</i>	34
<i>Remedia Amoris</i>	36
<i>Ariadnem à Theseo relictam, in conjugio duxit Bacchus</i>	46
<i>Ariadne facta Dea</i>	48
<i>Virtus splendeat usu</i>	50
<i>Achilles in Lycomedis Aulâ latet</i>	51
<i>Fabula Dædali et Icari</i>	ibid.
<i>Cephalus et Procris</i>	54
<i>Deus Terminus</i>	57
	<i>Aurea</i>

CAPITUM.

11

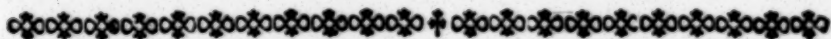
<i>Aurea Ætas</i>	Pag. 58
<i>Bella detestata</i>	59
<i>Ante Juvem Arcades</i>	61
<i>Psittacus</i>	ibid.
<i>Non se divitiis, sed carmine commendat Vates</i>	64
<i>Tabellas sibi repulsam ferentes damnat Naso</i>	65
<i>Omnia Pecuniæ obtemperant</i>	66
<i>Poetarum Laus perennis</i>	68
<i>Lividum alloquitur Naso</i>	69
<i>Mors Tibulli</i>	70
<i>Nimis alta fuge</i>	73
<i>Unde Urbs Tomus dicta</i>	74
<i>Juvenis deprecatur Mortem</i>	75
<i>Malis fracta senescit Ætas</i>	77
<i>Memor esto brevis Ævi</i>	78
<i>——Aliquid Corpore pluris habe</i>	ibid.
<i>Auroram properantem objurgat Naso</i>	80
<i>Obsequium Amicos parit</i>	81
<i>Amnem properanti obstantem alloquitur Amans</i>	82
<i>Per Vetitum ruimus</i>	84
<i>Melius non tetigisse</i>	ibid.
<i>Cultus placet</i>	87
<i>Ovidius queritur omnia præter suam tristitiam tempore diminui</i>	88
<i>Mala levantur fletu</i>	89
<i>Ad Corinnam navigantem</i>	90
<i>Procella</i>	92
<i>Dulcis Odor Lucri</i>	93
	<i>Felicem</i>

<i>Felicem reditum Neæræ optat Poeta</i>	Pag. 94
<i>Sulpicia laudatur</i>	95
<i>Laudes Osiridos</i>	96
<i>Tartara</i>	97
<i>Laudes Ruris</i>	98
<i>Nil nisi quod prodest, carum est</i>	99
<i>Patria sua Sulmo, absente dominâ, parum placet Nasoni</i>	100
<i>Tragœdia, ne scribat Elegos, deterret Poetam</i>	102
<i>Junon's Sacra</i>	103
<i>Ovidius Elegos repudiat</i>	104
<i>Carmina Germanico promittit Naso</i>	105



E X

O V I D I O.



DEIANIRA HERCULI.

A R G U M E N T U M.

Herculem Eurystheus, rex Mycænarum, Junonis instructus dolis, ut sic periret, ad labores arduos incitavit. Qui tamen semper victor evasit. Verum enim, cæteris monstris fortiter superatis, amor succubuit. Deianira, Oenei regis Calydonis filia, uxor ejus, Ioles amore offensa, redigit illi ad animum ante partas honestates, præclaraque facinora, ut ad exemplum illorum suos jam mores æstimet. Hæc autem scribenti nunciatur Herculis calamitas, quam veste Nessi Centauri, virulento sanguine tinctâ, ipsique à se missâ, induxerat, cui inesse vim revocandi eum ab alienis amoribus credebatur; gravissimo igitur dolore oppressa, facinus suum purgare studet; denique suspensio vitam finire cogitat.

B

G R A.

- G**RATULOR Oechaliam titulis accedere vestris :
 Victorem victæ succubuisse queror
 Fama Pelasgiadas subito pervenit in urbes
 Decolor, et factis inficianda tuis ;
 5 Quem nunquam Juno, seriésque immensa labo-
 rum
 Fregerit ; huic Iolen imposuisse jugum.
 Plus tibi, quàm Juno, nocuit Venus. Illa pre-
 mendo
 Sustulit : hæc humili sub pede colla tenet.
 Respice vindicibus pacatum viribus orbem,
 10 Quà latam Nereus cærus ambit humum :
 Se tibi pax terræ, tibi se tuta æquora debent :
 Implēsti meritis Solis utramque domum.
 Quod te laturum est, cælum prior ipse tulisti :
 Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
 15 Quid nisi notitia est misero quæsit pudori,
 Si maculas turpi facta priora notâ ?
 Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
 Cùm tener in cunis jam Jove dignus eras ?
 Cœpisti meliùs, quàm definis : ultima primis
 20 Cedunt : dissimiles hic vir et ille puer.
 Quem non mille feræ, quem non Stheneleüs
 hostis,
 Non potuit Juno vincere : vincit Amor.
 Meandros, toties qui terris errat in îsdem,
 Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas ;

Vidit

- 25 Vidit in Herculeo suspensa monilia collo ;
Illo, cui cœlum sarcina parva fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
Et solidis gemmas apposuisse toris.]
Nempe sub his animam pestis Nemeæa lacertis
30 Edidit : unde humerus tegmina lævus habet,
Ausus es hirsutos mitrâ redimire capillos :
Aptior Herculeæ populus alba comæ.
Nec te Mæoniâ, lascivæ more puellæ,
Incingi zonâ dedecuisse putas ?
35 Non tibi succurrit crudi Diomedis imago,
Efferus humanâ qui dape pavit equas ?
Si te vidisset cultu Busris in isto ;
Huic victor victo nempe pudendus eras.
Detrahat Antæus duro redimicula collo ;
40 Ne pigeat molli succubuisse viro.
Inter Ioniacas calathum tenuisse puellas
Diceris ; et dominæ pertimuisse minas.
Non fugis, Alcide, victricem mille laborum
Rasilibus calathis imposuisse manum ?
45 Crassâque robusto deducis pollice fila,
Æquâque formosæ pensa rependis heræ ?
Ah quoties, digitis dum torques stamina duris,
Prævalidæ fusos comminuere manus !
[Crederis, infelix, scuticæ tremefactus habenis,
50 Ante pedes dominæ pertimuisse minas.]
Eximiis pompis præconia summa triumphî,
Factâque narrabas dissimulanda tibi.

- Scilicet immanes elisis faucibus hydros
 Infantem cunis involuisse manum ?
 55 Ut Tegeæus aper cupressifero Erymantho
 Incubet, et vasto pondere lædat humum ?
 Non tibi Threïciis affixa penatibus ora,
 Non hominum pingues cæde tacentur equæ ?
 Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi
 60 Geryones ; quamvis in tribus unus erat ?
 Inque canes totidem trunco digestus ab uno
 Cerberus, implicitis angue minante comis ?
 Quæque redundabat fœcundo vulnere serpens
 Fertilis, et damnis dives ab ipsa suis ?
 65 Quique inter lævumque latus lævumque lacertum
 Prægrave compressâ fauce pependit onus ?
 Et malè confisum pedibus formæque bimembri
 Pulsam Theffalicis agmen equestre jugis ?
 Hæc tu Sidonio potes insignitus amictu
 70 Dicere ? non cultu lingua retenta filet ?
 Se quoque Nympha tuis ornavit lærdanis armis,
 Et tulit è capto bina tropæa viro.
 I nunc, tolle animos, et fortia gesta recense.
 Quòd tu non esses jure, vir illa fuit.
 75 Illi procedit rerum mensura tuarum.
 Cede bonis : hæres laudis amica tuæ.
 Prò pudor ! hirsuti costas exuta leonis,
 Aspera texerunt vellera molle latus.
 Falleris, et nescis : non sunt spolia ista leonis.
 80 Sed tua, túque feri victor es ; illa tui.

Fœmina

- Fœmina tela tulit Lernæis atra venenis,
 Ferre gravem lanâ vix satis apta colum :
 Instruxitque manum clavâ domitrice ferarum :
 Vidit et in speculo conjugis arma sui.
 85 Hæc tamen audiêram : licuit non credere famæ.
 En venit ad sensus mollis ab aure dolor.
 Ante meos oculos adducitur advena pellex :
 Nec mihi, quæ patior dissimulare licet.
 Non finis averti ? mediam captiva per urbem
 90 Invitis oculis aspicienda venit :
 Nec venit incultis, captarum more, capillis,
 Fortunam vultus falsa tegendo suos :
 Ingreditur latè lato spectabilis auro :
 Qualiter in Phrygiâ tu quoque cultus eras.
 95 Dat vultum populo sublime sub Hercule victo :
 Oechaliam vivo stare parente putes.
 Forsitan et, pulsâ Ætolide Deïanirâ,
 Nomine deposito pellicis, uxor erit :
 Eurytidósque Ioles, atque infani Alcidæ
 100 Turpia famosus corpora junget Hymen.
 Mens fugit admonitu, frigúsque perambulat ar-
 tus,
 Et jacet in gremio languida facta manus.
 Me quoque cum multis, sed me finè crimine
 amâsti :
 Ne pigeat, pugnx bis tibi causa fui.
 105 Cornua flens legit ripis Acheloüs in udis,
 Truncâque limosâ tempora merfit aquâ.

- Semivir occubuit in letifero Eveno
 Nessus; et infecit sanguis equinus aquas,
 Sed quid ego hæc refero? scribenti nuncia venit
 110 Fama, virum tunicæ tabe perire meæ.
 Hei mihi! quid feci? quò me furor egit amantem?
 Impia quid dubitas Deïanira mori?
 An tuus in mediâ conjux lacerabitur Oetâ?
 Tu, sceleris tanti causa, superstes eris?
 115 Si quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
 Credar; conjugii mors mihi pignus erit.
 Tu quoque cognosces in me, Meleagre, sororem.
 Impia quid dubitas Deïanira mori?
 Heu devota domus! folio sedet Agrios alto:
 120 Oenea desertum nuda senecta premit.
 Exulat ignotis Tydeus germanus in oris.
 Alter fatali vivus in igne fuit.
 Exegit ferrum sua per præcordia mater;
 Impia quid dubitas Deïanira mori?
 125 Deprecor hoc unum, per jura facerrima lecti;
 Ne videar fatis insidiata tuis.
 Nessus, ut est avidum percussus arundine pectus,
 Hic, dixit, vires sanguis amoris habet.
 Illita Nefseo misi tibi texta veneno.
 130 Impia quid dubitas Deïanira mori?
 Jámque vale, seniórque pater, germanáque Gorge,
 Et patria, et patriæ frater adempte tuæ.
 Et tu, lux oculis hodierna novissima nostris,
 Vírque (sed ô possis!) et puer Hylle, vale.

M E D E A

MEDEA JASONI.

ARGUMENTUM.

*Jason. cùm primùm Colchon attigit, à Medeâ, Ætæ Colchorum regis filiâ, receptus est, et amatus; quæ interpositâ conjugii sponsione, illum edocuit, quonâm pacto ad optatam perveniret prædam. Aureo igitur vellere raptò, clam cum Medeâ fugam arripuit. Quos cum insequeretur Ætæ, illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, occisi membra dispersit: ut ita patrem ossa filii legentem moraretur. Et sic incolumes in Thes-
saliam tandem devenerunt: ubi Æsonem Jasonis pa-
trem, annis jam decrepitum, ad viridem ætatem re-
duxit. Jason dein Medeam repudiavit: et Creusam,
Creontis regis Corinthiorum filiam, uxorem assumpsit.
Furibunda igitur Medea ad Jasonem scripsit, ingra-
tum ejus animum accusat, præsentemque ultionem, nisi
recipiatur, interminatur.*

AT tibi Colchorum (memini) regina vacavi;
Ars mea, cùm peteres, ut tibi ferret opem,
Tunc, quæ dispensant mortalia fila, sorores
Debuerant fusos evoluisse meos.

- 5 Tunc potui Medea mori bene. Quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, pœna fuit.
Hei mihi! cur unquam juvenilibus acta lacertis
Phryxeam petiit Pelias arbor ovem?

- Cur unquam Colchi Magnetida vidimus Argo :
 10 Turbâque Phasiacam Graia bibistis aquam ?
 Cur mihi plûs æquo flavi placuere capilli ;
 Et decor, et linguæ gratia ficta tuæ ?
 At (semel in nostras quoniam nova puppis arenas
 Venerat, audaces attulerâtque viros)
 15 Iffet anhelatos non præmedicatus in ignes
 Immemor Æsonides, orâque adunca boum ;
 Semina jecisset ; totidémque resumeret hostes,
 Ut caderet cultu cultor ab ipse suo.
 Quantum perfidiæ tecum, scelerate, perisset ?
 20 Dempta forent capiti quàm mala multa meo !
 Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
 Hâc fruar : hæc de te gaudia sola feram.
 Jussus inexpertam Colchos advertere puppim,
 Intrâsti patriæ regna beata meæ.
 25 Hoc illic Medea fui, nova nupta quod hîc est.
 Quàm pater est illi, tàm mihi dives erat.
 Hic Ephyren bimarem ; Scythiæ latus ille nivosæ
 Omne tenet, Ponti quâ plaga læva jacet.
 Accipit hospitio juvenes Æëta Pelasgos,
 30 Et premitis pictos corpora Graia toros.
 Tunc ego te vidi : tunc cœpi scire quid esses.
 Illa fuit mentis prima ruina meæ.
 Ut vidi, ut perii ! nec notis ignibus arsi.
 Ardet ut ad magnos pinea tæda Deos.
 35 Et formosus eras, et me mea fata trahebant.
 Abstulerant oculi lumina nostra tui.

Perfide,

- Perfide, sensisti : quis enim bene celat amorem ?
 Eminent indicio prodita flamma suo.
 Dicitur interea tibi lex ; ut dura ferorum
- 40 Insolito premeres vomere colla boùm.
 [Martis erant tauri plùs, quàm per cornua, sævi ;
 Quorum terribilis spiritus ignis erat.]
 Ære pedes solidi, prætentâque naribus æra :
 Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.
- 45 Semina præterea populos genitura juberis
 Spargere devotâ lata per arva manu,
 Qui peterent secum natis tua corpora telis.
 Illa est agricolæ messis iniqua suo.
 Lumina custodis succumbere nescia somno
- 50 Ultimus est aliquâ decipere arte labor.
 Dixerat Æëtes. Mœsti consurgitis omnes :
 Mensâque purpureos deserit alta toros.
 Quàm tibi nunc longè regnum dotale Creüsæ,
 Et focer, et magni nata Creontis erant ?
- 55 Tristis abis. Oculis abeuntem prosequor udis :
 Et dixit tenui murmure lingua, *Vale.*
 Ut positum tetigi thalamo malè saucia lectum ;
 Acta est per lacrymas nox mihi, quanta fuit.
 Ante oculos taurique meos, segetésque nefandæ ;
- 60 Ante meos oculos pervigil anguis erat.
 Hinc amor, hinc timor est : ipsum timor auget
 amorem.
 Manè erat, et thalamo chara recepta soror ;
 Disjectám-

- Disiectâmq; comas, averſâq; in ora jacentem
 Invenit, et lachrymis omnia plena meis.
- 65 Orat opem Minyis : petit altera, et altera habebit.
 Æſonio juveni, quod rogat illa, damus.
 Eſt nemus et piceis et frondibus ilicis atrum :
 Vix illuc radiis ſolis adire licet.
- Sunt in eo, fuerântq; diu, delubra Dianæ :
 70 Aurea barbaricâ ſtat Dea facta manu.
 Neſcio an exciderint mecum loca. Venimus
 illuc.
- Orſus es infido ſic prior ore loqui :
 Jus tibi et arbitrium noſtræ Fortuna ſalutis
 Tradidit : inque tuâ vitâque mórſque manu.
- 75 Perdere poſſe ſat eſt ; ſi quem juvet ipſa poteſtas ;
 Sed tibi ſervatus gloria major ero.
- Per mala noſtra precor, quorum potes eſſe levamen ;
 Per genus et numen cuncta videntis avi ;
 Per triplices vultus, arcanâq; ſacra Dianæ ;
- 80 Et ſi fortè alios gens habet iſta Deos :
 O virgo, miſerere mei ; miſerere meorum !
 Effice me meritis tempus in omne tuum.
- Quòd ſi fortè virum non dedignare Pelafgum,
 (Sed mihi tam faciles unde, meóſque Deos ?
- 85 Spiritus antè meus tenues vanefcat in auras,
 Quàm thalamo, niſi tu, nupta ſit ulla meo.
- Conſcia ſit Juno, ſacris præfecta maritis ;
 Et Dea, marmoreâ cujus in æde ſumus.

Hæc

Hæc animum (et quota pars hæc sunt ?) movère
puellæ

- 90 Simplicis ; et dextræ dextera juncta meæ.
Vidi etiam lacrymas : an pars est fraudis in illis ?
Sic citò sum verbis capta puella tuis.
Jungis et æripedes inadusto corpore tauros,
Et solidam jussu vomere findis humum
- 95 Arva venenatis pro semine dentibus imple :
Nascitur, et gladios scutâque miles habet.
Ipsa ego, quæ dederam medicamina, pallida sedi ;
Cùm vidi subitos arma tenere viros.
Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
- 100 Inter se strictas conseruère manus
Pervigil ecce draco squamis crepitantibus horrens
Sibilat ; et torto pectore verrit humum.
Dotis opes ubi tunc ? ubi tunc tibi regia conjux ?
Quisque maris gemini distinet Isthmos aquas ?
- 105 Illa ego, quæ tibi sum nunc denique barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa nocens ;
Flammea subduxi medicato lumina somno :
Et tibi, quæ raperes, vellera tuta dedi.
Proditus est genitor : regnum patriâmq̃ reliqui :
- 110 Munus in exilio quod licet esse tuli.
At non te fugiens sinè me, germane, reliqui.
Deficit hoc uno littera nostra loco.
Quòd facere ausa mea est, non audet scribere
dextra.
Sic ego, sed tecum, dilaceranda fui.

Nec

- 115 Nec tamen extimui (quid enim post illa timerem?
 Credere me pelago foemina jamque nocens.
 Numen ubi est? ubi Di? meritas subeamus in
 alto,
 Tu fraudis poenas credulitatis ego.
 Compressos utinam Symplegades elisissent.
 120 Nostraque adhærerent ossibus ossa tuis!
 Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos!
 Debuit ingratis Scylla nocere viris.
 Quaëque vomit fluctus totidem, totidémque re-
 forbet,
 Nos quoque Trinacriæ supposuisset aquæ.
 125 Sospes ad Hæmonias victorque reverteris urbes:
 Ponitur ad patrios aurea lana Deos.
 Quid referam Peliae natas pietate nocentes,
 Cæsâque virgineâ membra paterna manu?
 Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est:
 130 Pro quo sum toties esse coacta nocens.
 Ausus es, ô, (justo defunt sua verba dolori)
 Ausus es, *Æsniâ*, dicere, *cede domo*.
 Jussa domo cessi, natis comitata duobus;
 Et, qui me sequitur semper, amore tui.
 135 Ut subito nostras Hymen cantatus ad aures
 Venit, et accenso lampades igne micant,
 Tibiâque effundit socialia carmina vobis,
 At mihi funestâ flebiliora tubâ;
 Pertimui; nec adhuc tantum scelus esse putabam:
 140 Sed tamen in toto pectore frigus erat.

Turba

Turba ruunt: et *Hymen*, clamant: *Hymenæe*,
frequentant.

Quò propior vox hæc, hoc mihi pejùs erat.
Diverſi flebant ſervi, lacrymáſque tegebant.

Quis vellet tanti nuncius eſſe mali?

145 Me quoque, quicquid erat, potiùs nescire juvabat;

Sed tanquam ſcirem, mens mea triſtis erat.

Cùm minor è pueris, juſſus ſtudióque videndi,

Conſtitit ad geminæ limina prima foris:

Hic mihi, *Mater*, *abi*; *pompam pater*, inquit,
Iafon

150 *Ducit*; et *adjunctos aureus urget equos*.

Protinus abſciſſà planxi mea pectora veſte:

Tuta nec à digitis ora fuere meis.

Ire animus mediæ ſuadebat in agmina turbæ,

Sertáque compoſitis demere rapta comis.

155 Vix me continui, quin ſic laniata capillos

Clamarem, *Meus eſt*, injicerémque manus,

Læſe pater, gaude: Colchi gaudete relicti;

Inferias umbræ fratris habete mei.

Deſeror (amiſſis regno, patriâque, domóque)

160 Conjuge, qui nobis omnia ſolus erat.

Serpentes igitur potui, tauróſque furentes;

Unum non potui perdomuiſſe virum?

Quaéque feros pepuli doctis medicatibus ignes,

Non valeo flammas effugere ipſa meas?

165 Ipſi me captus, herbæque, artéſque relinquunt?

Nil *Dea*, nil *Hecates ſacra* potentis agunt?

Non

- Non mihi grata Dies : noctes vigilantur amaræ :
 Nec tener in misero pectore somnus adest.
 Quæ me non possum, potui sopire draconem.
 170 Utilior cuivis, quàm mihi, cura mea est.
 Quos ego servavi, pellex amplectitur artus :
 Et nostri fructus illa laboris habet.
 Forsitán et, stultæ dum te jactare maritæ
 Quæris, et injustis auribus apta loqui,
 175 In faciem, morésque meos, nova criminaingas.
 Rideat, et vitiis læta sit illa meis :
 Rideat, et Tyrio jaceat sublimis in ostro ;
 Flebit : et ardores vincet adusta meos.
 Dum ferrum flammæque aderunt, succúsque veneni ;
 180 Hostis Medææ nullus inultus erit.
 Quod si fortè preces præcordia ferrea tangunt :
 Nunc animis audi verba minora meis.
 Tam tibi sum supplex, quàm tu mihi sæpe fuisti :
 Nec moror ante tuos procubuisse pedes.
 185 Si tibi sum vilis ; communes respice natos.
 Sæviet in partus dira noverca meos.
 Et nimium fimiles tibi sunt : et imagine tangor :
 Et, quoties video, lumina nostra madent.
 Per superos oro, per avitæ lumina flammæ,
 190 Per meritum, et natos, pignora nostra, duos :
 Redda torum : pro quo tot res insana reliqui.
 Adde fidem dictis : auxiliúmque refer.

Non

- Non ego te imploro contra taurósque virósque ;
Utque tuâ serpens victa quiescat ope.
- 195 Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti ;
Cum quo sum pariter facta parente parens.
Dos ubi sit, quæris ? campo numeravimus illo,
Qui tibi, laturo vellus, arandus erat.
Aureus ille aries, villo spectabilis aureo,
- 200 Dos mea : quam, dicam si tibi, redde ; neges.
Dos mea, tu fospes : dos est^m mea. Graia juvenus.
I nunc, Sisyphias, improbe, confer opes.
Quòd vivis ; quòd habes nuptam focerúmque po-
tentem,
Hoc ipsum, ingratus quòd potes esse, meum est.
- 205 Quos equidem actutum !—sed quid prædicere pœ-
nam
Attinet ? ingentes parturit ira minas.
Quò feret ira, sequar. Facti fortasse pigebit ;
Et piget infido consuluisse viro.
Viderit ista Deus, qui nunc mea pectora versat,
- 210 Nescio quid certè mens mea majus agit.



ARIADNE THESEO.

ARGUMENTUM.

Minos Jovis et Europæ filius, Cretensis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus dolosè occisum, illos tandem post acria bella coegit, ut sibi pœnas penderent, et quotannis pueros septem, et totidem virgines mitterent, Minotauro devorandos. Cùm verò fors Theseo contigisset, ab Ariadne edoctus est, quonam pacto, interfecto Minotauro, ex Labyrinthis ambagibus egrederetur. Theseus autem Cretâ cum Ariadne et Phædra discedens, in Naxos insulam delatus est: ubi à Baccho monitus, Ariadnen sopitam reliquit. Illa expergescens hanc epistolam scripsit, in qua crudelitatem Thesei accusans, immemorem beneficiorum appellat; post multas querelas rogat, ut conversâ nave redeat.

MITIUS inveni, quàm te, genus omne
ferarum:

Credita non ulli, quam tibi, pejùs eram.

Quæ legis, ex illo, Theseu, tibi littore mitto,

Unde tuam finè me vela tulere ratem.

5 In quo me somnùsque meus malè prodidit, et tu

Per facinus somnis infidiate meis.

Tempus erat, vitreâ quo primùm terra pruinâ

Spargitur, et tectæ fronde queruntur aves:

Incertum vigilans, à somno languida, movi

10 Thesea prensuras semisupina manus.

Nullus

Nullus erat: referoque manus, iterumque re-
tento:

Perque torum moveo brachia: nullus erat.
Excussere metus somnum: conterrita surgo:
Membraque sunt viduo præcipitata toro.

15 Protinus adductis sonuerunt pectora palmis:
Utque erat e somno turbida, rapta coma est.
Luna fuit: specto, si quid, nisi littora, cernam.
Quod videant oculi, nil, nisi littus, habent.
Nunc huc, nunc illuc, et utroque sine ordine
curro:

20 — Alta puellares tardat arena pedes.
Interea toto clamanti littore, THESEU!
Reddebant nomen concava faxa tuum:
Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat.
Ipse locus miseræ ferre volebat opem.
25 Mons fuit; apparent frutices in vertice rari:
Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis.
Adscendo; vires animus dabat: atque ita latè
Æquora prospectu metior alta meo.
Inde ego (nam ventis quoque sum crudelibus usa)
30 Vidi præcipiti carbasa tenta noto.
At vidi: aut etiam, cùm me vidisse putarem,
Frigidior glacie, semanimisque fui.
Nec languere diu patitur dolor; excitor illo,
Excitor; et summâ Thesea voce voco.
35 Quò fugis? exclamo: scelerate, revertere, Theseu.
Flecte ratem: numerum non habet illa suum.

- Hæc ego : quod voci deerat, plangore replebam.
 Verbera cum verbis mista fuere meis.
 Si non audires, ut saltem cernere posses,
 40 Jactatæ latè signa dedere manus.
 Candidaque imposui longæ velamina virgæ,
 Scilicet oblitos admonitura mei.
 Jamque oculis ereptus eras : tum denique flevi.
 Torpuerant molles antè dolore genæ.
 45 Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerent,
 Postquam desierant vela videre tua ?
 Aut ego diffusis erravi sola capillis ;
 Qualis ab Ogygio concita Baccha Deo :
 Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi :
 50 Quamque lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
 Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos ;
 Sed non acceptos exhibiturus erat.
 Et tua, quâ possum, pro te vestigia tango ;
 Strataque, quæ membris intepuere tuis.
 55 Incumbo ; lacrymisque toro manante profusis,
 Pressimus, exclamo, te duo ; redde duos.
 Venimus huc ambo : cur non discedimus ambo ?
 Perfide, pars nostri, lectule, major ubi est ?
 Quid faciam ? quò sola ferar ? vacat insula cultu.
 60 Non hominum video, non ego facta boum.
 Omne latus terræ cingit mare. Navita nusquam :
 Nulla per ambiguas puppis itura vias.
 Finge dari comitesque mihi, ventosque, ratemque,
 Quid sequar ? accessus terra paterna negat.

Ut

- 65 Ut rate felici pacata per æquora labar ;
 Temperet ut ventos Æolus ; exul ero.
 Non ego te, Crete, centum digesta per urbes,
 Aspiciam, puero cognita terra Jovi.
 Nam pater, et tellus justo regnata parenti,
 70 Prodita sunt factò, nomina cara, meo.
 Cùm tibi, ne victor tectò morerere recurvo,
 Quæ regerent passus, pro duce fila dedi :
 Cùm mihi dicebas, Per ego ipsa pericula juro,
 Te fore, dum nostrum vivet uterque, meam.
 75 Vivimus : et non sum, Theseu, tua : si modò
 vivis,
 Fœmina, perjuri fraude sepulta viri.
 Me quoque, quâ fratrem, mactâsses, improbe,
 clavâ.
 Effet, quam dederas, morte soluta fides.
 Nunc ego non tantum, quæ sum passura, re-
 cordor ;
 80 Sed quæcumque potest ulla relicta pati.
 Occurrunt animo pereundi mille figuræ :
 Morsque minus pœnæ, quàm mora mortis,
 habet.
 Jam jam venturos aut hâc, aut suspicor illâc,
 Qui lanient avido viscera dente, lupos.
 85 Forfitan et fulvos tellus alat ista leones.
 Quis scit, an hæc sævas tigridas insula habet ?
 Et freta dicuntur magnas expellere phocas.
 Quid vetat et gladios per latus ire meum ?

- Tantùm nè religer durâ captiva catenâ ;
 90 Nève traham servâ grandia pensa manu :
 Cui pater est Minos, cui mater filia Phœbi :
 Quodque magis memini, quæ tibi pacta fui.
 Si mare, si terras, porrectaque littora vidi ;
 Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
 95 Cœlum restabat ; timeo simulacra Dæorum,
 Destituor rapidis præda cibusque feris.
 Sive colunt habitantque viri, diffidimus illis.
 Externos didici læsa timere viros.
 Viveret Androgeos utinam : nec facta luiffes
 100 Impia funeribus, Cecropi terra, tuis !
 Nec tua macâtâset nodofo stipite, Theseu,
 Ardua parte virum dextera, parte bovem !
 Nec tibi, quæ reditus monstrarent, fila dedissem,
 Fila per adductas sæpe recepta manus !
 105 Non equidem miror, si stat victoria tecum,
 Strataque Cretæam bellua tinxit humum.
 Non poterant figi præcordia ferrea cornu :
 Ut te non tegeres, pectore tutus eras.
 Illic tu filices, illic adamanta tulisti :
 110 Illic qui filices, Thesea, vincat habes.
 Crudeles somni, quid me tenuistis inertem ?
 At semel æternâ nocte premenda fui.
 Vos quoque, crudeles venti, nimiumque parati ;
 Flaminaque in lacrymas officiosa meas ;
 115 Dextera crudelis, quæ me fratremque necavit :
 Et data poscenti, nomen inane, fides ;

In me jurârunt somnus, ventusque, fidesque.

Prodita sum causis una puella tribus.

Ergo ego nec lacrymas matris moritura videbo :

120 Nec, mea qui digitis lumina condât, erit ?

Spiritus infelix peregrinas ibit in auras :

Nec positos artus unget amica manus ?

Ossa superstabunt volucres inhumata marinæ ?

Hæc sunt officiis digna sepulcra meis ?

125 Ibis Cecropios portus : patriâque receptus

Cum steteris urbis celsus in arce tuæ ;

Et bene narrâris letum taurique virique,

Sectaque per dubias saxea tecta vias ;

Me quoque narrato solâ tellure relictam.

130 Non ego sum titulis surripienda tuis.

Nec pater est Ægeus ; nec tu Pittheïdos Æthræ

Filius : auctores saxa fretumque tui.

Dî facerent, ut me summâ de puppe videres !

Movisset vultus mœsta figura tuos.

135 Nunc quoque non oculis, sed, quâ potes, aspice
mente

Hærentem scopulo, quem vaga pulsat aqua.

Aspice demissos lugentis in ore capillos ;

Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graves.

Corpus, ut impulsæ segetes Aquilonibus, horret :

140 Litteraque articulo pressa tremante labat.

Non te per meritum, quoniam malè cessit, adoro ;

Debita sit factô gratia nulla meo :

- Sed nec pœna quidem : si non ego causa salutis,
 Non tamen est, cur sis tu mihi causa necis.
 145 Has tibi, plangendo lugubria pectora, lassas,
 Infelix tendo trans freta longa manus.
 Hos tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos.
 Per lacrymas oro, quas tua facta movent :
 Fleste ratem, Theseu ; versoque relabere vento :
 150 Si prius occidero ; tu tamen ossa leges.

ŒNONE PARIDI.

ARGUMENTUM.

Cum Hecuba, Priami uxor, gravida esset, ardentem se parere facem, quâ omnis inflammaretur Troja, somniavit. Territus itaque Priamus oraculum consuluit : a quo cum responsum accepisset, filium ipsi fore, qui patriæ exitium afferret ; partum, quàm primùm ederetur, interfici jussit. Hecuba verò, cum puerum peperisset, maternâ pietate mota, pastoribus regiis eundem clam alendum mandavit. Qui, cum jam convalluisset, Oenonen Nympham uxorem duxit. Sed cum Juno, Pallas, et Venus de pulchritudine contenderent, propter aureum pomum, in quo scriptum legebatur, Detur pulchriori, a Jove ad Paridem arbitrium remissæ sunt : qui, cum Juno regnum, Pallas sapientiam, Venus mulierum pulcherrimam obtulisset, pro Venere sententiam tulit. Postea a patre cognitus Paris, et receptus, Sparten navigavit, Helenamque Menelai

*nelai uxorem raptam abduxit Trojam. Quo intellecto,
Œnone conqueritur hâc epistolâ de ejus perfidiâ, Hele-
namque Græcis reddat, suadet.*

PERLEGIS? An conjux prohibet nova?
perlege: non est

Ista Mycenæâ littera facta manu.

Pegasis Œnone, Phrygiis celeberrima sylvis,
Læsa queror de te, si sin's ipse, meo.

5 Quis Deus opposuit nostris sua numina votis?

Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?

Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est:

Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.

Nondum tantus eras, cùm, te contenta marito,

10 Edita de magno flumine Nympha fui.

Qui nunc Priamides (adfit reverentia vero)

Servus eras. Servo nubere Nympha tuli.

Sæpe greges inter requievimus arbore tecti;

Mistaque cum foliis præbuit herba torum.

15 Sæpe super stramen fœnoque jacentibus alto

Defensa est humili cana pruina casâ.

Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos,

Et tegetet catulos quâ fera rupe suos?

Retia sæpe comes, maculis distincta, tetendi;

20 Sæpe citos egi per juga longa canes.

Incisæ servant a te mea nomina fagi:

Et legor Œnone, falce notata tuâ.

Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt.

Crescite, et in titulos surgite recta meos.

- 25 *Populus est (memini) fluviali confita ripâ,
Est in quâ nostri littera scripta memor.
Popule, vive precor, quæ confita margine ripæ,
Hoc in rugoso cortice carmen habes :
Cum Paris Oenone poterit spirare relicta,*
30 *Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.*
Xanthe, retrò propera ; versæque recurrite lym-
phæ,
Sustinet Œnonen deseruisse Paris.
Illa dies fatum miseræ mihi dixit : ab illâ
Pessima mutati cœpit amoris hyems :
35 *Quâ Venus et Juno, sumptisque decentior armis
Venit in arbitrium nuda Minerva tuum.
Attoniti micuère sinus, gelidusque cucurrit,
Ut mihi narrâsti, dura per ossa tremor.
Consului (neque enim modicè terrebar) anusque,
40 Longævosque senes : constitit esse nefas.
Cæsa abies, sectæque trabes, et. classè paratâ,
Cærula ceratas accipit unda rates.
Flêsti discedens : hoc saltem parce negare.
Præterito magis est iste pudendus amor.*
45 *Et flêsti, et nostros vidisti flentis ocellos.
Miscuimus lacrymas mœstus uterque suas.
Non sic appositis vincitur vitibus ulmus,
Ut tua sunt collo brachia nexa meo.
Ah quoties, cùm te vento quererere teneri,*
50 *Riserunt comites ! Ille secundus erat.*

- Oscula dimissæ quoties repetita dedisti !
 Quàm vix sustinuit discere lingua, *Vale!*
 Aura levis rigido pendentia lintea malo
 Suscitât ; et remis eruta canet aqua.
- 55 Prosequor infelix oculis abeuntia vela,
 Quà licet ; et lacrymis humet arena meis.
 Utque celer venias, virides Nereïdas oro,
 Scilicet ut venias in mea damna celer.
 Votis ergo meis, alii rediture, redisti ?
- 60 Hei mihi, pro dirâ pellice blanda fui !
 Aspicit immensum moles nativa profundum ;
 Mons fuit : æquoreis illa resistit aquis.
 Hinc ego vela tuæ cognovi prima carinæ :
 Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
- 65 Dum moror, in summâ fulsit mihi purpura prorâ.
 Pertimui : cultus non erat ille tuus.
 Fit propior, terrasque citâ ratis attigit aurâ :
 Fœmineas vidi corde tremente genas.
 Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar ?)
- 70 Hærebat gremio turpis amica tuo.
 Tunc verò rupique sinus, et pectora planxi,
 Et secui madidas ungue rigente genas :
 Implevique sacram querulis ululatibus Iden.
 Illinc has lacrymas in mea faxa tuli.
- 75 Sic Helene doleat, desertaque conjuge ploret ;
 Quæque prior nobis intulit, ipsa ferat.
 Nunc tibi conveniunt, quæ te per aperta sequantur
 Æquora, legitimos destituantque viros.

At

- At cùm pauper eras, armentaue pastor agebas,
 80 Nulla, nisi CEnone, pauperis uxor erat.
 Non ego miror opes, nec me tua regia tangit,
 Nec de tot Priami dicar ut una nurus.
 Non tamen ut Priamus Nymphæ focer esse recuset;
 Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
 85 Dignaue sum, et cupio fieri matrona potentis.
 Sunt mihi, quas possint sceptrâ decere, manus.
 Nec me, fagineâ quòd tecum fronde jacebam,
 Despice: purpureo sum magis apta toro.
 Denique, tutus amor meus est tibi: nulla paran-
 tur
 90 Bella, nec ultrices advehit unda rates.
 Tyndaris infestis fugitiva reposcitur armis.
 Hâc venit in thalamos dote superba tuos.
 Quæ si sit Danaïs reddenda, vel Hectora fratrem,
 Vel cum Deïphobo Polydamanta roga.
 95 Quid gravis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
 Consule; quîs ætas longa magistra fuit.
 Turpe rudimentum, patriæ præponere raptam.
 Causa pudenda tua est; justa vir arma movet.
 Nec tibi, si sapias, fidem promitte Lacænam,
 100 Quæ sit in amplexus tam citò versa tuos.
 Ut minor Atrides temerati fœdera lecti
 Clamat, et externo læsus amore dolet;
 Tu quoque clamabis. Nullâ reparabilis arte
 Læsa pudicitia est: deperit illa semel.

Ardet

- 105 Ardet amore tui? sic et Menelaon amavit:
 Nunc jacet in viduo credulus ille toro.
 Felix Andromache, certo bene nupta marito!
 Uxor ad exemplum fratris habenda fui.
 Tu levior foliis, tunc cùm, sine pondere succi,
 110 Mobilibus ventis arida facta cadunt:
 Et minus est in te, quàm summâ pondus aristâ,
 Quæ levis affiduis solibus usta riget.
 Hoc tua (nam recolo) quondam germana ca-
 nebat,
 Sic mihi diffusis vaticinata comis:
 115 *Quid facis, Oenone? quid arenæ semina mandas?*
Non profecturis littora bubus aras.
Graia juvenca venit, quæ te, patriamque, domum-
que
Perdat. Io prohibe; Graia juvenca venit.
Dum licet, obscænam ponto, Di, mergite puppim.
 120 *Heu quantum Phrygiæ sanguinis illa vehit!*
 Dixerat. In cursu famulæ rapuère furentem.
 At mihi flaventes diriguère comæ.
 Ah nimium vates miseræ mihi vera fuisti!
 Possidet en saltus illa juvenca meos.
 125 Sit facie quamvis insignis, adultera certè est.
 Deferuit socios hospite capta Deos.
 Illam de patriâ Theseus, (nisi nomine fallor)
 Nescio quis Theseus, abstulit antè suâ.
 At manet Œnone fallenti casta marito:
 130 Et poteras falli legibus ipse tuis.

- Me Satyri celeres (sylvæ ego tectâ latebam)
 Quæsierunt rapido turba proterva pede :
 Cornigerumque caput pinu præcinctus acutâ
 Faunus, in immensis quâ tumet Ida jugis.
 135 Me fide conspicuus Trojæ munitor amavit.
 Admisitque meas ad sua dona manus.
 Quæcumque herba potens ad opem, radixque me-
 dendi
 Utilis in toto nascitur orbe, mea est.
 Me miseram, quòd amor non est medicabilis her-
 bis !
 140 Deficior prudens artis ab arte meâ.
 Ipse repertor opis vaccas pavisse Pheræas
 Fertur, et e nostro saucius igne fuit.
 Quod neque graminibus tellus fœcunda creandis,
 Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes.
 145 Et potes, et merui : dignæ miserere puellæ.
 Non ego cum Danaïs arma cruenta fero :
 Sed tua sum, tecumque fui puerilibus annis ;
 Et tua, quod superest temporis, esse precor.



LAODAMIA PROTESILAO.

ARGUMENTUM.

Protesilaus Iphicli filius, ad Trojam quadraginta navibus navigans, cum cæteris Græcis Aulide, portu Bæotiæ, ob tempestatem clausus est. Quod dum intellexisset Laodamia, ejus uxor, multis somniis perterrita, hanc epistolam ad eum scripsit: quâ suadet, ut, oraculi memor, a belli periculis abstineat. Datum enim Græcis fuerat responsum, eum, qui primus ex classe in terram Trojanorum descendisset, periturum. At Protesilaus magnanimus, primus descendit, et ab Hectore occisus est.

MITTIT, et optat amans, quò mittitur, ire, salutem,

Hæmonis Hæmonio Laodamia viro.

Aulide te fama est, vento retinente, morari.

Ah! me cùm fugeres, hic ubi ventus erat?

5 Tum freta debuerant vestris obistere remis.

Illud erat sævis utile tempus aquis.

Oscula plura viro, mandataque plura dedissem:

Et sunt quæ volui dicere plura tibi.

Raptus es hinc præceps: et, qui tua vela vocaret,

10 Quem cuperent nautæ, non ego, ventus erat:

Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.

Solvor ab amplexu, Protesilaë, tuo;

Linguaque

- Linguaque mandantis verba imperfecta relinquit.
 Vix illud potui dicere triste, Vale.
- 15 Incubuit Boreas, abreptaque vela tetendit :
 Jamque meus longè Protefilaüs erat.
 Dum potui spectare virum, spectare juvabat :
 Sumque tuos oculos usque secuta meis.
 Ut te non poteram, poteram tua vela videre :
- 20 Vela diu vultus detinuere meos.
 At postquam nec te, nec vela fugacia vidi ;
 Et quod spectarem, nil, nisi pontus, erat ;
 Lux quoque tecum abiit, tenebrisque exsanguis
 obortis
 Succiduo dicor procubuisse genũ.
- 25 Vix socer Iphielus, vix me grandævus Acastus,
 Vix mater gelidâ mœsta refecit aquâ.
 Officium fecere pium, sed inutile nobis ;
 Indignor miseræ non licuisse mori.
 Ut rediit animus, pariter rediære dolores :
- 30 Pectora legitimus casta momordit amor.
 Nec mihi pectendos cura est præbere capillos ;
 Nec libet auratâ corpora veste tegi.
 Ut quas pampineâ tetigisse Bicorniger hastâ
 Creditur ; huc illuc, quò furor egit, eo.
- 35 Conveniunt matres Phylleïdes ; et mihi clamant,
Indue regales, Laodamia, sinus.
 Scilicet ipsa geram saturatas murice vestes :
 Bella sub Iliacis mœnibus ille gerat ?

- Ipsa comas pectar : galeâ caput ille prematur ?
 40 Ipsa novas vestes : dura vir arma ferat ?
 Quâ possum, squalore tuos imitata labores
 Dicar : et hæc belli tempora tristis agam.
 Dux Pari Priamide, damno formosæ tuorum,
 Tam sis hostis iners, quàm malus hospes eras.
 45 Aut te Tænariæ faciem culpasse maritæ,
 Aut illi vellem displicuisse tuam.
 Tu, qui pro raptâ nimiùm, Menelaë, laboras,
 Hei mihi, quam multis flebilis ultor eris !
 Dî, precor, a nobis omen removete sinistrum :
 50 Et sua det reduci vir meus arma Jovi.
 Sed timeo : quotiesque subit miserabile bellum,
 More nivis lacrymæ sole madentis eunt.
 Ilion et Tenedos, Simoisque et Xanthus et Ide,
 Nomina sunt ipso penè timenda sono.
 55 Nec rapere ausurus, nisi se defendere posset.
 Hospes erat : vires noverat ille suas.
 Venerat (ut fama est) multo spectabilis auro,
 Quique suo Phrygiæ corpora ferret opes.
 Classe virisque potens, per quæ fera bella geruntur,
 60 Et sequitur regni pars quotacunque sui.
 His ego te victam, consors Ledaëa gemellis,
 Suspitor : hæc Danaïs posse nocere puto.
 Hæctora nescio quem timeo. Paris Hæctora dixit
 Ferrea sanguineâ bella movere manu.
 65 Hæctora, quisquis is est, si sum tibi cara, caveto.
 Signatum memori pectore nomen habe.

Hunc

- Hunc ubi vitâris, alios vitare memento :
 Et multos illic Hectoras esse puta.
 Et facito dicas, quoties pugnare parabis,
 70 *Parcere me jussit Laodamia sibi.*
 Si cadere Argolico fas est sub milite Trojam ;
 Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
 Pugnet, et adversos tendat Menelaüs in hostes :
 Ut rapiat Paridi, quam Paris antè sibi.
 75 Irruat ; et causâ quem vincit, vincat et armis.
 Hostibus e mediis nupta petenda viro est.
 Causa tua est dispar. Tu tantùm vivere pugna,
 Inque pios dominæ posse redire sinus.
 Parcite, Dardanidæ de tot (precor) hostibus uni :
 80 Ne meus ex illo corpore sanguis eat.
 Nunc fateor ; volui revocare ; animusque ferebat.
 Substitit auspicii lingua timore mali.
 Cùm foribus velles ad Trojam exire paternis,
 Pes tuus offenso limine signa dedit.
 85 Ut vidi, ingemui ; tacitoque in pectore dixi :
Signa reversuri sint, precor, ista viri.
 Hæc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis :
 Fac, meus in ventos hic timor omnis eat.
 Sors quoque nescio quem fato designat iniquo,
 90 Qui primus Danaûm Troada tangat humum.
 Infelix, quæ prima virum lugebit ademptum !
 Dî faciant, ne tu strenuus esse velis !
 Inter mille rates tua sit millesima puppis,
 Jamque fatigatas ultima verset aquas.

Hoc

- 95 Hoc quoque præmoneo : de nave novissimus exi.
 Non est, quò properes, terra paterna tibi.
 Cum venies, remioque move veloque carinam;
 Inque tuo celerem littore siste gradum.
 Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
- 100 Cur venit à verbis multa querela tuis?
 Excutior somno; simulacraque noctis adoro.
 Nulla caret fumo Theffalis ara meo.
 Thura damus, lacrymamque supèr: quâ sparsa
 relucet,
 Ut solet adfuso surgere flamma mero.
- 105 Hoc quoque, quòd venti prohibent exire carinas,
 Me movet: invitis ire paratis aquis.
 Quis velit in patriam vento prohibente reverti?
 A patriâ pelago vela vetante datis.
 Ipse suam non præbet iter Neptunus ad urbem:
- 110 Quò ruitis? vestras quisque redite domos.
 Quò ruitis, Danaï? ventos audite vetantes,
 Non subiti casûs, numinis ista mora est.
 Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?
 Dum licet, Inachix vertite vela rates.
- 115 Sed quid ego revoco hæc? omen revocantis ab-
 esto;
 Blandaue compositas aura secundet aquas.
 Ultima mandato claudetur epistola parvo:
 " Si tibi cura mei, sit tibi cura tui."

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

ARGUMENTUM.

Demophoon, Thesei et Phædræ filius, à bello Trojano in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam delatus, à Phyllide Lycurgi filiâ (quæ tunc Thraciæ imperabat) hospitio et lecto benignè susceptus est, cum quâ aliquamdiu consuevit. Auditâ deinde morte Menesthei, qui post ejectum Athenis patrem Thesea, imperium occupaverat, regni cupidine captus, Phyllidi fidem dat se intra mensem rediturum, confingens ad res componendas se suas ire. Mox refectis navibus Athenas petit, nec redire cogitat. Quatuor igitur exactis mensibus, Phyllis ad eum hanc epistolam scripsit; quâ suadet, uti, beneficiorum memor, fidem datam non fallat: quod si aliter fecerit, violatum amorem crudeli se morte vindicaturam minatur.

HOSPITA, Demophoon, tua te, Rhodopeia Phyllis

Ultra promissum tempus abesse queror.

Cornua cùm Lunæ pleno semel orbe coissent,

Littoribus nostris anchora pacta tua est.

Luna quater latuit; toto quater orbe recrevit;

6 Nec vehit Actæas Sithonis unda rates.

Tempora si numeres, bene quæ numeramus amantes;

Non venit ante suum nostra querela diem.

Spes

Spes quoque lenta fuit ; tardè, quæ credita læ-
dunt,

10 Credimus : invitâ nunc et amante nocent.

Sæpe fui mendax pro te mihi : sæpe putavi

Alba procellosos vela referre notos.

Thesea devovi, quia te dimittere nollet ;

Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.

15 Interdum timui, ne, dum vada tendis ad Hebri,

Merfa foret canâ naufraga puppis aquâ.

Sæpe Deos supplex, ut tu, scelerate, valeres,

Sum prece thuricremis devenerata focis.

Sæpe videns ventos cœlo, pelagoque faventes,

20 Ipsa mihi dixi ; *Si valet, ille venit.*

Denique fidus amor, quicquid properantibus ob-
stat,

Finxit ; et ad causas ingeniosa fui.

At tu lentus abes : nec te jurata reducunt

Numina ; nec nostro motus amore redis.

25 Demophoon, ventis et verba et vela dedisti :

Vela queror reditu, verba carere fide.

Dic mihi quid feci ; nisi non sapienter amavi ?

Crimine te potui demeruisse meo.

Unum in me scelus est, quòd te, scelerate, recepi :

30 Sed scelus hoc meriti pondus et instar habet.

Jura, fides, ubi nunc, commissaque dextera dex-
træ ?

Quique erat in falso plurimus ore Deus ?

- Promissus socios ubi nunc Hymenæus in annos,
 Qui mihi conjugii sponsor et obses erat ?
- 35 Per mare, quod totum ventis agitur et undis ;
 Per quod sæpe iêras, per quod iturus eras :
 Perque tuum mihi jurâsti (nisi fictus et ille est)
 Concita qui ventis æquora mulcet, avum :
 Per Venerem, nimiumque mihi facientia tela,
- 40 Altera tela arcus, altera tela faces :
 Junonemque, toris quæ præfidet alma maritis,
 Et per tædiferæ mystica sacra Deæ.
 Si de tot læsis sua numina quisque Deorum
 Vindicet ; in pœnas non satîs unus eris.
- 45 At laceras etiam puppes furiosa refeci :
 Ut, quâ defererer, firma carina foret ;
 Remigiumque dedi, quo me fugiturus abires.
 Heu patior telis vulnera facta meis !
 Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis :
- 50 Credidimus generi, nominibusque tuis !
 Credidimus lacrymis ; an et hæ simulare docen-
 tur ?
 Hæ quoque habent artes, quâque jubentur, eunt ?
 Dîs quoque credidimus ; quò jam tot pignora
 nobis ?
 Partis satis potui quâlibet inde capi.
- 55 Nec moveor, quòd te juvi portuque, locoque.
 Debuit hoc meriti summa fuisse mei.
 Turpiter hospitium lecto cumulâsse jugali
 Pœnitet, et lateri conseruisse latus.

Quæ

- Quæ fuit ante illam, malletem suprema fuisset
 60 Nox mihi ; dum potui Phyllis honesta mori.
 Speravi melius, quia me meruisse putavi.
 Quæcumque ex merito spes venit, æqua venit.
 Fallere credentem non est operosa puellam
 Gloria ; simplicitas digna favore fuit.
 65 Sum decepta tuis, et amans et fœmina verbis.
 Dî faciant, laudis summa sit ista tuæ :
 Inter et Ægidas mediâ statuaris in urbe :
 Magnificus titulis stet pater antè suis.
 Cùm fuerit Scyron lectus, torvusque Procrustes,
 70 Et Sinis, et tauri mistaque forma viri ;
 Et domitæ bello Thebæ, fusique bimembres,
 Et pulsata nigri regia cæca Dei :
 Hoc tua post illum titulo signetur imago :
Hic est, cujus amans hospita capta dolo est.
 75 De tantâ rerum turbâ, factisque parentis,
 Sedit in ingenio Cressa relicta tuo.
 Quod solum excusat, solum miraris in illo.
 Hæredem patriæ, perfide, fraudis agis.
 Illa (nec invideo) fruitur meliore marito ;
 80 Inque capistratis tigribus alta sedet :
 At mea despecti fugiunt connubia Thraces,
 Quòd ferar externum præposuisse meis.
 Atque aliquis, *Doctas jam nunc eat*, inquit, *Athenas :*
Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.
 85 *Exitus acta probat ; careat successibus opto,*
 Quisquis ab eventu facta notanda putat.

- At si nostra tuo spumescant æquora remo,
 Jam mihi, jam dicar consuluisse meis.
 Sed neque consului : nec te mea regia tanget,
 90 Fessaque Bistoniâ membra lavabis aquâ.
 Illa meis oculis species abeuntis inhæret,
 Cùm premeret portus classis itura meos.
 Ausus es amplecti ; colloque infusus amantis
 Oscula per longas jungere pressa moras :
 95 Cumque tuis lacrymis, lacrymas confundere nos-
 tras ;
 Quodque foret velis aura secunda, queri :
 Et mihi discedens supremâ dicere voce ;
Phylli, face expectes Demophoonta tuum.
 Expectem qui me nunquam visurus abisti ?
 100 Expectem pelago vela negata meo ?
 Et tamen expecto, redeas modò serus amanti :
 Ut tua sit solo tempore lapsa fides.
 Quid precor infelix ? jam te tenet altera conjux
 Forsitàn, et, nobis qui malè favit, amor.
 105 Utque tibi excidimus, nullam, puto, Phyllida nôsti.
 Hei mihi ! si, quæ sim Phyllis, et unde, rogas :
 Quæ tibi, Demophoon, longis erroribus acto
 Threïcios portus, hospitiumque dedi.
 Cujus opes auxêre meæ : cui dives egenti
 110 Munera multa dedi, multa datura fui.
 Quæ tibi subjeci latissima regna Lycurgi,
 Nomine foemineo vix satis apta regi :

Quâ

Quâ patet umbrosum Rhodope glacialis ad Hæ-
mum,

Et facer admissas exigit Hebrus aquas.

115 Cui mea virginitas avibus libata sinistris,

Castaque fallaci zona recincta manu.

Pronuba Tisiphone thalamis ululavit in illis,

Et cecinit mœstum devia carmen avis.

Adfuit Alecto, brevibus torquata colubris;

120 Suntque sepulchrali lumina mota face.

Mœsta tamen scopulos fruticosaque littora calco,

Quâque patent oculis æquora lata meis.

Sive die laxatur humus, seu frigida lucent

Sidera; prospicio, quis freta ventus agat.

125 Et quæcunque procul venientia lintea vidi,

Protinus illa meos auguror esse Deos.

In freta procuro, vix me retinentibus undis,

Mobile quâ primas porrigit æquor aquas.

Quò magis accedunt, minùs et minùs utilis adfio:

130 Linquor, et ancillis excipienda cado.

Est finis, adductos modicè falcatus in arcus,

Ultima præruptâ cornua mole rigent.

Hinc mihi suppositas immittere corpus in undas

Mens fuit; et, quoniam fallere pergis, erit.

135 Ad tua me fluctus projectam littora portent,

Occurramque oculis intumulata tuis.

Duritiâ ferrum ut superes, adamantaque, teque:

Non tibi sic, dices, Phylli, sequendus eram.

- Sæpe venenorum sitis est mihi : sæpe cruentâ
 140 Trajectam gladio morte perire juvat.
 Colla quoque, infidis qui se necenda lacertis
 Præbuerunt, laqueis implicuisse libet.
 Stat nece maturâ tenerum pensare pudorem :
 In necis electu parva futura mora est.
 145 Inscribere meo causa invidioso sepulcro :
 Aut hoc, aut simili carmine notus eris :
Phyllida Demophoon leto dedit, hospes amantem :
Ille neci causam præbuit, ipsa manum.
-

PENELOPE ULYSSI.

ARGUMENTUM.

*Trojâ funditus eversâ, victores Græci in patriam rede-
 untes, indignatione læsæ Minervæ, variis ætli sunt
 procellis. Inter quos Ulysses (ad quem hæc epistola
 dirigitur) decem errans annos peragravit varias or-
 bis partes. Penelope igitur, ejus uxor, ignara qui-
 dem ubi hæreat, valde tamen sollicita de ejusdem re-
 ditu, scribit ei hanc epistolam : quâ, cum primis ut
 redeat, monet ; maximè cum, et Trojâ jam excisâ,
 aliisque reversis, solus nullam cunctandi causam ha-
 beat.*

HANC tua Penelope lento tibi mittit,
 Ulysse.

Nil mihi rescribas attamen : ipse veni.

Troja

- Troja jacet certè, Danaïs invisa puellis :
 Vix Priamus tanti, totaque Troja, fuit.
 5 O utinam tunc, cùm Lacedæmona classe petebat,
 Obrutus insanis esset adulter aquis !
 Non ego deserto jacuissem frigida lecto,
 Nec quererer tardos ire relicta dies :
 Nec mihi, quærenti spatiosam fallere noctem,
 10 Lassarèt viduas pendula tela manus.
 Quando ego non timui graviora pericula veris ?
 Res est solliciti plena timoris amor.
 In te fingebam violentos Troas ituros :
 Nomine in Hectoreo pallida semper eram.
 15 Sive quis Antilochum narrabat ab Hectore victum ;
 Antilochus nostri causa timoris erat.
 Sive Menœtiaden falsis cecidisse sub armis,
 Flebam successu posse carere dolos.
 Sanguine Tlepolemus Lyciam tepesecerat hastam ;
 20 Tlepolemi letho cura novata mea est.
 Denique, quisquis erat castris jugulatus Achivis,
 Frigidius glacie pectus amantis erat.
 Sed bene consuluit casto Deus æquus amor :
 Versa est in cinerem sospite Troja viro.
 25 Argolici rediêre duces : altaria fumant :
 Ponitur ad patrios barbara præda Deos.
 Grata ferunt nymphæ pro salvis dona maritis :
 Illi victa suis Troïa fata canunt.
 Mirantur justique senes trepidæque puellæ ;
 30 Narrantis conjux pendet ab ore viri.

Atque

- Atque aliquis posita monstrat fera praelia mensa;
 Pingit et exiguo Pergama tota inero.
 Hæc ibat Simois; hæc est Sigeia tellus.
 Hæc steterat Priami regia celsa senis.
- 35 Illic Æacides: illic tendebat Ulysses:
 Hæc lacer admissos terruit Hector equos.
 Omnia namque tuo senior, te querere misso,
 Retulerat nato Nestor: at ille mihi.
 Retulit et ferro Rhesumque Dolonæque cæsos:
- 40 Utque sit hic somno proditus, ille dolo;
 Ausus es, o nimium nimiumque oblite tuorum,
 Thracia nocturno tangere castra dolo;
 Totque simul mactare viros, adjutus ab uno.
 At bene cautus eras, et memor antè mei.
- 45 Usque metu micuere sinus; dum victor amicum
 Dictus es Ismariis isse per agmen equis.
 Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacertis
 Ilios; et, murus quod fuit antè, solum:
 Si maneo, qualis Troja durante manebam;
- 50 Virque mihi, dempto fine carendus, abes?
 Diruta sunt aliis, uni mihi Pergama restant;
 Incola captivo quæ bove victor arat.
 Jam seges est, ubi Troja fuit: resecandaque falce;
 Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus.
- 55 Semisepulta virum curvis feriuntur aratris
 Ossa: ruinas occulit herba domos.
 Victor abes; nec scire mihi, quæ causa morandi,
 Aut in quo lateas ferreus orbe, licet.

Quisquis

- Quisquis ad hæc vertit peregrinam littora pup-
pim,
60 Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamque tibi reddat, si te modò viderit usquam,
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos Pylon, antiqui Neleïa Nestoris arva,
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
65 Misimus et Sparten. Sparte quoque nescia veri,
Quas habitas terras, aut ubi lentus abes.
Utiliùs starent etiam nunc mœnia Phœbi.
Iraſcor votis heu levis ipsa meis!
Scirem ubi pugnares; et tantùm bella timerem;
70 Et mea cum multis juncta querela foret.
Quid timeam ignoro: timeo tamen omnia de-
mens;
Et patet in curas area lata meas.
Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula
tellus;
Tam longæ causas suspicor esse moræ.
75 Hæc ego dum stultè meditor (quæ vestra libido est)
Esse peregrino captus amore potes.
Forſitan et narres, quàm sit tibi rustica conjux;
Quæ tantùm lanas non ſinat eſſe rudes.
Fallar, et hoc crimen tenues vanescat in auras:
80 Nève, revertendi liber, abesse velis.
Me pater Icarius viduo diſcedere lecto
Cogit, et immenſas increpat uſque moras.

Increpet

- Increpet usque licet : tua sum, tua dicar oportet
 Penelope ; conjux semper Ulyssis ero.
 85 Ille tamen pietate meâ precibusque pudicis
 Frangitur, et vires temperat ipse suas,
 Dulichii, Samiique, et, quos tulit alta Zacyn-
 thos,
 Turba ruunt in me luxuriosa, proci :
 Inque tuâ regnant, nullis prohibentibus, aulâ.
 90 Viscera nostra, tuæ dilaniantur opes.
 Quid tibi Pisandrum, Polybumque, Medontaque
 dirum,
 Eurymachique avidas, Antinoique manus,
 Atque alios referam, quos omnes turpiter absens
 Ipse tuo partis sanguine rebus alis ?
 95 Irus egens, pecorisque Melanthius actor edendi,
 Ultimus accedunt in tua damna pudor.
 Tres sumus imbelles numero ; sinè viribus uxor,
 Laërtesque senex, Telemachusque puer.
 Ille per insidias pænè est mihi nuper adeptus :
 100 Dum parat, invitis omnibus, ire Pylon.
 Dî precor hoc jubeant, ut, euntibus ordine fatis,
 Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
 Hoc faciunt custosque boum, longævaque nutrix ;
 Tertius, immundæ cura fidelis haræ.
 105 Sed neque Laërtes, ut qui sit inutilis armis,
 Hostibus in mediis regna tenere valet.
 Telemacho veniet (vivat modò) fortior ætas :
 Nunc erat auxiliis illa tuenda patris,

Nec

Nec mihi sunt vires inimicos pellere testis.

110 Tu citius venias, portus et ara tuis.

Est tibi, sitque precor, natus; qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.

Respice Laërten; ut jam sua lumina condas,
Extremum fati sustinet ille diem.

115 Certè ego, quæ fueram, te discedente, puella,
Protinus ut redeas, facta videbor anus.

DIDO ÆNEÆ.

A R G U M E N T U M.

Trojâ à Græcis eversâ, Æneas, Anchisæ et Veneris filius, postquam incendio Penates eripuisset, viginti navibus mare ingreditur. Tempestate autem jactatus, in Libyam est delatus, ubi tunc Dido, Beli filia, et Sichæi uxor, Tyro profecta, fratris Pygmalionis sævitiam et avaritiam fugiens, novam urbem, Carthaginem, moliebatur, à quâ Æneas unâ cum sociis liberaliter susceptus, in ejus sese consuetudinem demisit. Cùm autem, Mercurii monitu, in Italiam, fatis sibi promissam, navigare pararet; Dido, animus ejus præsentens, à navigandi proposito eum revocare studet: quo non impetrato, ut saltem differat præceps iter, orat. Multis autem frustra admotis precibus, tandem moritura ad eum scribit, ut mortis causam præbuisse intelligat.

S I C,

SIC, ubi Fata vocant, udis abjectus in herbis,
 Ad vada Mæandri concinit albus olor.
 Nec, quia te nostrâ sperem prece posse moveri,
 Alloquor: adverso vovimus ista Deo.

5 Sed merita et famam, corpusque, animumque pudicum

Cùm male perdiderim: perdere verba leve est.
 Certus es ire tamen, miseramque relinquere Dido:
 Atque idem venti vela fidemque ferent.

Certus es, Ænea, cum fœdere solvere naves:
 20 Quæque ubi sint nescis, Itala regna sequi.
 Nec nova Carthago, nec te crescentia tangunt
 Mœnia: nec sceptro tradita summa tuo.
 Facta fugis; facienda petis. Quærenda per orbem
 Altera, quæsitæ est altera terra tibi.

15 Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?

Quis sua non notis arva tenenda dabit?
 Alter habendus amor tibi restat, et altera Dido:
 Quamque iterum fallas, altera danda fides.
 Quando erit, ut condas instar Carthaginis urbem,

20 Et videas populos altus ab arce tuos?
 Omnia ut eveniant, nec te tuæ vota morentur:
 Unde tibi, quæ te sic amet, uxor erit?

Uror, ut inducto ceratæ sulfure tædæ:

Ut pia fumosis addita thura focis.

25 Æneas oculis semper vigilantis inhæret:
 Ænean animo noxque diesque refert.

Ille

- Ille quidem malè gratus, et ad mea munera surdus;
Et quo, si non sim stulta, carere velim :
Non tamen Ænean, quamvis malè cogitat, odi :
30 Sed queror infidum, quæstaque pejus amo.
Parce, Venus, nurui, durumque amplectere fratrem,
Fratres Amor : castris militet ille tuis.
Fallor ; et ista mihi falsò jactatur imago.
Matris ab ingenio diffidet ille suæ.
35 Te lapis, et montes, innataque rupibus altis
Robora, te sævæ progenuère feræ :
Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis :
Quod tamen adversis fluctibus ire paras.
Quò fugis ? obstat hyems : hyemis mihi gratia
profuit.
40 Aspice, ut everfas concitet Eurus aquas.
Quod tibi maluerim, sine me debere procellis.
Justior est animo ventus et unda tuo.
Non ego sum tanti (quamvis merearis, inique)
Ut pereas, dum me per freta longa fugis.
45 Exerces pretiosa odia, et constantia magno ;
Si, dum me careas, est tibi vile mori.
Jam venti ponent ; stratâque æqualiter undâ,
Cæruleis Triton per mare curret equis.
Tu quoque cum ventis utinam mutabilis esses !
50 Et, nisi duritiâ robora vincis, eris.
Quid ? si nesciêris, insana quid æquora possint ?
Expertæ toties tam malè credis aquæ ?

Ut

- Ut pelago suadente etiam retinacula solvas,
 Multa tamen latus tristia pontus habet.
 55 Nec violâsse fidem tentantibus æquora prodest.
 Perfidiae poenas exigit ille locus.
 Præcipuè cùm læsus Amor: quia mater Amoris
 Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.
 Perdita ne perdam timeo, nocëamve nocenti;
 60 Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.
 Vive, precor: sic te meliùs, quàm funere, per-
 dam.
 Tu potiùs leti causa ferare mei.
 Finge, age, te rapido (nullum sit in omine pon-
 dus)
 Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
 65 Protinus occurrent falsæ perjuria linguæ,
 Et Phrygiâ Dido fraude coacta mori.
 Conjugis ante oculos deceptæ stabit imago
 Tristis, et effusis sanguinolenta comis.
Quicquid id est, totum merui, concedite, dicas:
 70 Quæque cadent, in te fulmina missa putes.
 Da breve sævitiae spatium pelagique tuæque:
 Grande moræ pretium tuta futura via est.
 Nec mihi parcatur: puero parcatur lûlo.
 Te satîs est titulum mortis habere meæ.
 75 Quid puer Ascanius, quid Dî meruère Penates?
 Ignibus ereptos obruet unda Deos.

Sed

Sed neque fers tecum ; nec, quæ mihi, perfide, jactas,

Presserunt humeros sacra paterque tuos.

Omnia mentiris. Nec enim tua fallere lingua

80 Incipit à nobis ; primaque plector ego.

Si quæras, ubi sit formosi mater Iuli :

Occidit à duro sola relicta viro.

Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina
damnent.

Per mare, per terras septima jactat hyems.

85 Diva parens, seniorque pater pia sarcina nati,

Spem mihi mansuri ritè dedere viri.

Si fuit errandum, causas habet error honestas.

Adde fidem ; nullâ parte pigendus erit.

Durat in extremum, vitæque novissima nostræ

90 Prosequitur fati, qui fuit antè, tenor.

Occidit internas conjux mactatus ad aras :

Et sceleris tanti præmia frater habet.

Exul agor ; cineresque viri patriamque relinquo :

Et feror in duras hoste sequente vias.

95 Applicor ignotis : fratrique elapsa fretoque,

Quod tibi donavi, perfide, littus emo.

Urbem constitui ; latèque patentia fixi

Mœnia, finitimis invidiosa locis.

Bella tument : bellis peregrina et foemina tentor :

100 Vixque rudes portas urbis et arma paro.

Mille procis placui : qui me cõiere querentes

Nescio quem thalamis præposuisse suis.

E

Quid

- Quid dubitas vinctam Gætulo tradere Iarbæ ?
 Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.
 105 Est etiam frater ; cuius manus impia possit
 Respergi nostro, sparsa cruore viri.
 Pone Deos, et quæ tangendo sacra profanas,
 Non bene cœlestes impia dextra colit.
 Si tu cultor eras elapsis igne futurus ;
 110 Pœnitet elapsos ignibus esse Deos.
 Forsitan et gravidam Dido, scelerate, relinquo,
 Parsque tui lateat corpore clausa meo.
 Accedet fatis matris miserabilis infans ;
 Et nondum nato funeris auctor eris.
 115 Cumque parente suâ frater morietur Iûli,
 Pœnaque connexos auferet una duos.
 Sed iubet ire Deus. Vellem vetuisset adire ;
 Punica nec Teucris pressa fuisset humus.
 Hoc duce (nempe Deo) ventis agitaris iniquis :
 120 Et teris in rapido tempora longa freto.
 Pergama vix tanto tibi erant repetenda labore,
 Hectore si vivo quanta fuere forent.
 Non patrium Simoënta petis ; sed Tybridis undas.
 Nempe, ut pervenias, quò cupis, hospes eris.
 125 Utque latet, vitatque tuas abstrusa carinas,
 Vix tibi coninget terra petita seni.
 Hos potius populos in dotem, ambage remissâ,
 Accipe ; et adveclas Pygmalionis opes.
 Ilion in Tyriam transfer felicius urbem :
 130 Inque loco regis sceptrâ sacrata tene,

Si tibi mens avida est belli, si quærit Iulus,
Unde suo partus Marte triumphus eat;
Quem superet, ne quid desit, præbebimus hostem.
Hic pacis leges, hic locus arma capit.

- 135 Tu modò per matrem fraternaue tela sagittas,
Perque fugæ comites Dardana sacra Deos:
(Sic superent quoscumque tuâ de gente reportas,
Mars ferus et damni sit modus ille tui,
Ascaniusque suos feliciter impleat annos,
140 Et senis Anchisæ molliter ossa cubent)
Parce precor domui, quæ se tibi tradit habendam.
Quod crimen dicis, præter amâsse, meum?
Non ego sum Phthias, magnisque oriunda My-
cenis:

- Nec steterunt in te virque paterque meus.
145 Si pudet uxoris; non nupta, sed hospita dicar.
Dum tua sit Dido, quidlibet esse feret.
Nota mihi freta sunt Afrum frangientia littus:
Temporibus certis dantque negantque viam.
Cum dabit aura viam, præbebis carbasa ventis.
150 Nunc levis ejectam continet alga ratem.
Tempus ut observem, manda mihi; certiùs ibis:
Nec te, si cupies ipse, manere finam.
Et focii requiem poscunt, laniataque classis
Postulat exiguas semirefecta moras.
155 Pro meritis, et si qua tibi debebimus ultrò,
Pro spe conjugii tempora parva peto.

Dum freta mitescunt, et Amor: dum tempore
et usu

Fortiter edisco tristia posse pati.

Sin minus; est animus nobis effundere vitam.

160 In me crudelis non potes esse diu.

Adspicias utinam, quæ sit scribentis imago!

Scribimus; et gremio Troicus ensis adest:

Perque genas lacrymæ strictum labuntur in en-
sem;

Qui jam pro lacrymis sanguine tinctus erit.

165 Quàm bene conveniunt fato tua munera nostro!

Instruis impensâ nostra sepulcra brevi.

Nec mea nunc primò feriuntur pectora telo:

Ille locus sævi vulnus Amoris habet.

Anna soror, soror Anna, meæ malè conscia
culpæ,

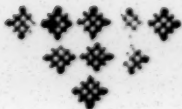
170 Jam dabis in cineres ultima dona meos.

Nec, consumpta rogis, inscribar, Elissa Sichæi;

Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:

Præbuit Æneas et causam mortis et enses,

Ipsa suâ Dido concidit usa manu.



Ex TIBULLO.

Poëta adventum Æneæ in Italiam, et ejus cum Turno bellum canit.

PHŒBE fave; novus ingreditur tua tem-
pla sacerdos:

Huc age cum citharâ carminibusque veni.

Nunc te vocales impellere pollice chordas;

Nunc precor ad laudes flectere verba meas.

5 Ipse triumphali devinctus tempora lauro,

Dum cumulant aras, ad tua sacra veni.

Sed nitidus, pulcherque veni. Nunc indue
vestem

Sepositam; longas nunc bene pectè comas:

Qualem te memòrant, Saturno rege fugato

10 Victori laudes concinuisse Jovi.

Tu procul eventura vides: tibi deditus augur

Scit bene, quid fati provida cantet avis:

Tuque regis sortes: per te præsentit aruspex,

Lubrica signavit quum Deus exta notis.

15 Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,

Abdita quæ senis fata canit pedibus.

Hæc dedit Æneæ sortes (postquam ille parentem

Dicitur, et raptos sustinuisse Lares;

Nec fore credebat Romam, quum mœstus ab
alto

- 20 Ilion, ardentes respiceretque Deos.)
Impiger Ænea volitantis frater Amoris,
Troïca qui profugis sacra vehis ratibus,
Jam tibi Laurentes adsignat Jupiter agros;
Jam vocat errantes hospita terra Lares.
- 25 Illic sanctus eris, quum te veneranda Numici
Unda Deum cœlo miserit Indigetem.
Ecce super fessas volitat Victoria puppes:
Tandem ad Trojanos Diva superba venit.
Ecce mihi lucent Rutulis incendia castris.
- 30 Jam tibi prædico, barbæ Turne, necem.
Ante oculos Laurens castrum, murusque La-
vinî est,
Albaque ab Ascanio condita longa duce.
Te quoque jam video, Marti placitura sacerdos
Ilia, Vestales deseruisse focos.
- 35 Carpite nunc, tauri, de septem montibus herbas;
Dum licet: hic magnæ jam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis,
Quâ sua de cœlo prospicit arva Ceres;
Quâque patent ortus, et quâ fluitantibus undis
- 40 Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troja quidem tunc se mirabitur; et sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse viam.

Ex OVIDII FAST.

*Evander, cum matre suâ Carmente, Arcadiâ pulsus,
Hesperiam petit.*

ORTA prior Lunâ (de se si creditur ipsi)
A magno tellus Arcade nomen habet.
Hic fuit Evander: qui, quamquam clarus
utroque,

Nobilior sacræ sanguine matris erat.

5. Quæ, simul æthereos animo conceperat ignes,
Ore dabat vero carmina plena Dei.

Dixerat hæc nato motus instare, sibi que,
Multam præterito tempore nacta fidem.

Nam juvenis, verâ nimum cum matre, fugatus

10 Deserit Arcadiam Parrhasiumque larem.

Cui genitrix flenti: Fortuna viriliter, inquit,
(Siste, puer, lacrymas) ista ferenda tibi est.

Sic erat in Fatis; nec te tua culpa fugavit,
Sed Deus; infenso pulsus es urbe Deo.

15 Non meriti pœnam pateris, sed Numinis iram.
Est aliquid magnis crimen abesse malis.

Conscia mens ut cuique sua est, ita concipit intrâ
Pectora pro facto spemque metumque suo.

Nec tamen ut primus mœre mala talia passus:

20 Obruit ingentes ista procella viros.

Passus idem, Tyriis qui quondam pulsus ab oris,
Cadmus, in Aoniâ constitit exsul humo.

- Passus idem Tydeus, et idem Pagasæus Iason :
 Et quos præterea longa referre mora est.
 25 Omne solum forti patria est ; ut piscibus æquor :
 Ut volucris, vacuo quidquid in orbe patet.
 Nec fera tempestas toto tamen horret in anno :
 Et tibi (crede mihi) tempora veris erunt.
 Vocibus Evander firmatâ mente parentis
 30 Nave fecat fluctus, Hesperiamque tenet.

Carmentis vaticinatio de futurâ Romæ magnitudine.

- D**IQUE petitorum, dixit, salвете locorum ;
 Tuque novos cœlo terra datura Deos :
 Fluminaque, et fontes, quibus utitur hospita
 tellus,
 Et nemorum Divæ, Naiadumque chori ;
 5 Este bonis avibus visi natoque mihi que :
 Ripaque felici tacta sit ista pede.
 Fallor ? an hi fient ingentia mœnia colles :
 Juraque ab hâc terrâ cætera terra petet ?
 Montibus his olim totus promittitur orbis.
 10 Quis tantum fati credat habere locum ?
 Et jam Dardaniæ tangent hæc littora pinus :
 Hic quoque caussa novi scœmina Martis erit.
 Care nepos, Palla, funesta quid induis arma ?
 Indue, non humili vindice cæsus eris.

Vieta

- 15 Viſta tamen vinces, everſaque Troja reſurges.
 Obruet hoſtiles iſta ruina domos.
 Urite viſtrices Neptuniâ Pergama flammæ:
 Num minùs hic toto eſt altior orbe cinis?
 Jam pius Æneas ſacra, et ſacra altera patrem,
 20 Afferet: Iliacos excipe, Veſta, Deos.
 Tempus erit, cùm vos, orbemque tuebitur
 idem:
 Et fient ipſo ſacra colente Deo:
 Et penès Auguſtos patriæ tutela manebit.
 Hanc fas imperii fræna tenere domum.
 25 Inde nepos natusque Dei (licet ipſe recuſet)
 Pondera cœleſti mente paterna feret.
 Utque ego perpetuis olim ſacrabor in aris;
 Sic Auguſta novum Julia numen erit.

*Hercules boves furto abductas recuperat, Vacumque
 occidit.*

PUPPIBUS egreſſus Latiâ ſtetit exful in
 herbâ.

- Felix, exſilium cui locus ille fuit!
 Nec mora longa fuit, ſtabant nova teſta: nec
 alter
 Montibus Auſoniis Arcade major erat.
 5 Ecce boves illuc Erytheïdas applicat heros,
 Emenſus longi claviger orbis iter.

Dumque

Dumque huic hospitium domus est Tegeræ,
vagantur

Incustoditæ læta per arva boves.

Manè erat: excussus somno Tirynthius hospes

10 De numero tauro sentit abesse duos.

Nulla videt taciti quærens vestigia furti:

Traxerat averfos Cacus in antra feros;

Cacus, Aventinæ timor atque infamia sylvæ,

Non leve finitimis hospitibusque malum.

15 Dira viro facies; vires pro corpore; corpus

Grande: pater monstri Mulciber hujus erat.

Proque domo longis spelunca recessibus ingens

Abdita, vix ipsis invenienda feris.

Ora super postes adfixaque brachia pendent,

20 Squallidaque humanis ossibus albet humus.

Servatâ malè parte boum Jove natus abibas:

Mugitum rauco furta dedere sono.

Accipio revocamen, ait; vocemque secutus

Impia per sylvas ultor ad antra venit.

25 Ille aditum fracti præstruxerat obice montis:

Vix juga movissent quinque bis illud onus.

Nititur hic humeris, (cœlum quoque fœderat
illis)

Et vastum motu collabefaciat onus.

Quod simul evulsum est, fragor æthera terruit
ipsum;

30 Ictaque subiecit pondere molis humus.

- Prima movet Cacus collatâ prœlia dextrâ ;
 Remque ferox faxis stipitibusque gerit.
 Quis ubi nil agitur, patrias malè fortis ad artes
 Confugit, et flammâ ore sonante vomit.
 35 Quas poties proflat, spirare i yphœa credas,
 Et rapidum Ætnæo fulgur ab igne jaci.
 Occupat Alcides : adductaque clava trinodis
 Ter quater adversi sedit in ore viri.
 Ille cadit, mixtosque vomit cum sanguine fu-
 mos ;
 40 Et lato moriens pectore plangit humum.

*Romulus et Remus nati et expositi. De auspiciis con-
 dendæ Romæ, et morte Remi.*

- B**ELLICE, depositis clypeo paulisper et
 hastâ,
 Mars, ades ; et nitidas casside solve comas.
 Ipse vides manibus peragi fera bella Minervæ :
 Num minùs ingenuis artibus illa vacat ?
 5 Palladis exemplo ponendæ tempora sume
 Cuspidis : invenies et quod inermis agas.
 Tum quoque inermis eras, cum te Romana sa-
 cerdos
 Cepit : ut huic Urbi semina digna dares.
 Ilia Vestalis (quid enim vetat inde moveri ?
 10 Sacra lavaturas manè petebat aquas.

Ventum

Ventum erat ad molli declivem tramite ripam :

Ponitur è summâ fictilis urna comâ.

Fessa resedit humi ; ventosque accepit aperto

Pectore ; turbatas restituitque comas.

15 Dum sedet, umbrosæ falices, volucresque canoræ

Fecerunt somnos, et leve murmur aquæ.

Blanda quies victis furtim subrepat ocellis :

Et cadit à mento languida facta manus.

Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque

cupitâ :

20 Et sua divinâ furta fefellit ope.

Languida confurgit ; nec scit cur languida sur-

gat :

Et peragit tales arbore nixa sonos :

Utile sit faustumque precor, quod imagine somni

Vidimus, an somno clarius illud erat ?

25 Ignibus Iliacis aderam : cùm lapsa capillis

Decidit ante sacros lanea vitta focos.

Inde duæ pariter (visu miserabile) palmæ

Surgunt : ex illis altera major erat :

Et gravibus ramis tum protexerat orbem ;

30 Contigeratque novâ sidera summa comâ.

Ecce meus ferram patruus molitur in illas :

Terreor admonitu ; corque timore micat.

Martia Picus avis gemino pro stipite pugnant

Et Lupa, tuta per hos utraque palma fuit.

35 Dixerat, et plenam non firmis viribus urnam

Sustulit : implerat, dum sua visa refert.

Interè

- Interea crescente Remo, crescente Quirino,
 Cœlesti tumidus pondere venter erat.
 Sylvia fit mater : Vestæ simulacra feruntur
 40 Virgineas oculis opposuisse manus.
 Ara Deæ certè tremuit pariente ministrâ ;
 Et subiit cineres territa flamma suos.
 Hæc ubi cognovit contemtor Amulius æqui :
 (Nam raptas fratri victor habebat opes)
 45 Auferri iussit parvos, et in amne necari.
 Quid facis ? ex istis Romulus alter erit.
 Jussa recusantes peragunt lacrymosa ministri :
 Flent tamen, et geminos in loca jussa ferunt.
 Albulâ, quem Tiberin merfus Tiberinus in undâ
 50 Reddidit, hybernis fortè tumebat aquis.
 Huc ubi venerunt, nec jam procedere possunt
 Longiùs ; ex illis unus, an alter, ait :
 At quam sunt similes ! at quam formosus uterque !
 Plus tamen ex illis iste vigoris habet.
 55 Si genus arguitur vultu (nî fallit imago)
 Nescio quem vobis suspicor esse Deum ;
 At si quis vestræ Deus esset originis auctor,
 In tam præcipiti tempore ferret opem.
 Ferret opem certè, si non ope mater egeret :
 60 Quæ facta est uno mater et orba die.
 Nata simul, peritura simul, simul ite sub undas
 Corpora. Desierat, deposuitque sinu.
 Vagierunt clamore pari ; sentire putares.
 Hi redeunt udis in sua testâ genis.

Sustinet

- 65 Sustinet impositos summâ cavus alveus undâ :
 Heu quantum fati parva tabella vehit !
 Alveus in limo sylvis appulsus opacis,
 Paulatim, fluvio deficiente, sedet.
 Venit ad expositos (mirum) lupa scæta gemellos.
- 70 Quis credat pueris non nocuisse feram !
 Non nocuisse parùm est : prodest quoque : quos
 lupa nutrit,
 Prodere cognatæ sustinuère manus.
 Constitit, et caudâ teneris blanditur alumnis,
 Et fingit linguâ corpora bina suâ.
- 75 Marte fatos scires, timor absuit ; ubera ducunt ;
 Et sibi permissi lactis aluntur ope.
 Martia ter senos proles adoleverat annos ;
 Et suberat flavæ jam nova barba comæ :
 Omnibus agricolis armentorumque magistris
- 80 Iliadæ fratres jura petita dabant.
 Sæpe domum veniunt prædonum sanguine læti ;
 Et redigunt actos in sua rura boves.
 Ut genus audierunt, animos pater agnitus au-
 get :
- Et pudet in paucis nomen habere casis :
- 85 Romuleoque cadit trajectus Amulius ense :
 Regnaque longævo restituuntur avo.
 Jam luerat pœnas frater Numitoris, et omne
 Pastorum gemino sub duce vulgus erat.
 Contrahere agrestes, et mœnia ponere utrique
- 90 Convenit. Ambigitur nomina ponat uter.

Nil opus est, dixit, certamine, Romulus, ullo :
 Magna fides avium est : experiamur aves.
 Res placet, alter init nemorosi saxa Palatî :
 Alter Aventinum manè cacumen adit.

95 Sex Remus, hic volucres bis sex videt ordine :
 pacto

Statur : et arbitrium Romulus urbis habet.
 Aptâ dies legitur, quâ mœnia signet aratro.
 Sacra palis suberant : inde movetur opus.
 Inde premens stivam designat mœnia fulco :
 100 Alba jugum niveo cum bove vacca tulit.
 Vox fuit hæc Regis ; condenti Jupiter urbem,
 Et genitor Mavors, Vestaque mater ades :
 Quosque pium est adhibere Deos, advertite
 cuncti :

Auspicius vobis hoc mihi surgat opus.
 105 Longa sit huic ætas, dominæque potentia terræ :
 Sitque sub hâc oriens occiduusque dies.
 Ille precabatur : tonitru dedit omina lævo
 Jupiter : et lævo fulmina missa polo.
 Augurio læti jaciunt fundamina cives ;
 110 Et novus exiguo tempore murus erat.
 Hoc Celer urget opus, quem Romulus ipse vo-
 cârat ;

Sintque, Celer, curæ, dixerat, ista tuæ.
 Neve quis aut muros, aut versam vomere terram
 Transeat, audentem talia dede neci.

Quod

115 Quod Remus ignorans, humiles contemnere
muros

Cœpit : et his populus, dicere, tutus erit ?
Nec mora transiit, rutro Celer occupat ausum.

Ille premit duram sanguinolentus humum.
Hæc ubi Rex didicit, lacrymas introrsus ob-
ortas

120 Devorat, et clausum pectore vulnus habet.
Flere palam non vult, exempla que fortia servat :
Sicque meos muros transeat hostis, ait.
Dat tamen exsequias : nec jam suspendere fletum
Sustinet, et pietas dissimulata patet.

125 Osculaque applicuit posito suprema feretro :
Atque ait, Invitò frater adempte, vale.

*Romulus, ne urbi novè conditæ deficerent Incolæ, connu-
bio à finitimis negato, virgines Sabinas rapit.*

MARS LOQUITUR.

PARVA fuit, si prima velis elementa referre,
Roma : sed in parvâ spes tamen hujus erat.
Mœnia jam stabant, populis angusta futuris :
Credita sed turbæ tunc nimis ampla suæ.

5 Quæ fuerit nostri si quæris regia nati ;
Adspice de cannâ straminibusque domum.
In stipulâ placidi carpebat munera somni :
Et tamen ex illo venit in astra toro.

Jamque

- Jamque loco majus Romanus nomen habebat :
 10 Nec conjux illi, nec focer ullus erat.
 Spernebant generos inopes vicinia dives ;
 Et malè credebar sanguinis auctor ego.
 In stabulis habitâsse, boves pavisse, nocebat ;
 Jugeraque inculti pauca tenere soli.
 15 Extremis dantur connubia gentibus : at, quæ
 Romano vellet nubere, nulla fuit.
 Indolui ; patriamque dedi tibi, Romule, mentem :
 Tolle preces, dixi ; quod petis, arma dabunt.
 Festa para Conso : Confus tibi cætera dicet ;
 20 Ipso festa die dum sua sacra canes.
 Tunc neque marmoreo pendebant vela theatro :
 Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
 Illic, quos tulerant nemorosa Palatia, frondes
 Simpliciter positæ, scena sine arte fuit.
 25 In gradibus sedit populus de cespite factis,
 Qualibet hirsutas fronde tegente comas.
 Respiciunt, oculisque notant sibi quisque puellam,
 Quam velit : & tacito pectore multa movent.
 Dumque, rudem præbente modum tibicine Thusco,
 30 Ludius æquatam ter pede pulsat humum ;
 In medio plausu (plausus tunc arte carebat)
 Rex populo prædæ signa petenda dedit.
 Protinus exiliunt, animum clamore fatentes,
 Virginibus cupidas injiciuntque manus.
 35 Ut fugiunt aquilas, timidissima turba, columbæ,
 Utque fugit visos agna novella lupos ;

Sic illæ timuere viros sine lege ruentes.

Constitit in nullâ, qui fuit ante, color.

Nam timor unus erat : facies non una timoris.

40 Pars laniat crines : pars sine mente sedet :

Altera mœsta filet ; frustra vocat altera matrem :

Hæc queritur ; stupet hæc : hæc manet ; illa fugit.

Ducuntur raptæ, genialis præda, puellæ :

Et potuit multas ipse decere pudor.

45 Si qua repugnârat nimium, comitemque negârat ;

Sublatam cupido vir tulit ipse sinu.

Intumuère Cures, et quos dolor attingit idem :

Tum primùm generis intulit arma socer.

Jamque ferè raptæ matrum quoque nomen habebant ;

50 Tractaque erant longâ bella propinqua morâ.

Conveniunt nuptæ dictam Junonis in ædem.

Quas inter mea sic est nurus orsa loqui :

O pariter rapiæ (quoniam hoc commune tenemus)

Non ultrâ lentè possumus esse piæ.

55 Stant acies ; sed utrâ Dî sint pro parte rogandi,

Eligite ; hinc conjux, hinc pater, arma tenent.

Querendum, viduæ fieri malimus an orbæ :

Consilium vobis forte piumque dabo.

Consilium dederat, parent, crinemque resolvunt ;

60 Mœstaque funereâ corpora veste tegunt.

Jam dabant acies ferro mortique paratæ :

Jam lituus pugnæ signa daturus erat :

Cùm raptæ veniunt inter patresque virosque ;

Inque

- Inque sinu natos, pignora cara, ferunt.
 65 Ut medium campi passis tetigere capillis;
 In terram posito procubuerunt genu.
 Et, quasi sentirent, blando clamore nepotes
 Tendebant ad avos brachia parva suos.
 Qui poterat, clamabat avum, tum denique visum:
 70 Et qui vix poterat, posse coactus erat.
 Tela viris animusque cadunt: gladiisque remotis
 Dant socii generis, accipiuntque, manus.
 Laudatasque tenent natas; scutoque nepotem
 Fert avus: hic scutis dulcior usus erat.

MORS ROMULI.

- JAM pater armipotens, postquam nova moenia
 vidit,
 Multaque Romuleâ bella peracta manu,
 Jupiter, inquit, habet Romana potentia vires;
 Sanguinis officio non eget illa mei.
 5 Redde patri natum: quamvis intercidit alter,
 Pro se, quoque Remo, qui mihi restat, erit.
 Unus erit, quem tu tolles in cœrula cœli;
 Tu mihi dixisti: sint rata dicta Jovis.
 Jupiter annuerat: nutu tremefactus uterque
 10 Est polus; et cœli pondera sensit Atlas.
 Est locus: antiqui Capream dixere paludem:
 Fortè tuis illic, Romule, jura dabas.
 Sol fugit; et removent subeuntia nubila cœlum:
 Et gravis effusus decedit imber aquis.

- 15 Hinc tonat, hinc missis abruptitur ignibus æther;
 Fit fuga: Rex patriis astra petebat equis.
 Luctus erat, falsæque Patres in crimine cædis,
 Hæsissetque animis forsitan illa fides,
 Sed Proculus longâ veniebat Julius Albâ:
 20 Lunaque fulgebat; nec facis usus erat.
 Cum subito motu nubes crepuere sinistrae:
 Rettulit ille gradus: horrueruntque comæ.
 Pulcher, et humano major, trabeæque decorus
 Romulus in mediâ visus adesse viâ:
 25 Et dixisse simul, Prohibe lugere Quirites:
 Nec violent lacrymis Numina nostra suis.
 Thura ferant, placentque novum pia turba Qui-
 rinum,
 Et patrias artes militiamque colant.
 Jussit: et in tenues oculis evanuit auras.
 30 Convocat hic Patres: jussaque verba refert.
 Tempia Deo fiunt: collis quoque dictus ab illo;
 Et referunt certi sacra paterna dies.

Numa Egeriæ consilio leges instituit.

- VALLIS Aricinæ sylvâ præcinctus opacâ
 Est lacus, antiquâ religione sacer.
 Hic latet Hippolytus furiis direptus equorum:
 Unde nemus nullis illud initur equis.
 5 Licia dependent, longas velantia sæpes,
 Et posita est meritæ multa tabella Deæ.
 Sæpe potens voti, frontem redimita coronis
 Fœmina

- Fœmina lucentes portat ab urbe faces.
 Defluit incerto lapidosus murmure rivus :
 10 Sape, sed exiguis haustibus, inde bibes.
 Egeria est, quæ præbet aquas, Dea grata Carnœnis :
 Illa Numæ conjux, consiliumque fuit.
 Principio nimium promptos ad bella Quirites
 Molliri placuit jure, Deumque metu.
 15 Inde datæ leges ; ne firmior omnia posset :
 Cœptaque sunt purè tradita sacra coli.
 Exuitur feritas, armisque potentius æquum est :
 Et cum cive pudet conseruisse manus.

Ancyle à Cœlo demissum, regnante Numâ.

- M**OLLIS erat tellus roratâ manè pruinâ ;
 Ante sui populus limina Regis adest.
 Prodit, et in folio medius confedit acerno :
 Innumeri circâ stantque silentque viri.
 5 Ortus erat summo tantummodo margine Phœbus ;
 Sollicitæ mentes speque metuque pavent.
 Constitit, atque caput niveo velatus amictu
 Jam bene Dis notas sustulit ille manus.
 Atque ita, Tempus adest promissi muneris, inquit :
 10 Pollicitam dictis, Jupiter, adde fidem.
 Dum loquitur, totum jam Sol emerferat orbem :
 Et gravis æthereo venit ab axe fragor.
 Ter tonuit sine nube Deus, tria fulgura misit :
 Credite dicenti ; mira, sed acta loquor.
 15 A mediâ cœlum regione dehiscere cœpit :

- Submisere oculos cum duce turba suos:
 Ecce levi scutum versatum leniter aurâ
 Decidit; a populo clamor ad astra venit.
 Tollit humo munus, cæsâ prius ille juvencâ,
 20 Quæ dederat nulli colla premenda iugo.
 Idque Ancyle vocat; quod ab omni parte reci-
 sum est:
 Quâque notes oculis, angulus omnis abest.
 Tum, memor imperii sortem consistere in illo,
 Consilium multæ calliditatis init.
 25 Plura jubet fieri simili cælata figurâ;
 Error ut ante oculos insidiantis eat.

Tullia super cadaver patris sui (Servii Tullii) equos egit.

- T**ULLIA, conjugio, sceleris mercede, peracto,
 His solita est dictis exstimulare virum:
 Quid juvat esse pares, te nostræ cæde sororis
 Meque tui fratris, si pia vita placet?
 5 Vivere debuerant et vir meus, et tua conjux,
 Si nullum ausuri majus eramus opus.
 Et caput et regnum facio dotale parentis:
 Si vir es, I, dictas exige dotis opes.
 Regia res scelus est, focero cape regna necato:
 10 Et nostras patrio sanguine tinge manus.
 Talibus instinctus folio privatus in alto
 Sederat, attonitum vulgus ad arma ruit.
 Hinc cruor, hinc cædes; infirmaque vincitur ætas:
 Sceptra gener focero rapta Superbus habet.

- 15 Ipse sub esquilis, ubi erat sua regia, cæsus,
 Concidit in durâ sanguinolentus humo.
 Filia carpento patrios initura Penates,
 Ibat per medias alta feroxque vias.
 Corpus ut adspexit, lacrymis auriga profusis
 20 Restitit, hunc tali corripit illa sono:
 Vadis, an exspectas pretium pietatis amarum?
 Duc, inquam, invitas ipsa per ora rotas.
 Certa fides facti: dictus Sceleratus ab illâ
 Vicus, et æternâ res ea pressa notâ.

GABII EXPUGNATI.

- ULTIMA Tarquinius Romanæ gentis habebat
 Regna: vir injustus, fortis ad arma tamen.
 Ceperat hic alias, alias everterat urbes;
 Et Gabios turpi fecerat arte suos.
 5 Namque trium minimus, proles manifesta Superbi,
 In medios hostes nocte silenti venit.
 Nudârant gladios: Occidite, dixit, inermes:
 Hoc cupiunt fratres, Tarquiniusque pater,
 Qui mea crudeli laceravit verberare terga:
 10 (Dicere ut hoc posset, verbera passus erat.)
 Luna fuit, spectant juvenem, gladiosque recon-
 dunt:
 Tergaque, deductâ veste, notata vident.
 Flent quoque, et, ut secum tueatur bella, pre-
 cantur:
 Callidus ignaris annuit ille viris.

- 15 Jamque potens, missō genitorem appellat amico,
 Prodendi Gabios quōd sibi monstret iter.
 Hortus odoratis suberat cultissimus herbis,
 Sēctus humum rivo lenē sonantis aquæ.
 Illic Tarquinius mandata latentia nati
 20 Accipit, et virgā lilia summa metit.
 Nuncius ut rediit, decussaque lilia dixit;
 Filius, Agnosco jussū parentis, ait.
 Nec mora: Principibus cæsis ex urbe Gabinā,
 Traduntur ducibus mœnia nuda suis.

*Lucretia à Tarquinio violata se occidit, unde Reges
 Romā exēti.*

- J**AMQUE erat orta dies: passis sedet illa capillis;
 Ut solet ad nati mater itura rogam.
 Grandævumque patrem fido cum conjuge castris,
 Evocat: et positā venit uterque morā.
 5 Utque vident habitum; quæ luctūs causa re-
 quirunt,
 Cui paret exsequias, quove fit icta malo.
 Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu
 Ora; fluunt lacrymæ more perennis aquæ.
 Hinc pater, hinc conjux lacrymas solantur, et orant,
 10 Indicet: et cæco flentque paventque metu.
 Ter conata loqui; ter destitit; ausaque quartò,
 Non oculos adeò sustulit illa suos.
 Hec quoque Tarquinio debebimus? eloquar, in-
 quit,

Eloquar

- Eloquar infelix dedecus ipsa meum.
- 15 Quæque potest, narrat ; restabant ultima ; flevit :
 Et matronales erubere genæ.
 Dant veniam facto genitor conjuxque coacto.
 Quam, dixit, veniam vos datis, ipsa nego.
 Nec mora : celato figit sua pectora ferro :
- 20 Et cadit in patrios sanguinolenta pedes.
 Tunc quoque, jam moriens, ne non procumbat
 honestè,
 Respicit ; hæc etiam cura cadentis erat.
 Ecce super corpus communia damna gementes
 Obliti decoris, virque paterque jacent.
- 25 Brutus adest ; tandemque animo sua nomina fallit :
 Fixaque semanimi corpore tela rapit.
 Stillantemque tenens generoso sanguine cultrum,
 Edidit impavidos ore minante sonos.
 Per tibi ego hunc juro fortem castumque cruorem,
- 30 Perque tuos Manes, qui mihi numen erunt :
 Tarquinius pœnas profugâ cum stirpe daturum :
 Jam satîs est virtus dissimulata diu.
 Illa jacens ad verba oculos sine lumine movit ;
 Vifaque concussâ dicta probare comâ.
- 35 Fertur in exsequias animi matrona virilis :
 Et secum lacrymas, invidiamque trahit.
 Vulnus inane patet. Brutus clamore Quirites
 Concitat, et Regis facta nefanda refert.
 Tarquinius cum prole fugit ; capit annua Consul
- 40 Jura ; dies regnis illa suprema fuit.

*De Fabiorum cum Veientibus ad Cremeram fluvium pugna
& clade.*

- UNA domus vires et onus susceperat urbis :
 Sumunt gentiles arma professa manus.
 Egreditur castris miles generosus ab îdem ;
 E quîs dux fieri quilibet aptus erat.
- 5 Ut celeri passu Cremeram tetigere rapacem ;
 (Turbidus hybernîs ille fluebat aquis)
 Castra loco ponunt : restrictis ensibus ipsi
 Tyrrhenum valido Marte per agmen eunt.
 Non aliter, quàm cùm Libycâ de rupe leones
- 10 Invadunt sparfos lata per arva greges.
 Diffugiunt hostes, inhonestaque vulnera tergo
 Accipiunt : Thusco sanguine terra rubet.
 Sic iterum, sic sæpe cadunt : ubi vincere apertè
 Non datur, insidias armaque cæca parant.
- 15 Campus erat : campi claudebant ultima colles,
 Sylvaque montanas oculere apta feras.
 In medio paucos, armentaue rara relinquunt :
 Cætera virgultis abdita turba latet.
 Ecce velut torrens undis pluvialibus auctus,
- 20 Aut nive, quæ Zephyro victa tepente fluit,
 Per sata, perque vias fertur ; nec, ut antè solebat,
 Riparum clausas margine finit aquas :
 Sic Fabii latis vallem discursibus implent ;
 Quosque vident, spernunt, nec metus alter inest.
- 25 Quò

- 25 Quò ruitis, generosa domus ? malè creditur hosti :
 Simplex nobilitas, perfida tela cave.
 Fraude perit virtus, in apertos undique campos
 Profiliunt hostes, et latus omne tenent.
 Quid faciant pauci contra tot millia fortes ?
 30 Quidve, quod in misero tempore restet, habent ?
 Sicut aper sylvis longè Laurentibus actus
 Fulmineo celeres dissipat ore canes ;
 Mox tamen ipse perit : sic non moriuntur inulti ;
 Vulneraque alternâ dantque feruntque manu.
 35 Una dies Fabios ad bellum miserat omnes :
 Ad bellum missos perdidit una dies.
 Ut tamen Herculeæ superessent semina gentis,
 Credibile est ipsos consuluisse Deos.
 Nam puer impubes, et adhuc non utilis armis,
 40 Unus de Fabiâ gente relictus erat.
 Scilicet ut posses olim tu, Maxime, nasci ;
 Cui res cunctando restituenda foret.

Palladium ex igne à Metello servatum.

MÆNIA Dardanides nuper nova fecerat Ilus :

Ilus adhuc Asiæ dives habebat opes.

Creditur armiferæ signum cœleste Minervæ

Urbis in Iliacæ defiluisse juga.

5 Cura videre fuit : vidi templumque locumque :

Hoc superest illi : Pallada Roma tenet.

Consultur

- Consultitur Smintheus : lucoque obscurus opaco,
 Hos non mentito reddidit ore sonos :
 Ætheream servate Deam : servabitis urbem :
 10 Imperium secum transferet illa loci.
 Servat, et inclusam summa tenet Ilus in arce :
 Curaque ad hæredem Laomedonta venit.
 Sub Priamo servata parum : sic ipsa volebat ;
 Ex quo iudicio forma revicta suo est.
 15 Heu quantum timuere Patres, quo tempore
 Vesta
 Arsit, et est adytis obruta penè suis !
 Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes :
 Mistaque erat flammæ flamma profana piæ.
 Attonitæ flebant, demisso crine, ministræ :
 20 Abstulerat vires corporis ipse timor.
 Provolat in medium, et magnâ, Succurrite, voce,
 Non est auxilium flere, Metellus ait.
 Pignora virgineis fatalia tollite palmis :
 Non ea sunt voto, sed rapienda manu.
 25 Me miserum ! dubitatis ? ait : dubitare videbat :
 Et pavidas posito procubuisse genu.
 Haurit aquas : tollensque manus, Ignoscite, dixit,
 Sacra vir intrabo non adeunda viro.
 Si scelus est ; in me commissi pœna redundet :
 30 Sit capitis damno Roma soluta mei.
 Dixit, et irupit : factum Dea rapta probavit ;
 Pontificisque sui munere tuta fuit.

*Claudia navem, quâ Cybele vecta erat, vado infixam
sola ipsa movet trahitque; Et sese exinde de impudiciâ
purgat.*

CLAUDIA Quinta genus Clauso referebat
ab alto:

Nec facies impar nobilitate fuit.

Castâ quidem; sed non est credita: rumor iniquus
Læterat, et falsi criminis acta rea est.

5 Cultus, et ornatis variè prodisse capillis,
Obfuit: ad rigidos promptaque lingua senes.

Conscia mens recti famæ mendacia risit:

Sed nos in vitium credula turba sumus.

Hæc ubi castarum processit ab agmine matrum,

10 Et manibus puram fluminis hausit aquam;

Ter caput irrorat, ter tollit in æthera palmas:

Quicumque adspiciunt, mente carere putant.

Submissoque genu, vultus in imagine Divæ

Figit, et hos edit crine jacente sonos:

15 Supplicis, alma, tuæ, genitrix fecunda Deorum,

Accipe sub certâ conditione preces.

Castâ negor: si tu damnas; meruisse fatebor.

Morte luam pœnas iudice victa Deâ.

Sed, si crimen abest, tu nostræ pignora vitæ

20 Re dabis; et castas castâ sequere manus.

Dixit: et exiguâ funem conamine traxit:

Mira, sed et scenâ testificata loquar.

Mota

Mota Dea est; sequiturque ducem, laudatque
sequendo.

Index lætitiæ fertur in astra sonus.

*Caio Cæsari in Parthos ituro faustam expeditionem
ominatur Vates.*

ECCE parat Cæsar domito, quod defuit, orbi
Addere. Nunc, Oriens ultime, noster eris.
Parthe, dabis pœnas, Crassi gaudete sepulti,
Signaque barbaricas non bene passa manus.

5 Ultor adest; primisque ducem profitetur in armis:
Bellaque non puero tractat agenda puer.

Parcite natales, timidi, numerare Deorum:
Cæsaribus virtus contigit ante diem.

Ingenium cœleste suis velocius annis

10 Surgit; et ignavæ fert malè damna moræ.

Parvus erat, manibusque duos Tyrinthus angues
Pressit: et in cunis jam Jove dignus erat.

Nunc quoque qui puer es, quantus tum, Bacche,
fuisti,

Cùm timuit thyrsos India victa tuos!

15 Auspiciis animisque patris, puer, arma movebis:
Et vinces animis auspiciisque patris.

Tale rudimentum tanto sub nomine debes;

Nunc juvenum princeps, deinde future fe-
num.

Cùm

- Cùm tibi sint fratres; fratres ulciscere læsos:
 20 Cumque pater tibi sit; jura tuere patris.
 Induit arma tibi genitor patriæque tuusque:
 Hostis ab invito regna parente rapit.
 Tu pia tela feres, sceleratas ille sagittas:
 Stabunt pro signis jusque piumque tuis.
 25 Vincuntur causâ Parthi; vincantur et armis.
 Eoas Latio dux meus addat opes.
 Marisque pater, Cæsarque pater, date numen
 eunti.
 Nam Deus è vobis alter es, alter eris.
 Auguror en! vinctes; votivaque carmina red-
 dam:
 30 Et magno nobis ore sonandus eris.
 Consistes; aciemque meis hortabere verbis.
 O desint animis ne mea verba tuis!
 Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam;
 Telaque, ab averso quæ jacit hostis equo.
 35 Qui fugis, ut vincas, quid victo, Parthe, re-
 linques?
 Parthe, malum jam nunc Mars tuus omen
 habet.
 Ergo erit illa dies, quâ tu, pulcherrime rerum,
 Quatuor in niveis aureus ibis equis?
 Ibunt antè duces, onerati colla catenis;
 40 Ne possint tui, quâ prius, esse fugâ.
 Spectabunt lævi juvenes, mistæque puellæ:
 Diffundetque animos omnibus ista dies.

Bells,

*Bello, quod patris sui ulciscendi causâ suscepit, finito,
Parthisque victis, Augustus Marti Ultori templum con-
secrat.*

ULTOR ad ipse suos cœlo descendit ho-
nores,

Templaque in Augusto conspicienda foro.
Et Deus est ingens, et opus : debebat in urbe
Non aliter nati Mars habitare sui.

5 Digna Gigantæis hæc sunt delubra tropæis :

Hinc fera Gradivum bella movere decet :

Seu quis ab Eöo nos impius orbe laceffet :

Seu quis ab occiduo Sole domandus erit.

Prospicit armipotens operis fastigia summi :

10 Et probat invictos summa tenere Deos.

Prospicit in foribus diversæ tela figuræ,

Armaque terrarum milite victa suo.

Hinc videt Ænean oneratum pondere sacro,

Et tot Iulæ nobilitatos avos.

15 Hinc videt Iliaden humeris ducis arma ferentem :

Claraque dispositis acta subesse viris.

Speciat et Augusto prætextum nomine templum,

Et visum, lecto Cæsare, majus opus.

Voverat hoc juvenis tunc, cum pia sustulit arma :

20 A tantis Princeps incipiendus erat.

Ille manus tendens, hinc stanti milite iusto,

Hinc conjuratis, talia dicta dedit :

Si

- Si mihi bellandi Pater est, Vestæque sacerdos
 Auctor; et ulcisci numen utrumque paro:
 25 Mars, ades; et sati scelerato sanguine ferrum:
 Stetque favor causâ pro meliore tuus.
 Tempa feres, et me victore vocaberis Ultor:
 Voverat; et fuso læus ab hoste redit.
 Nec satis est meru sse semel cognomina Marti:
 30 Persequitur Parthâ signa retenta manu.
 Gens fuit et campis, et equis, et tuta sagittis;
 Et circumfusus invia fluminibus.
 Addiderant animos Crassorum funera genti;
 Cùm periit miles, signaque, duxque simul.
 35 Signa, decus belli, Parthus Romana tenebat;
 Romanæque aquilæ signifer hostis erat.
 Isque pudor mansisset adhuc, nisi fortibus armis
 Cæsaris Aufoniæ protegerentur opes.
 Ille notas veteres, et longi dedecus ævi
 40 Sustulit, agnôrunt signa recepta suos.
 Quid tibi nunc solitæ mitti post terga sagittæ;
 Quid loca, quid rapidi profuit usus equi?
 Parthe, refers aquilas: victos quoque porrigis
 arcus:
 Pignora jam nostri nulla pudoris habes.
 45 Ritè Deo templumque datum nomenque bis
 ulto:
 Et meritis votis debita solvit honos.

*Ob Provincias populo redditas, et cognomen AUGUSTI
datum, Cæsarem adulatur Naso.*

GERMANICUM ALLOQUITUR.

REDITA nunc omnis populo est provincia
nostro;

Et tuus Augusto nomine dictus avus.

Perlege dispositas generosa per atria ceras;

Contigerunt nulli nomina tanta viro.

5 Africa victorem de se vocat: alter Isauras,

Aut Cretum domitas testificatur opes.

Hunc Numidæ faciunt, illum Messana superbum,

Ille Numantinâ traxit ab urbe notam.

Et mortem et nomen Druso Germania fecit:

10 Me miserum, virtus quàm brevis illa fuit!

Si petat à victis, tot sumat nomina Cæsar,

Quot numero gentes maximus orbis habet.

Ex uno quidam celebres, aut torquis ademptæ,

Aut Corvi titulos auxiliaris habent.

15 Magne, tuum nomen rerum mensura tuarum est:

Sed qui te vicit, nomine major erat.

Nec gradus est ultra Fabios cognominis ullus:

Illa domus meritis Maxima dicta suis.

Sed tamen humanis celebrantur honoribus omnes:

20 Hic socium summo cum Jove nomen habet.

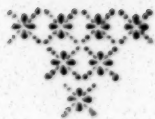
Sancta

- Sancta vocant augusta Patres : augusta vocantur
 Templa, sacerdotum ritè dicata manu.
 Hujus et augurium dependet origine verbi,
 Et quodcunque suâ Jupiter auget ope.
- 25 Augeat imperium nostri Ducis, augeat annos :
 Protegat et vestras querna corona fores.
 Auspiciбусque Deis tanti cognominis hæres
 Omine suspiciat, quo Pater, orbis onus.

AUGUSTUS cum ROMULO comparatur.

- N**UNC mihi mille sonos, quoque est me-
 moratus Achilles,
 Vellem, Mæonide, pectus inesse tuum.
 Dum canimus sacras alterno pectine Nonas :
 Maximus hinc Fastis accumulatur honos.
- 5 Deficit ingenium, majoraque viribus urgent :
 Hæc mihi præcipuo est ore canenda dies.
 Quid volui demens Elegis imponere tantum
 Ponderis ? heroi res erat ista pedis.
- Sancte Pater Patriæ, tibi Plebs, tibi Curia nomen
- 10 Hoc dedit ; hoc dedimus nos tibi nomen
 Eques.
- Res tamen antè dedit, serò quoque vera tulisti
 Nomina. Jam pridem tu Pater orbis eras.
 Hoc tu per terras, quod in æthere Jupiter alto,
 Nomen habes. Hominum tu pater, ille Deum.
- G 2
- Romule,

- 15 Romule, concedas. Facit hic tua magna tuendo
Mœnia : tu dederas transfilienda Remo.
Te Tatiûs, parvique Cures, Cæninaque sensit :
Hoc Duce Romanum est Solis utrumque latus.
Tu breve nescio quid victæ telluris habebas :
20 Quodcunque est alto sub Jove, Cæsar habet.
Tu rapis, hic castas Duce se jubet esse maritas :
Tu recipis luco, submovet ille nefas.
Vis tibi grata fuit : florent sub Cæsare leges :
Tu Domini nomen, Principis ille tenet.
25 Te Remus incusat ; veniam dedit hostibus ille :
Cœlestem fecit te Pater ; ille Patrem.



NUX, ELEGIA.

NUX ego junctæ viæ, cùm sim sine crimine
vitæ,

A popu'o saxi prætereunte petor.

Obrueret ista solet manifestos pœna nocentes,

Publica cùm lentam non capit ira moram.

5 Nil ego peccavi: nisi si peccare videtur,

Annua cultori poma referre suo.

At prius arboribus, tum cùm meliora fuere

Tempora, certamen fertilitatis erat.

Tum domini memores fertis ornare solebant

10 Agricolas, fructu proveniente, Deos.

Sæpe tuas igitur, Liber, miratus es uvas:

Mirata est oleas sæpe Minerva suas.

Pomaque læsissent matrem; ni subdita ramo

Longa laboranti furca tulisset opem.

15 Quin etiam exemplo pariebat scœmina nostro;

Nullaque non illo tempore mater erat.

At postquam platanis, sterilem præbentibus um-
bram,

Uberior quâvis arbore venit honos;

Nos quoque frugiferæ (si nux modò ponor in
illis)

20 Cœpimus in patulas luxuriare comas.

Nunc neque continuos nascuntur poma per annos:

Uvaeque læsa domum, læsaque bacca venit.

- Nunc utrum vitiat, quæ vult formosa videri :
 Raraque in hoc ævo est, quæ velit esse parens.
 25 Certè ego, si nunquam peperissem, tutior essem.
 Ista Clytemnestra digna querela fuit.
 Si sciat hoc vitis, nascentes supprime uvas :
 Orbaque, si sciat hoc, Palladis arbor erit.
 Hoc in notitiam veniat maloque piroque :
 30 Destituent sylvas utraque poma suas.
 Quæque sibi vario distinguit poma colore,
 Audiat hoc cerasus, stipes inanis erit.
 Non quidem invideo : nunquid tamen ulla feritur,
 Quæ sterilis sola conspicienda comâ est ?
 35 Cernite sinceros omnes ex ordine truncos,
 Qui modò nil, quare percutiantur, habent.
 At mihi læva nocent mutilatis vulnera ramis ;
 Nudaque dejecto cortice ligna patent.
 Non odium facit hoc, sed spes indulta rapinæ.
 40 Sustineant aliæ poma ; querentur idem.
 Sic reus ille ferè est, de quò victoria lucro
 Esse potest : inops vindice facta carent.
 Sic timet infidias, qui scit se ferre viator,
 Cur timeat : tutum carpit inanis iter.
 45 Sic ego sola petor ; soli quia causa petendi est.
 Frondibus intactis cætera turba virent.
 Nam quòd habent frutices alii quoque proxima
 nobis
 Fragmina, quod læso vimine multa jacent :
 Non

Non istis sua facta nocent: vicina damno est.

- 50 Excipiunt ictu saxa repulsa meo.
 Idque fide careat: si non, quæ longiùs absunt,
 Nativum retinent inviolata decus.
 Ergo si sapiant, et mentem verba sequuntur;
 Devoveant umbras proxima quæque meas.
- 55 Quam miserrum est, odium damnis accedere nos-
 tris;
 Meque ream nimix proximatis agi!
 Sed, puer, magna mei est operoso cura colono.
 Invenias, dederit quid mihi, præter humum.
 Sponte meâ facilis contempto nascor in agro:
- 60 Parsque loci, quâ sto, publica penè via est.
 Me, fata ne lædam, (quoniam fata lædere dicor,)
 Imus in extremo margine fundus habet.
 Non mihi falx nimias Saturnia deputat umbras:
 Duratam renovat non mihi sessor humum.
- 65 Sole licèt ficcâque siti peritura laborem:
 Irriguæ dabitur non mihi sulcus aquæ.
 At cùm maturas fisso nova cortice rimas
 Nux agit; ad partes pertica sæva venit.
 Pertica dat plenis immitia vulnera ramis;
- 70 Ne possim lapidum verbera sola queri.
 Poma cadunt, mensis non interdicta secundis;
 Et condis lectas, parca colona, nuces.
 Has puer aut certo rectas dilaminat ictu;
 Aut pronus digito bisve semelve petit.

75 Quatuor in nucibus, non ampliùs, alea tota
est;

Cùm sibi suppositis additur una tribus.

Per tabulæ clivum labi jubet alter; et optat,

Tangat ut è multis quamlibet una suam.

Est etiam, par sit numerus qui dicat, an impar:

80 Ut divinitas auferat augur opes.

Fit quoque de cretâ, qualem cœleste figuram

Sidus, et in Græcis litera quarta gerit.

Hæc ubi distincta est gradibus; qui conjicit in-
tus,

Quot tetigit virgas, tot capit indè nuces.

85 Vas quoque sæpe cavum, spatio distante, locatur;

In quod missa levi nux cadat una manu.

Felix, secreto quæ nata est arbor in arvo;

Et soli domino ferre tributa potest!

Non hominum strepitus audit, non illa rotarum:

90 Non à vicinâ pulverulenta viâ est.

Illa suo, quæcunque tulit, dare dona colono,

Et plenos fructus annumerare potest.

At mihi maturos nunquam licet edere foetus;

Ante diemque meæ decutiuntur opes.

95 Lamina mollis adhuc tenero est in lacte, quod in-
trò est;

Nec mala sunt ulli nostra futura bono;

Jam tamen invenias, qui me jaculentur, et ictu

Præstestino munus inane petant.

Si fiat rapti, fiat mensura relictæ.

100 Majorem domini parte, viator, habes.

Sæpe aliquis, foliis ut nova cacumina vidit,

Esse putat Boreæ triste furentis opus.

Æstibus hic, hic me spoliatam frigore credit :

Est quoque, qui crimen grandinis esse putet.

105 At mihi nec grando, duris invisa colonis,

Nec ventus fraudi, solve, geluve fuit,

Fructus obest : peperisse nocet : nocet esse fera-
cem.

Quæque fuit multis, est mihi præda malo.

Prædo malo, Polydore, fuit tibi : præda nefandæ :

110 Conjugis Aönium misit in arma virum.

Hæ sperii regis pomaria tuta fuissent :

Una sed immensas arbor habebat opes.

At rubus, et sentes tantummodo lædere natæ

Spinaque vindictâ cætera tuta sua est.

115 Me, quia non noceo, nec obuncis vindicor ha-
mis ;

Missa petunt avida saxa proterva manu.

Quid, si non aptas solem mutantibus umbras,

Finditur Icaro dum cane terra, darem ?

Quid, nisi suffugium nimbos vitantibus essem,

120 Non expectatâ cum venit imber aqua ?

Omnia cum faciam, cum præstem sedula cunctis

Officium, saxis officiosa petor.

Hæc mihi perpeßæ, domini patienda querela est

Cauta habeor, quare sit lapidosus ager.

Dumque

125 Dumque repurgat humum, collectaque saxa re-
mittit ;

Semper habent in me tela parata viæ.

Ergo invisa aliis, uni mihi frigora profunt :

Illo me tutam tempore præstat hiems.

Nuda quidem tunc sum ; nudam tamen expedit
esse :

130 Nec spoliū de me, quod petat, hostis habet.

At simul induimus nostris sua munera ramis ;

Saxa novos fructus grandine plura petunt.

Forſitan hic aliquis dicat : Quæ publica tangunt,

Carpere conſeſſum eſt : hoc via juris habet.

135 Si licet hoc ; oleas diſtringite : cædite meſſes.

Improbe, vicinum carpe, viator, olus.

Intret et urbanas eadem petulantia portas ;

Sitque tuis muris, Romule, juris idem.

Quilibet argentum primæ de fronte tabernæ

140 Tollat : et ad gemmas quilibet alter eat.

Auferat hic aurum, peregrinos ille lapillos ;

Et quæſcunque poteſt tangere, tollat opes.

Sed neque tolluntur : nec, dum regit omnia Cæſar,

Incolumis tanto præſide, raptor erit.

145 At non ille Deus pacem intra mœnia finit :

Auxilium toto ſpargit in orbe ſuum.

Quid tamen hoc prodeſt, mediâ ſi luce palamque

Verberor, te tutæ non licet eſſe nuci ?

Ergo nec nidos foliis hæſere, nec ullam

150 Sedibus in noſtris ſtare videtis avem.

At

- At lapis, in ramo sedit quicunque bifurco,
 Hæret, et ut captâ victor in arce manet,
 Cætera sæpe tamen potuere admissa negari;
 Et crimen nox est inficiata suum.
 155 Nostra notat fusco digitos injuria succo,
 Cortice contactas inficiente manus.
 Ille cruor meus est: illo maculata cruore
 Non profecturâ dextra lavatur aquâ.
 O ego, cùm longæ venerunt tædia vitæ,
 160 Optavi quoties arida facta mori!
 Optavi quoties, aut cæco turbine verti,
 Aut valido missi fulminis igne peti!
 Atque utinam subitæ raperent mea poma procellæ:
 Vel possem fructus excutere ipsa meos.
 165 Sic, ubi detracta est à te tibi causa pericli,
 Quod superest, tutum, Pontice castor, habes.
 Quid mihi tunc animi est: cùm sumit tela viator?
 Atque oculis plagæ destinat antè locum?
 Nec vitare licet moto fera vulnera trunco,
 170 Quem sub humo radix vinclaque curva tenent?
 Corpora præbemus plagis: ut sæpe sagittis,
 Cùm populus manicas deposuisse vetat:
 Utve gravem pavida est ubi tolli vacca securim,
 Aut stringi cultros in tua colla vider.
 175 Sæpe meas vento frondes tremuisse putâstis:
 Sed metus in nobis causa tremoris erat.
 Si merui, videorque nocens; imponite flammæ,
 Nostraque fumosis urite membra focis.

- Si merui, videorque nocens ; excidite ferro ;
 180 Et liceat miseræ dedoluisse semel.
 Si nec cur urar, nec cur excidar, habetis ;
 Parcite. Sic cœptum perficiatis iter.

Genus suum exponit Naso.

- I**LL E ego, qui fuerim tenerorum Iusor
 amorum,
 Quem legis, ut nôris, accipe, Posteritas.
 Sulmo mihi patria est gelidis uberimus undis,
 Millia qui novies distat ab Urbe decem.
 5 Editus hîc ego sum : necnon, ut tempora nôris ;
 Cùm cecidit fato Consul uterque pari.
 Si quid id est, usque à proavis vetus ordinis hæres ;
 Non modò Fortunæ munere factus eques.
 Nec stirps prima fui ; genito jam fratre creatus ;
 10 Qui tribus antè quater mensibus ortus erat.
 Luc fer amborum natalibus adfuit idem :
 Una celebrata est per duo liba dies.
 Hæc est, armiferæ festis de quinque Minervæ
 Quæ fieri pugnâ prima cruenta solet.
 15 Protinus excolimur teneri, curâque parentis
 Imus ad insignes Urbis ab arte viros.
 Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo,
 Fortia verbosi natus ad arma fori.
 At mihi jam puero cœlestia sacra placebant ;
 20 Inque suum furtim Musa trahebat opus.

Sæpe

- Sæpe pater dixit, Studium quid inutile tentas?
 Mæonides nullas ipse reliquit opes.
 Motus eram dictis: totoque Helicone relicto,
 Scribere conabar verba soluta modis.
- 25 Sponte suâ carmen numeros veniebat ad aptos:
 Et quod tentabam dicere, versus erat.
 Interea, tacito passu labentibus annis,
 Liberior fratri sumpta, mihique, toga est:
 Induiturque humeros cum lato purpura clavo:
- 30 Et studium nobis, quod fuit antè, manet.
 Jamque decem vitæ frater geminaverat annos,
 Cum perit; et cœpi parte carere mei.
 Cepimus et teneræ primos ætatis honores;
 Eque viris quondam pars tribus una fui.
- 35 Curia restabat: clavi mensura coacta est.
 Majus erat nostris viribus illud onus.
 Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori;
 Sollicitæque fugax ambitionis eram:
 Et petere Aoniæ suadebant tuta sorores
- 40 Otia, judicio semper amata meo.
 Temporis illius colui fovique poëtas:
 Quotque aderant vates, rebar adesse Deos.
 Sæpe suas volucres legit mihi grandior ævo,
 Quæque necet serpens, quæ juvet herba, Macer.
- 45 Sæpe suos solitus recitare Propertius ignes;
 Jure sodalitiî qui mihi junctus erat.
 Ponticus Heroo, Bassus quoque clarus Iambo,
 Dulcia convictus membra fuere mei.

- Et tenuit nostras numerosus Horatius aures ;
 50 Dum ferit Aufoniâ carmina culta lyrâ.
 Virgilium vidi tantum : nec avara Tibullo
 Tempus amicitiae fata dedere meae.
 Successor fuit hic tibi, Galle ; Propertius illi.
 Quartus ab his serie temporis ipse fui.
 55 Utque ego majores, sic me coluere minores :
 Notaque non tardè facta Thalia mea est.
 Carmina cum primum populo juvenilia legi,
 Barba resecta mihi bisve semelve fuit.
 Moverat ingenium, totam cantata per Urbem,
 60 Nomine non vero dicta Corinna mihi.
 Multa quidem scripsi : sed quæ vitiosa putavi,
 Emendaturis ignibus ipse dedi.
 Tum quoque, cum fugerem, quædam placitura
 cremavi
 Iratus studio carminibusque meis.
 65 Molle, Cupidineis nec inexpugnabile telis
 Cor mihi, quodque levis causa moveret, erat.
 Cum tamen hoc essem, minimoque accenderer
 igni ;
 Nomine sub nostro fabula nulla fuit.
 Pænè mihi puero nec digna, nec utilis uxor
 70 Est data : quæ tempus perbreve nupta fuit.
 Illi successit, quamvis sinè crimine, conjux :
 Non tamen in nostro firma futura toro.
 Ultima, quæ mecum seros permanfit in annos,
 Sustinuit conjux exfulis esse viri.

- 75 Filia bis primâ mea me fœcunda juventâ,
Sed non ex uno conjuge, fecit avum.
Et jam complêrat genito sua fata; novemque
Addiderat lustris altera lustra novem.
Non aliter flevi, quàm me fleturus ademptum
80 Ille fuit. Matri proxima iusta tuli,
Felices ambo, temporeque sepultos,
Ante diem pœnæ quòd perire meæ!
Me quoque felicem, quòd non viventibus illis
Sum miser; et de me quod doluère nihil!
85 Si tamen extinctis aliquid, nisi nomina, restat,
Et gracilis structos effugit umbra rogos;
Fama, parentales, si vos mea contigit, umbræ;
Et sunt in Stygio crimina nostra foro;
Scite, precor, causam (nec vos mihi fallere fas
est)
90 Errorem iustæ, non scelus, esse fugæ.
Manibus hoc fatis est. Ad vos studiosa revertor
Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.
Jam mihi canities, pulsus melioribus annis,
Venerat; antiquas miscueratque comas;
95 Postque meos ortus Pisæâ vinctus olivâ
Abstulerat decies præmia victor eques:
Cùm maris Euxini positos ad læva Tomitas
Quærere me læsi Principis ira jubet,
Causa meæ cunctis nimium quoque nota ruinæ
100 Indicio non est testificanda meo,

Quid referam comitumque nefas, famulosque nocentes ?

Ipſâ multa tuli non leviora fugâ.

Indignata malis mens eſt succumbere ; ſequē

Præſtitit invictam viribus uſa ſuis ;

105 Oblitusque mei, ductæque per otia vitæ,

Infolitâ cepi temporis arma manu :

Totque tuli terrâ caſus pelagoque, quot inter

Occultum ſtellæ conſpicuumque polum.

Tacta mihi tandem longis erroribus actō,

110 Junctâ pharetratis Sarmatis ora Getis.

Hic ego, finitimis quamvis circumſoner armis,

Triftia, quo poſſum, carmine fata levo.

Quod, quamvis nemo eſt, cujus referatur ad aures :

Sic tamen abſumo decipioque diem.

115 Ergo quod vivo, durisque laboribus obſto,

Nec me ſollicitæ tædia lucis habent,

Gratia, Muſa, tibi. Nam tu ſolatia præbes ;

Tu requies curæ, tu medicina mali :

Tu dux, tuque comes ; tu nos abducis ab Iſtro ;

120 In medioque mihi das Helicone locum.

Tu mihi (quod rarum) vivo ſublime dediſti

Nomen ; ab exſequiis quod dare fama ſolet.

Nec, qui detrectat præſentia, livor iniquo

Ullum de noſtris dente momordit opus.

125 Nam tulerint magnos cùm ſecula noſtra poëtas ;

Non fuit ingenio fama maligna meo.

Cumque

Cumque ego præponam multos mihi ; non mi-
nor illis

Dicor : et in toto plurimus orbe legor.

Si quid habent igitur vatum præfagia veri ;

130 Protinus, ut moriar, non ero, terra, tuus.

Sive favore tuli, five hanc ego carmine famam ;

Jure tibi grates, candide lector, ago.





E L E C T A
E X
O V I D I O,
E T
T I B U L L O.

EDITIO ALTERA, RECENSITA, ET IN GRATIAM
RUDIORUM NOTIS AUCTA.

P A R S S E C U N D A .



ETONÆ excudit Jos. POTER.

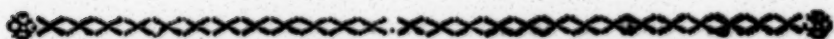
MDGCLXXXIII.





E X

O V I D I O.

*Suum opus Germanico inscribit Naso.*

- E**XCIPE pacato, Cæsar Germanice, vultu
 Hoc opus : et timidæ dirige navis iter.
 Officii que levem non averfatus honorem,
 En tibi devoto munere, dexter ades.
- 5 Sacra recognosces Annalibus eruta priscis ;
 Et quo sit merito quæque notata dies.
 Invenies illic et festa domestica vobis :
 Sæpe tibi Pater est, sæpe legendus Avus.
 Quæque ferunt illi pictos signantia Fastos,
- 10 Tu quoque cum Druso præmia fratre feres.
 Cæsar's arma canant alii ; nos Cæsar's aras,
 Et quoscunque sacris addidit ille dies.

- Annue conanti per laudes ire tuorum :
 Deque meo pavidos excute corde metus.
 15 Da mihi te placidum ; dederis in carmina vires :
 Ingenium vultu statque caditque tuo.
 Pagina iudicium docti subitura movetur
 Principis, ut Clario missa legenda Deo.
 Quæ sit enim culti facundia sensimus oris,
 20 Civica pro trepidis cùm tulit arma reis.
 Scimus et, ad nostras cùm se tulit impetus artes,
 Ingeniū currant flumina quanta tui.
 Si licet, et fas est, vates rege vatis habenas :
 Auspice te felix totus ut annus eat.

Crescit amor Nummi.

- T**EMPORE crevit amor, qui nunc est
 summus, habendi :
 Vix ultrà, quò jam progrediatur, habet.
 Pluris opes nunc sunt, quàm prisca temporis annis ;
 Dum populus pauper, dum nova Roma fuit :
 5 Dum casa Martigenam capiebat parva Quirinum,
 Et dabat exiguum fluminis ulva torum.
 Jupiter angustâ vix totus stabat in æde ;
 Inque Jovis dextrâ fictile fulmen erat.
 Frondibus ornabant, quæ nunc Capitolia gemmis :
 10 Pascebatque suas ipse Senator oves.

Nec

- Nec pudor, in stipulâ placidam cepisse quietem,
 Et fœnum capiti supposuisse, fuit.
 Jura dabat populis posito modò Consul aratro ;
 Et levis argenti lamina crimen erat.
 15 At postquam Fortuna loci caput extulit hujus ;
 Et tetigit summos vertice Roma Deos ;
 Creverunt et opes, et opum furiosa cupido :
 Et, cùm possideant plurima, plura volunt.
 Quærere ut absumant, absumta requirere cer-
 tant :
 20 Atque ipsæ vitiis sunt alimenta vices :
 Sic, quibus intumuit suffusâ venter ab undâ,
 Quò plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.
 In pretio pretium nunc est : dat census honores ;
 Census amicitias : pauper ubique jacet.

*Quarè diversis Deis diversa immolabantur pecora ; cum
 Aristæi Fabulâ.*

- A**NTE Deos homini quod conciliare valeret,
 Far erat, et puri lucida mica salis.
 Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas
 Acta per æquoreas hospita navis aquas.
 5 Thura nec Euphrates, nec miserat India costum,
 Nec fuerant rubri cognita fila croci.
 Ara dabat fumos, herbis contenta Sabinis,
 Et non exiguo laurus adusta sono.

- Si quis erat, factis prati de flore coronis,
 10 Qui posset violas addere; dives erat.
 Hic, qui nunc aperit percussi viscera tauri,
 In sacris nullum culter habebat opus.
 Prima Ceres avidæ gavisa est sanguine porcæ,
 Ulta suas meritâ cæde nocentis opes.
 15 Nam fata, vere novo, teneris lactentia sulcis,
 Eruta setigeræ comperit ore suis.
 Sus dederat pœnas: exemplo territus hujus
 Palmite debueras abstinuisse, caper.
 Quem spectans aliquis dentes in vite prementem,
 20 Talia non tacito dicta dolore dedit:
 Rode, caper, vitem: tamen hinc, cùm stabis ad
 aram,
 In tua quod spargi cornua possit, erit.
 Verba fides sequitur: noxæ tibi deditus hostis
 Spargitur affuso cornua, Bacche, mero.
 25 Culpa sui nocuit: nocuit quoque culpa capellæ.
 Quid bos, quid placidæ commeruistis oves?
 Flebat Aristæus, quod apes cum stirpe necatas
 Viderat inceptos destituisse favos.
 Coerula quem genitrix ægrè solata dolentem,
 30 Addidit hæc dictis ultima verba suis:
 Siste, puer, lacrymas. Proteus tua damna leva-
 bit;
 Quoque modo repares, quæ periêre, dabit.
 Decipiat ne te versis tamen ille figuris;
 Impediant geminas vincula firma manus.

Pervenit

- 35 Pervenit ad vatem juvenis : resolutaque somno
 Alligat æquorei brachia capta senis.
 Ille suâ faciem transformis adulterat arte :
 Mox domitus vinclis in sua membra redit.
 Oraque cœruleâ tollens rorantia barbâ ;
 40 Quâ, dixit, repares arte requiris, apes ?
 Obrue mactati corpus tellure juvenci :
 Quod petis à nobis, obrutus ille dabit.
 Jussa facit pastor, fervent examina putri
 De bove : mille animas una necata dedit.
 45 Poscit ovem satum, verbenas improba carpsit ;
 Quas pia Dîs ruris ferre solebat anus.
 Quid tuti superest ; animam cùm ponat in aris
 Lanigerumque pecus, ruricolæque boves ?
 Placat equo Persis radiis Hyperiona cinctum,
 50 Ne detur celeri victima tarda Deo.
 Quod semel est triplici pro virgine cæsa Dianæ,
 Nunc quoque pro nullâ virgine cerva cadit.
 Extâ canum vidi Triviæ libare Sapæos :
 Et quicumque tuas accolit, Hæme, nives.
 55 Intactæ fueratis aves, solatia ruris ;
 Affuetum sylvis, innocuumque genus ;
 Quæ facitis nides, quæ plumis ova fovetis,
 Et facili dulces editis ore modos.
 Sed nihil ista juvant : quia linguæ crimen habe-
 tis,
 60 Dique putant mentes vos aperire suas.

Nec

Nec tamen id falsum ; nam, Dīs ut proxima quæ-
que,

Nunc pennā veras, nunc datis ore notas.

Tuta diu volucrum proles, tum denique cæsa
est :

Juveruntque Deos indicis exta sui.

65 Ergo sæpe, suo conjux abducta marito,

Uritur ignitis alba columba focis.

Nec defensa juvant Capitolia, quò minùs anser

Det jecur in lances, Inachi lauta, tuas.

Nocte Deæ Nocti cristatus cæditur ales,

70 Quod tepidum vigili provocat ore diem.

Philosophiam laudat Naso.

QUID vetat et stellas, ut quæque oritur-
que caditque,

Dicere ? promissi pars sit et ista mei.

Felices animos, quibus hæc cognoscere primis,

Inque domos superas scandere cura fuit !

5 Credibile est illos pariter vitiisque locisque

Altiùs humanis exseruisse caput.

Non Venus et vinum sublimia pectora fregit ;

Officiumve fori, militiæve labor.

Nec levis ambitio, perfusaque gloria fuco ;

10 Magnarumve fames sollicitavit opum.

Admovêre oculis distantia sidera nostris ;

Ætheraque ingenio supposuêre suo.

Sic

- Sic petitur cœlum : non ut ferat Offan Olympus ;
 Summaque Peliacus fidera tangat apex.
 15 Nos quoque sub ducibus cœlum metabimur illis,
 Ponemusque suos ad stata signa dies.

Ne cumules culpam mendacio.

- F**ORTE Jovi festum Phœbus solenne parabat :
 (Non faciet longas fabula nostra moras,)
 i mea, dixit, avis, ne quid pia sacra moretur :
 Et tenuem vivis fontibus affer aquam.
 5 Corvus inauratum pedibus cratera recurvis
 Tollit, et aërium pervolat altus iter.
 Stabat adhuc duris ficus densissima pomis :
 Tentat eam rostro : non erat apta legi.
 Immemor imperii sedisse sub arbore fertur,
 10 Dum fierent tardâ dulcia poma morâ.
 Jamque satur nigris longum rapit unguibus hyd-
 drum ;
 Ad dominumque redit ; fictaque verba refert :
 Hic mihi causa moræ, vivarum obsessor aquarum :
 Hic tenuit fontes officiumque meum.
 15 Addis, ait, culpæ mendacia, Phœbus ? et audes
 Fatidicum verbis fallere velle Deum ?
 At tibi, dum lactens hærebit in arbore ficus,
 De nullo gelidæ fonte bibantur aquæ.
 Dixit : et antiqui monumenta perennia facti
 20 Anguis, Avis, Crater, fidera juncta micant.

ANNUS

ANNUS INEUNS.

- J**ANE biceps, anni tacitè labentis origo,
 Solus de Superis qui tua terga vides;
 Dexter ades Ducibus; quorum secura labore
 Otia terra ferax, otia pontus agit.
 5 Dexter ades Patribusque tuis, Populoque Qui-
 rini:
 Et refera nutu candida templa tuo.
 Prospera lux oritur: linguisque animisque favete.
 Nunc dicenda bono sunt bona verba die.
 Lite vacent aures, insanaque protinus absint
 10 Jurgia: differ opus, livida lingua, tuum.
 Cernis, odoratis ut luceat ignibus æther;
 Et sonet accensis spica Cilissa focus?
 Flamma nitore suo templorum verberat aurum,
 Et tremulum summâ spargit in æde jubar.
 15 Vestibus intactis Tarpeias itur in arces:
 Et populus festo concolor ipse suo est.
 Jamque novi præeunt fasces; nova purpura fulget:
 Et nova conspicuum pondera sentit ebur.
 Colla rudes operum præbent ferienda juvenci,
 20 Quos aluit campis herba Falisca suis.
 Jupiter, arce suâ cùm totum spectet in orbem;
 Nil nisi Romanum, quod tueatur, habet.
 Salve, læta dies, meliorque revertere semper,
 A populo rerum digna potente cœli.

HER-

HERCULES et OMPHALE.

- I**BAT odoratis humeros perfusa capillis
 Mæonis, aurato conspicienda sinu.
 Aurea pellebant rapidos umbracula soles ;
 Quæ tamen Herculeæ sustinuere manus.
 5 Jam Bacchéa nemus Tmoli vineta tenebant :
 Hesperus et fusco roscidus ibat equo.
 Antra subit, tophis laqueataque pumice vivo :
 Garrulus in primo limine rivus erat.
 Dumque parant epulas potandaque vina ministri ;
 10 Cultibus Alciden instruit illa suis.
 Dat tenues tunicas Gætulo murice tinctas :
 Dat teretem zonam, quâ modò cincta fuit.
 Ventre minor zona, est : tunicarum vincla relaxat,
 Ut possit vastas exseruisse manus.
 15 Fregerat armillas non illa ad brachia factas :
 Stringebant magnos vincula parva pedes.
 Ipsa capit clavamque gravem, spoliumque leonis,
 Conditaque in pharetrâ tela minora suâ.



MAJESTAS.

TERRA seros partus immania monstra
Gigantas

Edidit, aufuros in Jovis ire domum.

Mille manus illis dedit, et præ cruribus angues :

Atque ait, In magnos arma movere Deos.

5 Exstruere hi montes ad sidera summa parabant,

Et magnum bello sollicitare Jovem.

Fulmina de cœli jaculatus Jupiter arce

Vertit in auctores pondera vasta suos.

His bene Majestas armis defensa Deorum

10 Restat : et ex illo tempore firma manet.

Affidet illa Jovi : Jovis est fidissima custos :

Et præstat sine vi sceptrâ tremenda Jovi.

Venit et in terras : coluerunt Romulus illam

Et Numa : mox alii, tempore quisque suo.

15 Illa patres in honore pio matresque tuetur :

Illâ comes pueris virginibusque venit.

Illâ datos fasces commendat, eburque curule :

Illâ coronatis alta triumphat equis.



Marores,

*Maiores, quibus affectus erat, in exilium abire jussus,
exponit Naso.*

- C**UM subit illius tristissima noctis imago,
Quæ mihi supremum tempus in urbe
fuit;
Cum repeto noctem, quâ tot mihi care reliqui;
Labitur ex oculis nunc quoque gutta meis.
5 Jam propè lux aderat, quâ me discedere Cæsar
Finibus extremæ jussërat Ausoniæ.
Nec mens, nec spatium fuerant fati apta paranti;
Torpuerant longâ pectora nostra morâ.
Non mihi servorum, comitis non cura legendi:
10 Non aptæ profugo vestis opifve fuit.
Non aliter stupui, quàm qui Jovis ignibus ictus
Vixit, et est vitæ nescius ipse suæ.
Ut tamen hanc animo nubem dolor ipse removit,
Et tandem sensus convaluere mei;
15 Alloquor extremum mœstos abiturus amicos,
Qui modò de multis unus et alter erant.
Uxor amans flentem flens acriùs ipsa tenebat;
Imbre per indignas usque cadente genas.
Nata procul Libycis aberat diversa sub oris:
20 Nec poterat fati certior esse mei.
Quocunque adspiceres, luctus gemitusque sona-
bant:
Formaque non taciti funeris intus erat.
Fœmina,

Fœmina, virque, meo pueri quoque funere mœ-
rent :

- Inque domo lacrymas angulus omnis habet
25 Si licet exemplis in parvo grandibus uti ;
Hæc facies Troiæ, cùm caperetur, erat.
Jamque quiescebant voces hominumque canum-
que :

- Lunaque nocturnos alta regebat equos.
Hanc ego suspiciens, et ab hæc Capitolia cernens,
30 Quæ nostro frustra juncta fuere Lari ;
Numina vicinis habitantia sedibus, inquam,
Jamque oculis nunquam templa videnda meis ;
Dique relinquendi, quos Urbs habet alta Quirini ;
Este salutati tempus in omne mihi.

- 35 Et quamquam serò clypeum post vulnera sumo ;
Attamen hanc odiis exonerate fugam ;
Cœlestique viro, quis me deceperit error,
Dicite ; pro culpâ ne scelus esse putet,
Ut, quod vos scitis, pœnæ quoque sentiat auctor.

- 40 Placato possum non miser esse Deo.
Hæc prece adoravi Superos ego : pluribus uxor ;
Singultu medios præpediente sonos.

- Illa etiam ante Lares passis prostrata capillis
Contigit extinctos ore tremante focos :

- 45 Multaque in aversos effudit verba Penates,
Pro deplorato non valitura viro.
Jamque moræ spatium nox præcipitata negabat,
Versaque ab axe suo Parrhasis Arctos erat.

Quid

- Quid facerem ? blando patriæ retinebar amore ;
 50 Ultima sed iussæ nox erat illa fugæ.
 Ah quoties aliquo dixi properante, Quid urges ?
 Vel quò festines ire, vel unde, vide.
 Ah quoties certam me sum mentitus habere
 Horam, propositæ quæ foret apta viæ !
 55 Ter limen tetigi ; ter sum revocatus : et ipse
 Indulgens animo pes mihi tardus erat.
 Sæpe Vale dicto, rursus sum multa locutus :
 Et quasi discedens oscula summa dedi.
 Sæpe eadem mandata dedi : meque ipse fefelli,
 60 Respiciens oculis pignora cara meis.
 Denique, Quid propero ? Scythia est, quò mitti-
 mur, inquam :
 Roma relinquenda est. Utraque iusta mora est.
 Uxor in æternum vivo mihi viva negatur ;
 Et domus, et fidæ dulcia membra domûs ;
 65 Quosque ego fraterno dilexi more sodales
 O mihi Theseâ pectora juncta fide !
 Dum licet, amplectar : nunquam fortasse licebit
 Amplius. In lucro, quæ datur hora, mihi est.
 Nec mora ; sermonis verba imperfecta relinquo,
 70 Complectens animo proxima quæque meo,
 Dum loquor, et flemus ; cœlo nitidissimus alto,
 Stella gravis nobis, Lucifer ortus erat.
 Dividor haud aliter, quàm si mea membra re-
 linquam :
 Et pars abrupti corpore visa suo est.

- 75 Tum verò exoritur clamor gemitusque meorum ;
 Et feriunt mœstæ pectora nuda manus.
 Tum verò conjux humeris abeuntis inhærens,
 Miscuit hæc lacrymis tristia dicta suis :
 Non potes avelli : simul ah, simul ibimus, inquit !
 80 Te sequar ; et conjux exfulis exful ero.
 Et mihi facta via est : et me capit ultima tellus.
 Accedam profugæ sarcina parva rati ;
 Te jubet è patriâ discedere Cæsaris ira ;
 Me pietas. Pietas hæc mihi Cæsar erit.
 85 Talia tentabat : sic et tentaverat antè :
 Vixque dedit victas utilitate manus.
 Egredior (sive illud erat finè funere ferri)
 Squallidus immissis hirta per ora comis.
 Illa dolore mei tenebris narratur abortis
 90 Semianimis mediâ procubuisse domo :
 Utque resurrexit, sædatis pulvere turpi
 Crinibus, et gelidâ membra levavit humo ;
 Se modò, desertos modò complorâsse Penates ;
 Nomen et erepti sæpe vocâsse viri :
 95 Nec gemuisse minùs, quàm si natæve meumve
 Vidisset structos corpus habere rogos :
 Et voluisse mori ; moriendo ponere sensus :
 Respectumque tamen non posuisse mei.
 Vivat : et absentem, quoniam sic Fata tulerunt,
 100 Vivat, et auxilio sublevet usque suo.

Honos senectuti habitus.

MAGNA fuit quondam capitis reverentia
cani,

Inque suo pretio ruga senilis erat.

Martis opus juvenes animosaque bella gerebant :

Et pro Dis aderant in statione suis.

5 Viribus illa minor, nec habendis utilis armis,

Consilio patriæ sæpe ferebat opem.

Nec nisi post annos patuit tunc Curia seros :

Nomen et ætatis mite Senatus erat.

Jura dabat populo senior ; finitaque certis

10 Legibus est ætas, unde petatur honos.

Et medius juvenum, non indignantibus ipsis,

Ibat : et interior, si comes unus erat.

Verba quis auderet coram sene digna rubore

Dicere ? censuram longa senecta dabat.

De Chironis morte & in fidus conversione.

PELION Hæmoniz mons est obversus in
Austros :

Summa virent pinu : cætera quercus habet.

Philyrides teniut : saxo stant antra vetusto,

Quæ justum memorant incoluisse senem.

5 Ille manus olim missuras Hæctora letho

Creditur in lyricis detinuisse modis.

- Venerat Alcides exactâ parte laborum ;
 Jussaue restabant ultima penè viro.
 Stare simul casu Trojæ duo fata videres :
 10 Hinc puer Æacides, hinc Jove natus erat.
 Excipit hospitio juvenem Philyreïus heros :
 Et causam adventûs hic rogat, ille docet.
 Perspicit interea clavam spoliumque leonis :
 Virque, ait, his armis, armaque digna viro,
 15 Nec se, quin horrens auderent tangere setis
 Vellus, Achilleæ continuère manus.
 Dumque senex tractat squalientia tela venenis ;
 Excidit, et lævo fixa sagitta pede est.
 Ingemuit Chiron, traxitque è corpore ferrum :
 20 Adgemit Alcides, Hæmoniusque puer.
 Ipse tamen lectas Pegasæis collibus herbas
 Temperat, et varia vulnera mulcet ope.
 Virus edax superabat opem : penitusque recepta
 Ossibus, et toto corpore pestis erat.
 25 Sanguine Centauri Lernææ sanguis Echidnæ
 Mistus ad auxilium tempora nulla dabat.
 Stabat, ut ante patrem, lacrymis perfusus Achilles ;
 Sic flendus Peleus, si moriretur, erat.
 Sæpe manus ægras manibus fingebat amicis :
 30 [Morum, quos fecit, præmia doctor habet.]
 Oscula sæpe dedit : dixit quoque sæpe jacenti ;
 Vive, precor ; nec me, care, relinque, pater,
 Nona dies aderat ; cùm tu, justissime Chiron,
 Bis septem stellis corpora cinctus eras.

Speratum

Speratum senectuti suæ otium deesse queritur Naso:

- J** A M mea cygneas imitantur tempora plumas;
 Inficit et nigras alba senecta comas :
 Jam subeunt anni fragiles, et inertior ætas :
 Jamque parum firmo me mihi ferre grave est.
 5 Nunc erat, ut posito deberem fine laborum
 Vivere, me nullo sollicitante metu ;
 Quæque meæ semper placuerunt otia menti,
 Carpere ; et in studiis molliter esse meis :
 Et parvam celebrare domum, veteresque Penates ;
 10 Et quæ nunc domino rurâ paterna carent :
 [Inque sinu dominæ, carisque nepotibus, inque
 Securus patriâ consenuisse meâ.]
 Hæc mea sic quondam peragi speraverat ætas :
 Hos ego sic annos ponere dignus eram.
 15 Non ita Dîs visum : qui me terrâque marique
 Actum Sarmaticis exposuere locis.
 In cava ducuntur quassæ navalia puppes ;
 Ne temerè in mediis dissolvantur aquis.
 [Ne cadat, et multas palmas inhonestet adeptas,
 20 Languidus pratis gramina carpit equus.]
 Miles, ut emeritis non est satis utilis annis,
 Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, Lares.
 Sic igitur, tardâ vires minuente senectâ,
 Me quoque donari jam rude, tempus erat:

- 25 Tempus erat, nec me peregrinum ducere cœlum,
 Nec siccam Getico fonte levare sitim :
 Sed modò, quos habui, vacuum secedere in
 hortos :
 Nunc hominum visu rursus et urbe frui.

Minuuntur carmine curæ.

- S**I qua meis fuerint, ut erunt, vitiosa libellis ;
 Excusata suo tempore, lector, habe.
 Exsul eram ; requiesque mihi, non fama petita est :
 Mens intenta suis ne foret usque malis.
 5 Hoc est cur cantet vinctus quoque compede fossor,
 Indocili numero cùm grave mollit opus :
 Cantet et innitens limosæ pronus arenæ,
 Adverso tardam qui trahit amne ratem.
 Quique refert pariter lentos ad pectora remos,
 10 In numerum pulsâ brachia versat aquâ.
 Fessus ut incubuit baculo, saxove resedit
 Pastor ; arundineo carmine mulcet oves.
 Cantantis pariter, pariter data pensa trahentis
 Fallitur ancillæ decipiturque labor.
 15 Fertur et abductâ Lyrneffide tristis Achilles
 Hæmoniâ curas attenuâsse lyrâ.
 Cùm traheret sylvas Orpheus et dura canendo
 Saxa ; bis amissâ conjuge mœstus erat.
 Me quoque Musa levat Ponti loca iussa petentem.
 20 Sola comes nostræ perstitit illa fugæ.

Dejestum

*Dejectum à nautis in mare Arionem saluum præstat
Delphinus.*

QUOD mare non novit, quæ nescit Arion
tellus ?

Carminè currentes ille tenebat aquas.

Sæpe sequens agnam lupus est hæc voce reten-
tus :

Sæpe avidum fugiens restitit agna lupum :

5 Sæpe canes leporesque umbrâ cubuère sub unâ ;

Et stetit infestæ proxima cerva leæ.

Et finè lite loquax cum Palladis alite cornix

Sedit ; et accipitri juncta columba fuit.

Cynthia sæpe tuis fertur, vocalis Arion,

10 Tanquam fraternis obstupuisse modis.

Nomen Arionium Siculas impleverat urbes ;

Captaque erat lyricis Ausonis ora sonis.

Indè domum repetens puppim conscendit Arion ;

Atque ita quæsitæ arte ferebat opes.

15 Forsitan, infelix, ventos undamque timebas :

At tibi nave tuâ tutius æquor erat.

Namque gubernator destrieto constitit ense,

Cæteraque armatâ conscia turba manu.

Quid tibi cum gladio ? dubiam rege, navita,
pinum ;

20 Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis.

Ille metu vacuus, mortem non deprecor, in-
quit :

Sed liceat sumtâ pauca referre lyrâ.

Dant veniam, ridentque moram ; capit ille co-
ronam,

Quæ possit crines, Phœbe, decere tuos.

25 Induerat Tyrio bis tinctam murice pallam :

Reddidit icta suos pollice chorda sonos.

Flebilibus veluti numeris canentia durâ

Trajectus pennâ tempora cantat olor.

Protinus in medias ornatus defilit undas :

30 Spargitur impulsâ cœrula puppis aquâ.

Indè (fide majus) tergo Delphina recurvo

Se memorant oneri supposuisse novo.

Ille sedens citharamque tenet, pretiumque ve-
hendi

Cantar, et æquoreas carmine mulcet aquas.

35 Dî pia facta vident : astris Delphina recepit

Jupiter ; et stellas jussit habere novem.

Amicitia periculis spectatur.

THESEA Pirithoüs non tam sensisset amicum,
Si non infernas vivus adisset aquas.

Ut foret exemplum veri Phocæus amoris,

Fecerunt Furæ, tristis Orestæ, tuæ.

5 Si non Euryalus Rutulos cecidisset in hostes,

Hyrtacidæ Niso gloria nulla foret.

Scilicet

Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
 Tempore sic duro est inspicienda fides.
 Dum juvat, et vultu ridet Fortuna sereno;
 10 Indelibatas cuncta sequuntur opes.
 At simul intonuit, fugiunt: nec noscitur ulli,
 Agminibus comitum qui modò cinctus erat.

Exemplum veri Amoris.

NON procul à nobis locus est, ubi Taurica
 dirâ
 Cæde pharetratæ pascitur ara Deæ.
 Hæc priùs, ut memorant, non invidiosa nefandis
 Nec cupienda bonis, regna Thoantis erant.
 5 Hic pro suppositâ virgo Pelopeïa cervâ
 Sacra Deæ coluit qualiacunque suæ.
 Quò postquam, dubium pius an sceleratus, Orestes
 Exactus furiis venerat ipse suis,
 Et comes exemplum veri Phocæus amoris;
 10 Qui duo corporibus, mentibus unus erant;
 Protinus evincti Triviæ dicuntur ad aram,
 Quæ stabat geminas ante cruenta fores.
 Nec tamen hunc sua mors, nec mors sua terruit
 illum:
 Alter ob alterius funera mœstus erat.
 15 Et jam constiterat stricto mucrone sacerdos;
 Cinxerat et Graias barbara vitta comas:

Cùm

Cùm vice sermonis fratrem cognovit, et illi
 Pro nece complexus Iphigenia dedit.
 Læta Deæ signum, crudelia sacra perosæ,
 20 Transtulit ex illis, in meliora, locis.

LÆSUS TIMEET.

LIBRUM SUUM ALLOQUITUR NASO.

FORSITAN exspectes, an in alta Palatia missum
 Scandere te jubeam, Cæsareamque domum.
 Ignoscant augusta mihi loca, Dique locorum.
 Venit in hoc illâ fulmen ab arce caput.
 5 Esse quidem memini mitissima sedibus illis
 Numina : sed timeo, qui nocuere, Deos.
 Terretur minimo pennæ stridore columba,
 Unguibus, accipiter, faucia facta tuis.
 Nec procul à stabulis audet secedere, si qua
 10 Excussa est avidi dentibus agna lupi.
 Vitaret cœlum Phaëthon, si viveret ; et quos
 Optârat stultè, tangere nollet equos,
 Me quoque, quæ sensi, fateor Jovis arma timere :
 Me reor infesto, cùm tonat, igne peti.
 15 Quicunque Argolicâ de classe Capharea fugit,
 Semper ab Euboïcis vela retorquet aquis.
 Et mea cymba, semel vastâ percussa procellâ,
 Illum, quo læsa est, horret adire locum.

MUNERA

MUNERA CERERIS.

MESSIS erant primis virides mortalibus
herbæ,

Quas tellus nullo sollicitante dabat.

Et modò carcebant vivaci cespite gramen;

Nunc epulæ tenerâ fronde cacumen erant.

5 Postmodo glans nata est: bene erat jam glande
reptâ:

Duraque magnificas quercus habebat opes.

Prima Ceres, homini ad meliora alimenta vocato,

Mutavit glandes utiliore cibo.

Illa iugo tauros collum præbere coëgit:

10 Tum primùm soles eruta vidit humus:

Æs erat in pretio: chalybeïa massa latebat:

Heu quàm perpetuò debuit illa tegi!

Pace Ceres læta est: at vos optate, coloni,

Perpetuam Pacem, perpetuumque Ducem.

De Raptu PROSERPINÆ.

TERRA tribus scopulis vastum procurrit in
æquor

Trinacris; à positu nomen adepta loci.

Grata domus Cereri, multas ibi possidet urbes;

In quibus est cultus fertilis Henna solo.

5. Frigida

- 5 Frigida cœlestium matres Arethusa vocarat ;
 Venerat ad sacras et Dea flava dapes.
 Filia, consuetis ut erat comitata puellis,
 Errabat nudo per sua prata pede.
 Valle sub umbrosâ locus est, adspergine multâ
 10 Uvidus ex alto defilientis aquæ.
 Tot fuerant illic, quot habet natura, colores :
 Pictaque dissimili flore nitebat humus.
 Quam simul adspexit ; Comites, accedite, dixit ;
 Et mecum vestros flore replete sinus.
 15 Præda puellares animos prolecat inanis ;
 Et non sentitur sedulitate labor.
 Hæc implet lento calathos è vimine textos :
 Hæc gremium, laxos degravat illa sinus.
 Illa legit calthas : huic sunt violaria curæ :
 20 Illa papavereas subsecat ungue comas.
 Has, Hyacinthe, tenes : illas, Amarante, moraris :
 Pars thyma, pars casiam, pars meliloton amant.
 Plurima lecta rosa est, et sunt sine nomine flores :
 Ipsa crocos tenues, liliaque alba legit.
 25 Carpendi studio paulatim longius itur ;
 Et dominam casu nulla secuta comes.
 Hanc videt, et visam patruus velociter aufert ;
 Regnaque cœruleis in sua portat equis.
 Illa quidem clamabat, Io, carissima mater,
 30 Auferor : ipsa suos abscideratque sinus.

Panditur

- Panditur interea Diti via : jamque diurnum
 Lumen inassueti vix patiuntur equi.
 At chorus æqualis, cumulatis flore canistris,
 Persephone, clamant, ad tua dona veni.
 35 Ut clamata filet, montes ululatibus implent ;
 Et feriunt mœstæ pectora nuda manus.
 Attonita est plangore Ceres ; modò venerat Henna-
 nam :
 Nec mora, me miseram, filia, dixit, ubi es ?
 Mentis inops rapitur, quales audire solemus
 40 Threïcias passis Mænadas ire comis.
 Ut vitulo mugit sua mater ab ubere raptò,
 Et quærit foetus per nemus omne suos ;
 Sic Dea : nec retinet gemitus, et concita cursu
 Fertur ; et è campis incipit, Henna, tuis.
 45 Quacunque ingreditur, miseris loca cuncta querelis
 Implet, ut amissum cùm gemit ales Ityn.
 Perque vices modò, Persephone, modò, Filia,
 clamat :
 Clamat, et alternis nomen utrumque ciet.
 Sed neque Persephone Cererem, neque filia matrem
 50 Audit : et alternis nomen utrumque perit.

*Deam Robiginem precatur Sacerdos, ne segetes
lædat.*

- A**SPERA Robigo, parcas Cerealibus herbis :
Et tremat in summa læve cacumen humo.
Tu fata fideribus cœli nutrita secundis
Crescere, dum fiant falcibus apta, finas.
5 Vis tua non levis est ; quæ tu frumenta notâsti,
Mœstus in amissis illa colonus habet.
Nec venti tantum Cereri nocuere, nec imbres ;
Nec sic marmoreo pallet adusta gelu,
Quantum, si culmos Titan incalfacit udos :
10 Tum locus est iræ, Diva timenda, tuæ.
Parce, precor, scabrasque manus à messibus aufer ;
Neve noce cultis : posse nocere sat est.
Nec teneras segetes, sed durum amplectere ferrum :
Quodque potest alios perdere, perde prior.
15 Utiliùs gladios et tela nocentia carpes :
Nil opus est illis : otia mundus agit.
Sarcula nunc, durusque bidens, et vomer aduncus,
Ruris opes niteant : inquinet arma situs.
Conatusque aliquis vaginâ ducere ferrum,
20 Adstrictum longâ sentiat esse morâ.
At tu ne viola Cererem ; semperque colonus
Absenti possit solvere vota tibi.

Auceps in laqueos suos decedit.

DICITUR Ægyptos caruisse juvantibus arva
 Imbribus; atque annos sicca fuisse novem.
 Cùm Thrāsīus Būfīrīn adit, monstratque piari
 Hospitis effuso sanguine posse Jovem;
 5 Illi Būfīrīs, Fies Jovis hostia primus,
 Inquit: et Ægypto tu dabis hospes aquam.
 Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
 Torruit. Infelix imbuit auctor opus.
 Justus uterque fuit: neque enim lex æquior ulla,
 10 Quàm necis artifices arte perire suā.

*Quare Vulpes Cerealibus emissæ, facibus alligatis
 ardebant.*

FRIGIDA Carseoli, nec olivis apta ferendis
 Terra, sed ad segetes ingeniosus ager.
 Hæc ego Pelignos, natalia rura, petebam;
 Parva, sed assiduis uvida semper aquis.
 5 Hospitis antiqui solitas intravimus ædes:
 Demserat emeritis jam juga Phœbus equis.
 Is mihi multa quidem, sed et hæc narrare so-
 lebat;
 Unde meum præsens instrueretur opus:
 Hoc, ait, in campo (campumque ostendit) habebat
 10 Rus

- 10 Rus breve cum duro parca colona viro.
 Ille suam peragebat humum : sive usus aratri,
 Sive cavæ falcis, sive bidentis erat.
 Hæc modo verrebat stantem tibicine villam :
 Nunc matris plumis ova fovenda dabat.
 15 Aut virides malvas, aut fungos colligit albos :
 Aut humilem grato calfacit igne focum.
 Et tamen assiduis exercet brachia telis ;
 Adversumque minas frigoris arma parat.
 Filius hujus erat primo lascivus in ævo :
 20 Addideratque annos ad duo lustra duos.
 Is capit extremi vulpem sub valle salicti :
 Abstulerat multas illa cohortis aves.
 Captivam stipulâ scænoque involvit, et ignes
 Admovet, urentes effugit illa manus.
 25 Quâ fugit, incendit vestitos messibus agros :
 Damnosis vires ignibus aura dabat.
 Factum abiit, monumenta manent : nam vivere
 captam
 Nunc quoque lex vulpem Carseolana vetat.
 Utque luat pœnas gens hæc, Cerealibus ardet :
 30 Quoque modo segetes perdidit, ipsa perit.

*Ovidius bella scripturus ad Amores à Cupidine
retrahitur.*

A RMA gravi numero, violentaque bella pa-
rabam

Edere, materiâ conveniente modis.

Par erat inferior versus : risisse Cupido

Dicitur, atque unum surripuisse pedem.

5 Quis tibi, sæve puer, dedit hoc in carmina juris ?

Pieridum vates, non tua turba, sumus.

Quid, si præripiat flavæ Venus arma Minervæ ;

Ventilet accensas flava Minerva faces ?

Quis probet in sylvis Cererem regnare jugosis ?

10 Lege pharetratae virginis arva coli ?

Crinibus insignem quis acutâ cuspide Phœbum

Instruat, Aoniam Marte movente lyram ?

Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna.

Cur opus affectas, ambitiose, novum ?

15 An, quod ubique, tuum ? tua sunt Heliconia

Tempe ?

Vix etiam Phœbo jam lyra tuta sua est ?

Cùm bene surrexit versu nova pagina primo ;

Attenuat nervos protinus ille meos.

Questus eram ; pharetrâ, cùm protinus ille, solutâ

20 Legit in exitium spicula facta meum :

Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum ;

Quodque cænas, vates, accipe, dixit, opus.

Me miserum ! certas habuit puer ille sagittas.

Uror ; et in vacuo pectore regnat Amor.

25 Sex mihi surgat opus numeris ; in quinque residat.

Ferrea cum vestris bella valete modis.

Cingere littoreâ flaventia tempora myrto,

Musa, per undenos emodulanda pedes.

C E R E S ab Amore vincitur.

ANTE nec hirsuti torrebant farra coloni :

Nec notum terris area nomen erat.

Sed glandem quercus, oracula prima, ferebant :

Hæc erat, et teneri cespitis herba, cibus.

5 Prima Ceres docuit turgescere semen in agris ;

Falce coloratas subsecuitque comas.

Primâ iugo tauros supponere colla coëgit :

Et veterem curvo dente revellit humum.

Nec tamen est (quamvis agros amet illa fera-
ces) :

10 Rustica : nec viduum pectus amoris habet.

Cretes erunt testes ; nec fingunt omnia Cretes :

Cretes, nutrito terra superba Jove.

Illic, sideream mundi qui temperat arcem,

Exiguus tenero lac bibit ore puer.

15 Magna fides testi : testis laudatum alumno.

Fassuram Cererem crimina nota puto.

Viderat Iâsium Cretæâ Diva sub Idâ

Figentem certâ terga ferina manu.

Vidit,

- Vidit, et ut teneræ flammam rapuere medullæ ;
 20 (Hinc pudor, ex aliâ parte trahebat Amor.)
 Victus amore pudor : fulcos arere videres,
 Et fata cum minimâ parte redire sui.
 Cùm bene jactati pulsârunt arva ligones,
 Ruperat et duram vomer aduncus humum,
 25 Seminaque in latos ierant æqualiter agros ;
 Irrita decepti vota colentis erant.
 Diva, potens frugum, sylvis cessabat in altis :
 Deciderant longæ spicea ferta comæ.
 Sola fuit Crete fœcundo fertilis anno.
 30 Omnia, quâ tulerat se Dea, messis erant.
 Ipse locus nemorum canebat frugibus Idæ,
 Et ferus in sylvâ farra metebat aper.
 Optavit Minos similes sibi legifer annos :
 Optavit Cereris longus ut esset amor.

A P O L L O præ Amore Pastor.

- P**A V I T et Admeti taurus formosus Apollo :
 Nec cithara, intosæ profueruntve comæ.
 Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
 Quicquid erat medicæ, vicerat, artis, Amor.
 5 Ah quoties, illo vitulum gestante per agros,
 Dicitur occurrens erubuisse soror !
 Ah quoties ausæ, caneret dum valle sub altâ,
 Rumpere mugitu carmina docta boves !

- Sæpe duces trepidis petiêre oracula rebus :
 10 Venit et à templis irrita turba domum.
 Sæpe horrere sacros doluit Latona capillos,
 Quos admirata est ipsa noverca prius.
 Quisquis inornatumque caput, crinesque solu-
 tos
 Adspiceret, Phœbi quæreret ille comam.
 15 Delos ubi nunc, Phœbe, tua est ? ubi Delphica
 Pytho ?
 Nempe Amor in parvâ te jubet esse casâ,

CUPIDO TRIUMPHAT.

- E** S S E quid hoc dicam, quòd tam mihi dura
 videntur
 Strata, neque in lecto pallia nostra sedent ?
 Et vacuum somno noctem, quàm longa, peregi ;
 Lassaque versati corporis ossa dolent ?
 5 Nam puto sentirem, si quo tentarer amore.
 An subit, et tacitâ callidus arte nocet ?
 Sic erat. Hæserunt tenues in corde sagittæ :
 Et possessa ferus pectora versat Amor.
 Cedimus ? an subitum luctando accendimus ig-
 nem ?
 10 Cedamus. Leve fit, quod bene fertur, onus.
 Vidi ego jactatas motâ face crescere flammæ :
 Et vidi nullo concutiente mori.

Verbera

Verbera plura ferunt, quàm quos juvat usus
aratri,

Detrectant pressi dum juga prima boves.

15 Asper equus duris contunditur ora lupatis :

Frena minùs sentit, quisquis ad arma facit.

Acriùs invitos, multoque ferociùs urget,

Quàm qui servitium ferre fatentur, amor.

En ego confiteor : tua sum nova præda, Cupido.

20 Porrigimus vinctas ad tua jura manus.

Nil opus est bello : pacem veniamque rogamus ;

Nec tibi laus, armis victus inermis, ero.

Necte comam myrto ; maternas junge columbas ;

Qui deceat, currum Vitricus ipse dabit.

25 Inque dato curru, populo clamante triumphum,

Stabis ; et adjunctas arte movebis aves.

Ducentur juvenes capti, captæque puellæ.

Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.

Ipse ego, præda recens, factum modò vulnus hæ-
bebo :

30 Et nova captivâ vincula mente feram.

Mens bona ducetur manibus post terga retortis,

Et pudor, et castris quidquid Amoris obest ;

Blanditiæ comites tibi erunt, Errorque, Furorque,

Affiduè partes turba secuta tuas.

35 His tu militibus superas hominesque Deosque :

Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.

Læta triumphanti de summo mater Olympo

Plaudet ; et oppositas sparget in ora rosas.

- Tu, pennas gemmâ, gemmâ variante capillos,
 40 Ibis in auratis aureus ipse rotis.
 Ergo, ego cùm possim sacri pars esse triumphî,
 Parce tuas in me perdere, victor, opes.
 Aspice cognati felicia Cæsaris arma.
 Quâ vicit, victos protegit ille, manu.

REMEDIA AMORIS.

- A**D mea, decepti juvenes, præcepta venite ;
 Quos suus ex omni parte fefellit amor.
 Discite sanari, per quem didicistis amare :
 Una manus vobis vulnus opemque feret.
 5 Terra salutares herbas, eademque nocentes,
 Nutrit : et urticæ proxima sæpe rosa est.
 Vulnus in Herculeo quæ quondam fecerat hoste,
 Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.
 Sed quæcunque viris, vobis quoque dicta, puellæ,
 10 Credite. Diversis partibus arma damus.
 E quibus ad vestros si quid non pertinet usus ;
 Attamen exemplo multa docere potest.
 Utile propositum, sævas extinguere flammæ ;
 Nec servum vitii pectus habere sui.
 15 Vixisset Phillis, si me foret usa magistro ;
 Et per quod novies, sæpius îisset iter.
 Nec moriens Dido summâ vidisset ab arce
 Dardanidas vento vela dedisse rates.

Nec

- Nec dolor armâſſet contra ſua viſcera matrem ;
 20 Quæ ſocii damno ſanguinis ulta virum eſt.
 Arta meâ Tereus, quamvis Philomela placeret,
 Per facinus fieri non meruiſſet avis.
 Da mihi Paſiphaën ; jam tauri ponet amorem :
 Da Phædræ ; Phædræ turpis abibit amor.
 25 Redde Parin nobis ; Helenen Menelaus habebit :
 Nec manibus Danaïs Pergama victa cadent.
 Impia ſi noſtros legiſſet Scylla libellos ;
 Hæſiſſet capiti purpura, Niſe, tuo.
 Me duce damnofas, homines, compeſcite curas :
 30 Rectaque cum ſociis, me duce, navis eat.
 Naſo legendus erat, tunc cùm didiciſtis amare ;
 Idem nunc vobis Naſo legendus erit.
 Publicus aſſertor dominis oppreſſa levabo
 Pectora : vindictæ quiſque favete ſuæ.
 35 Te precor incipiens, adſit tua laurea nobis
 Carminis, et medicæ, Phœbe, repertor opis.
 Tu pariter vati, pariter ſuccurre medenti :
 Utraque tutelæ ſubdita cura tuæ.
 Dum licet, et modici tangunt præcordia motus,
 40 Si piget, in primo limine ſiſte pedem.
 Opprime, dum nova ſunt, ſubiti mala ſemina
 morbi ;
 Et tuus, incipiens ire, reſiſtat equus.
 Nam mora dat vires : teneras mora percoquit
 uvas ;
 Et validas ſegetes, quæ fuit herba, facit.

- 45 Quæ præbet latas arbor spatiantibus umbras;
 Quo posita est primùm tempore, virga fuit.
 Tum poterat manibus summâ tellure revelli;
 Nunc stat in immensum viribus aucta suis.
 Quale sit id, quod amas, celeri circumspice
 mente :
- 50 Et tua læsuro subtrahe colla iugo.
 Principiis obsta. Serò medicina paratur,
 Cum mala per longas convaluère moras.
 Sed propera : nec te venturas differ in horas.
 Qui non est hodie, cras minùs aptus erit.
- 55 Otia si tollas, perière Cupidinis arcus ;
 Contemtæque jacent, et sine luce, faces.
 Quàm platanus vino gaudet, quàm populus
 undâ,
 Et quàm limosâ canna palustris humo ;
 Tam Venus otia amat : qui finem quæris amoris,
 60 (Cedit amor rebus) res age : tutus eris.
 Languor, et immodici sub nullo vindice somni,
 Aleaque, et multo tempora quassa mero,
 Eripiunt omnes animis sinè vulnere nervos.
 Adfluit incautis infidiosus Amor.
- 65 Desidiam puer ille sequi solet : odit agentes.
 Da vacuæ menti, quo teneatur, opus.
 Sunt fora, sunt leges : sunt, quos tuearis, amici.
 Vade per urbanæ splendida castra togæ.
 Vel tu sanguinei juvenilia munera Martis
 70 Suscipe : deliciæ jam tibi terga dabunt.

Ecce

Ecce fugax Parthus, magni nova causa trium-
phi,

Jam videt in campis Cæsaris arma suis.

Vince Cupidineas pariter Parthasque sagittas :

Et refer ad patrios bina tropæa Deos.

75 Ut semel Ætolâ Venus est à cuspide læsa,

Mandat amatori bella gerenda suo.

Quæritis, Ægisthus quare sit factus adulter ?

In promptu causa est : desidiosus erat.

Pugnabant alii tardis apud Ilion armis :

80 Transfulerat vires Græcia tota suas.

Sive operam bellis vellet dare, nulla gerebat ;

Sive foro, vacuum litibus Argos erat.

Quod potuit, ne nil illic ageretur, amavit.

Sic venit ille puer : sic puer ille manet.

85 Rura quoque oblectant animos, studiumque co-
lendi :

Quælibet huic curæ cedere cura potest.

Colla jube domitos oneri supponere tauros ;

Sauciet ut duram vomer aduncus humum.

Obrue versatâ Cerealia semina terrâ,

90 Quæ tibi cum multo scœnore reddat ager.

Aspice curvatos pomorum pondere ramos ;

Ut sua, quod peperit, vix ferat arbor onus.

Aspice jucundo labentes murmure rivos :

Aspice tondentes fertile gramen oves.

95 Ecce petunt rupes præruptaque saxa capellæ.

Jam referent hœdis ubera plena suis.

Pastor

- Pastor inæquali modulatur arundine carmen :
 Nec defunt comites, sedula turba, canes.
 Parte sonant aliâ sylvæ mugitibus altæ ;
 100 Et queritur vitulum mater abesse suum.
 Quid cùm suppositos fugiunt examina fumos,
 Ut relevent demti vimina curva favi ?
 Poma dat autumnus : formosa est messibus æstas :
 Ver præbet flores : igne levatur hyems.
 105 Temporibus certis maturam rusticus uvam
 Deligit ; et nudo sub pede musta fluunt :
 Temporibus certis defectas alligat herbas,
 Et tonsam raro pectine verrit humum.
 Ipse potes riguis plantam deponere in hortis ;
 110 Ipse potes rivos ducere lenis aquæ.
 Venerit insitio ; fac ramum ramus adoptet :
 Stetque peregrinis arbor operta comis.
 Cùm semel hæc animum cœpit mulcere voluptas,
 Debilibus pennis irritus exit Amor.
 115 Vel tu venandi studium cole. Sæpe recessit
 Turpiter à Phœbi victa sorore Venus.
 Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci :
 Nunc tua frondosis retia tende jugis.
 Aut pavidos terre variâ formidine cervos :
 120 Aut cadat adversâ cuspide fossus aper.
 Nocte fatigatum somnus, non cura puellæ,
 Excipit ; et pingui membra quiete levat.
 Lenis est studium, studium tamen, alite captâ,
 Aut lino, aut calamis præmia parva sequi :
 125 Vel,

- 125 Vel, quæ piscis edax avido malè devoret ore,
 Abdere supremis æra recurva cibis.
 Aut his, aut aliis, donec dediscis amare,
 Ipse tibi furtim decipiendus eris.
 Tu tantum i, quamvis firmis retinebere vinclis;
 130 I procul, et longas carpere perge vias.
 Flebis, et occurret desertæ nomen amicæ:
 Stabit et in mediâ pes tibi sæpe viâ.
 Sed quanto minus ire volcs, magis ire memento:
 Perfer; et invitos currere coge pedes.
 135 Nec pluvias opta: nec te peregrina morentur
 Sabbata; nec damnis Allia nota suis.
 Nec quot transieris, sed quot tibi, quære, supersint
 Millia: nec, maneat ut propè, finge moras.
 Tempora nec numera: nec crebrò respice Ro-
 mam.
 140 Sed fuge: tutus adhuc Parthus ab hoste fugâ
 est.
 Dura aliquis præcepta vocet mea: dura fatemur
 Esse: sed, ut valeas, multa dolenda feres.
 Sæpe bibi succos, quamvis invitus, amaros
 Æger; et oranti mensa negata mihi.
 145 Ut corpus redimas, ferrum patieris et ignes;
 Arida nec sitiens ora lavabis aquâ.
 Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
 At pretium pars hæc corpore majus habet.
 Sed tamen est artis strictissima janua nostræ;
 150 Et labor est unus tempora prima pati.

Non

Non ego te jubeo medias abrumpere curas :

Non sunt imperii tam fera jussa mei.

Quod non es, simula ; positosque imitare furores :

Sic facies verè, quod meditatus eris.

155 Sæpe ego ne biberem, volui dormire videri :

Dum videor, somno lumina victa dedi.

Deceptum risi, qui se simulârat amare ;

In laqueos auceps decideratque suos.

Intrat amor mentes usu : dediscitur usu.

160 Qui poterit sanum fingere, sanus erit.

Est prope Collinam templum venerabile portam ;

Imposuit templo nomina celsus Eryx.

Est illic Lethæus Amor, qui pectora sanat ;

Inque suas gelidam lampadas addit aquam.

165 Illic et juvenes votis oblivia poscunt ;

Et si qua est duro capta puella viro.

Is mihi sic dixit : (cubito, verusne Cupido

An somnus fuerit ; sed puto somnus erat)

O qui sollicitos modò das, modò demis, amores ;

170 Adjice præceptis hoc quoque, Naso, tuis.

Ad mala quisque animum referat sua ; ponet
amorem :

Omnibus illa Deus plusve minusve dedit.

Qui Puteal Janumque timet, celeresque Ka-
lendas ;

Torqueat hunc æris mutua summa sui.

175 Cui pater est durus ; votis ut cætera cedant ;

Huic pater ante oculos durus habendus erit.

Hic

- Hic malè dotatâ pauper cum conjuge vivit :
 Uxorem fato credat obesse suo.
 Est tibi ruro bono generosæ fertilis uvæ
 180 Vineâ : ne nascens uva sit usta, time.
 Ille habet in reditu navim : mare semper indidum
 Cogitet, et damno littora fœda suo.
 Filius hunc miles, te filia nubilis angat.
 Et quis non causas mille doloris habet ?
 185 Ut posses odîsse tuam, Pari, funera fratrum
 Debueras oculis substituîsse tuis.
 Plura loquebatur : placidum puerilis imago
 Destituit somnum : si modò somnus erat.
 Quid faciam ? mediâ navim Palinurus in undâ
 190 Deserit : ignotas cogor inire vias.
 Quisquis amas, loca sola nocent : loca sola caveto.
 Quò fugis ? in populo tutior esse potes.
 Non tibi secretis (augent secreta furores)
 Est opus : auxilio turba futura tibi est.
 195 Tristis eris, si solus eris : dominæque relictæ
 Ante oculos facies stabit, ut ipsa, tuos.
 Tristior idcirco nox est, quàm tempora Phœbi.
 Quæ relevet luctus, turba sodalis abest.
 Nec fuge colloquium : nec sit tibi janua clausa :
 200 Nec tenebris vultus flebilis abde tuos.
 Semper habe Pyladen aliquem, qui curet Orestem.
 Hic quoque amicitia non levis usus erit.

Quid

- Quid nisi secretæ læserunt Phyllida sylvæ ?
 Certa necis causa est : incommitata fuit.
 205 Ibat, ut Edono referens Trieterica Baccho
 .re solet fufis barbara turba comis.
 „Sæ modò, quâ poterat, longum spectabat in
 æquor :
 Nunc in arenosâ lassâ jacebat humo.
 Perfide Demopheon, furdas clamabat ad undas :
 210 Ruptaque singultu verba dolentis erant.
 Limes erat tenuis longâ subnubilus umbrâ :
 Quo tulit illa suos ad mare sæpe pedes.
 Nona terebatur miseræ via. Videris, inquit :
 Et spectat zonam pallida facta suam.
 215 Adspicit et ramos : dubitat, refugitque quod
 audet ;
 Et timet : et digitos ad sua colla refert.
 Sithoni, tunc certè vellem non sola fuisses ;
 Non fleres positis Phyllida, sylva, comis.
 Phyllidis exemplo nimium secreta timete,
 220 Læse vir à domina, læsa puella viro.
 Præstiterat juvenis, quidquid mea Musa jubebat ;
 Inque suæ portu pænè salutis erat.
 Recidit, ut cupidos inter devenit amantes :
 Et, quæ condiderat, tela resumit Amor.
 225 Si quis amas, nec vis ; facito contagia vites.
 Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.
 Dum spectant oculi læsos, læduntur et ipsi :
 Multaque corporibus transitione nocent.

- In loca nonnunquam ficcis arentia glebis
 230 De propè currenti flumine manat aqua.
 Manat amor testus, si non ab amante recedas :
 Turbaque in hóc omnes ingeniosa sumus.
 Sunt, quæ non possint aliquo cogente juberi ;
 Sæpe tamen casu facta juvare solent.
 235 Perdat opes Phædra ; parces, Neptune, nepoti :
 Nec faciet pavidos taurus avitus equos.
 Gnosida fecisses inopem ; sapienter amâisset.
 Divitiis alitur luxuriosus amor.
 Cur nemo est, Hecalen ; nulla est, quæ ceperit
 Iron ?
 240 Nempe quòd alter egens, altera pauper erat.
 Non habet, unde suum paupertas pascat amo-
 rem :
 Non tamen hoc tanti est ; pauper ut esse velis.
 At tibi sit tanti, non indulgere theatris,
 Dum bene de vacuo pectore cedat amor.
 245 Enervant animos citharæ, lotosque, lyræque ;
 Et vox, et numeris brachia mota suis.
 Illic affiduè ficti saltantur amantes :
 Quid caveas actor, quid juvet, arte docet.
 Eloquar invitus : teneros ne tange poëtas,
 250 Submoveo dotes impius ipse meas.
 Callimachum fugito ; non est inimicus Amori :
 Et cum Callimacho tu quoque, Coë, noces.
 Me certè Sappho meliorem fecit amicæ :
 Nec rigidos mores Teïa Musa dedit.
 255 Carmina

255 Carmina quis potuit tutò legisse Tibulli ;
 Vel tua, cujus opus Cynthia sola fuit ?
 Quis potuit lecto durus discedere Gallo ?
 Et mea nescio quid carmina dulce sonant.

*ARIADNEM à THESEO relictam, in
 conjugio duxit BACCHUS.*

GNOSSIS in ignotis amens errabat arenis,
 Quâ brevis æquoreis Dia feritur aquis.
 Utque erat è somno tunicâ velata recinctâ,
 Nuda pedem, croceas irreligata comas ;
 5 Thesea crudelem surdas clamabat ad undas.
 Indigno teneras imbre rigante genas
 Clamabat, flebatque simul ; sed utrumque dece-
 bat :
 Nec facta est lacrymis turpior illa suis.
 Jamque iterum tundens mollissima pectora pal-
 mis :
 10 Perfidus ille abiit ; quid mihi fiet ? ait.
 Quid mihi fiet ? ait : sonuerunt cymbala toto
 Littore, et attonitâ tympana pulsa manu.
 Excidit illa metu, rupitque novissima verba :
 Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
 15 Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis :
 Ecce leves Satyri, prævia turba Dei :
 Ebrius ecce senex pando Silenus asello
 Vix sedet ; et pressas continet arte jubas.
 Dum

Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntque pe-
tuntque,

- 20 Quadrupedem ferulâ dum malus urget eques ;
In caput aurito cecidit delapsus asello.
Clamârunt Satyri, Surge age, surge, pater:
Jam Deus è curru, quem summum texerat uvis,
Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
- 25 Et color, et Theseus, et vox abiêre puellæ :
Terque fugam petit : terque retenta metu,
Horruit, ut steriles, agitât quas ventus, aristæ :
Ut levis in madidâ canna palude tremit.
Cui Deus, En adsum tibi cura fidelior, inquit :
- 30 Pone metum, Bacchi, Gnoffias, uxor eris.
Munus habe cœlum : cœlo spectabile fidus
Sæpe reges dubiam Cressa Corona ratem,
Dixit ; et è curru, ne tigres illa timeret,
Defilet : imposito cessit arena pedi.
- 35 Implicitamque sinu (neque enim pugnare valebat)
Abstulit : ut facile est omnia posse Deo.
Pars, Hymenæe, canunt : pars clamant, Evœ, evœ!
Sic coëunt sacro nupta Deusque toro,



ARIADNE facta Dea.

- J** A M bene perjuro mutârat conjuge Bacchum,
 Quæ dedit ingrato fila legenda viro.
 Sorte tori gaudens, Quid flebam rustica, dixit ?
 Utiliter nobis perfidus ille fuit.
- 5 Interea Liber depexos crinibus Indos
 Vincit, et Eoo dives ab orbe venit.
 Inter captivas facie præstante puellas
 Grata nimis Baccho filia Regis erat.
 Flebat amans conjux, spatiataque littore curvo
- 10 Edidit incultis talia verba comis :
 En iterum similes, fluctus, audite querelas :
 En iterum lacrymas accipe, arena, meas.
 Dicebam, memini, perjure et perfide Theseu :
 Ille abiit : eadem crimina Bacchus habet.
- 15 Nunc quoque nulla viro, clamabo, foemina
 credat :
 Nomine mutato causâ relata mea est.
 O utinam mea fors, quâ primùm cœperat, îsset !
 Jamque ego præsentî tempore nulla forem !
 Quid me desertis perituram, Liber, arenis
- 20 Servabas ? potui dedoluisse semel.
 Bacche levis, leviorque tuis, quæ tempora cingunt,
 Frondibus ; in lacrymas, cognite Bacche, meas ;
 Ausus es ante oculos adductâ pellice nostros
 Tam bene compositum sollicitare torum ?
- 25 Heu !

- 25 Heu ! ubi pacta fides ? ubi, quæ jurare solebas ?
 Me miseram, quoties hæc ego verba loquor !
 Thesea culpabas, fallacemque ipse vocabas :
 Judicio peccas turpiùs ipse tuo.
 Ne sciat hoc quisquam, tacitisque doloribus urar :
 30 Ne toties falli digna fuisse puter.
 Præcipuè cupiam celari I thesea ; ne te
 Consortem culpæ gaudeat esse suæ.
 At, puto, præposita est fuscæ mihi candida pellex :
 Eveniat nostris hostibus ille color.
 35 Quid tamen hoc refert, vitio si gravior ipso est ?
 Quid facis ? amplexus inquinat illa tuos.
 Bacche, fidem præsta ; nec præfer amoribus ullam
 Conjugis, assuetæ semper amare virum.
 Ne noceat quòd amo ; neque enim tibi, Bacche,
 nocebat,
 40 Quòd flammæ nobis fassus es ipse tuas.
 Nec, quòd nos uris, mirum facis : ortus in igne
 Diceris, et patriâ raptus ab igne manu.
 Illa ego sum, cui tu solitus promittere cœlum,
 Hei mihi, pro cœlo qualia dona fero !
 45 Dixerat : audibat jamdudum verba querentis
 Liber, ut à tergo fortè secutus erat.
 Occupat amplexu, lacrymasque per oscula ficit :
 Et, Pariter cœli summa petamus, ait.
 Tu mihi juncta toro, mihi juncta vocabula fume,
 50 Jam tibi mutatæ Libera nomen erit.

Virtus splendeat usu.

TU licèt et Thamyran superes, et Amœbea
cantu ;

Non erit ignotæ gratia magna lyræ.

Si Venerem Cous nusquam posuisset Apelles ;

Merfa sub æquoreis illa lateret aquis.

5 Quid petitur sacris, nisi tantùm fama, poëtis ?

Hoc votum nostri summa laboris habet.

Cura Deûm fuerunt olim Regumque poëtæ :

Præmiaque antiqui magna tulère chori.

Sanctaque majestas, et erat venerabile nomen

10 Vatibus : et largæ sæpe dabantur opes.

Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus,

Contiguus poni, Scipio magne, tibi.

Nunc hederæ finè honore jacent : operataque
doctis

Cura vigil Musis nomen inertis habet.

15 Sed famæ vigilare juvet. Quis nôsset Homerum,

Ilias æternum si latuisset opus ?

Quis Danaën nôsset, si semper clausa fuisset ;

Inque suâ turri perlatuisset anus ?

ACHIL-

ACHILLES in LYCOMEDIS Aulâ latet.

- J**AM Dea laudatæ dederat sua præmia formæ
 Colle sub Idæo vincere digna duas.
 Jam nurus ad Priamum diverso venerat orbe ;
 Graiaque in Iliacis mœnibus uxor erat.
- 5 Jurabant omnes in læsi verba mariti :
 Nam dolor unius, publica causa fuit.
 Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset, Achilles
 Veste virum longâ diffimulatus erat.
- 10 Quid facis, Æacide ? non sunt tua munera lanæ.
 Tu titulos aliâ Palladis arte petas.
 Quid tibi cum calathis ? clypeo manus apta te-
 rendo.
- Pensa quid in dextrâ, quâ cadet Hector, habes ?
 Rejice succinctos operoso stamine fusos.
 Quassanda est istâ Pelias hasta manu.

Fabula DÆDALI et ICARI.

- D**ÆDALUS ut clausit conceptum crimine matris
 Semibovemque virum semivirumque bo-
 vem ;
 Sit modus exilio, dixit, justissime Minos :
 Accipiat cineres terra paterna meos.
- 5 Et quoniam in patriâ, fatis agitatus iniquis,
 Vivere non potui, sit mihi posse mori.

- Da reditum puero, senis est si gratia vilis :
 Si non vis puero parcere, parce seni.
 Dixerat hæc : sed et hæc, et multo plura licebat
 10 Dicere ; regressus non dabat ille viro.
 Quod simulac sensit, Nunc, ô nunc, Dædale,
 dixit,
 Materiam, quâ sis ingeniosus, habes.
 Possidet en terras, et possidet æquora Minos :
 Nec tellus nostræ, nec patet unda fugæ.
 15 Restat iter cœlo : cœlo tentabimus ire.
 Da veniam cœpto, Jupiter alte, meo.
 Non ego fidereas affecto tangere sedes.
 Quâ fugiam dominum, nulla, nisi ista, via est.
 Per Styga detur iter : Stygias tranabimus undas.
 20 Sint mihi naturæ jura novanda meæ.
 Ingenium mala sæpe movent. Quis crederet un-
 quam,
 Aërias hominem carpere posse vias ?
 Remigium volucres disponit in ordine pennas :
 Et leve per lini vincula nectit opus :
 25 Imaque pars ceris astringitur igne solutis :
 Finitusque novæ jam labor artis erat.
 Tractabat ceramque puer pennasque renidens,
 Nescius hæc humeris arma parata suis.
 Cui pater, His, inquit, patria est adeunda carinis :
 30 Hæc nobis Minos effugiendus ope.
 Aëra non potuit Minos : alia omnia clausit.
 Quem licet, inventis aëra rumpe meis.

Sed

- Sed tibi nec virgo Tegeæa, comesque Bootæ
 Enfiger Orion aspiciendus erit.
- 35 Me pennis sectare datis : ego prævius ibo.
 Sit tua cura sequi : me duce tutus eris.
 Nam five ætherias vicino sole per auras
 Ibimus ; impatiens cera caloris erit :
 Sive humiles propiore freto jactabimus alas ;
- 40 Mobilis æquoreis penna madescet aquis.
 Inter utrumque vola : ventos quoque, nate, ti-
 meto ;
 Quâque ferent auræ, vela secunda dato.
 Dum monet, aptat opus puero monstratque mo-
 veri :
- Erudit infirmas ut sua mater aves.
- 45 Indè sibi factas humeris accommodat alas :
 Perque novum timidè corpora librat iter.
 Jamque volaturus parvo dedit oscula nato :
 Nec patriæ lacrymas continuère genæ.
 Monte minor collis, campis erat altior æquis :
- 50 Hinc data sunt miseræ corpora bina fugæ.
 Et movet ipse suas, et nati respicit alas
 Dædalus ; et cursus sustinet usque suos.
 Jamque novum delectat iter : positoque timore
 Icarus audaci fortiùs arte volat.
- 55 Hos aliquis, tremulâ dum captat arundine pisces,
 Vidit ; et inceptum dextra reliquit opus.
 Jam Samos à lævâ fuerant Naxosque relictæ,
 Et Paros, et Clario Delos amata Deo.

Dextra Lebynthos erant sylvisque umbrosa Calymne.

- 60 Cinctaque piscosis Astypalæa vadis :
 Cùm puer, incautis nimiùm temerarius ausis
 Altius egit iter, deseruitque ducem.
 Vincula labant ; et cera Deo propiore liquescit ;
 Nec tenues ventos brachia mota tenent.
- 65 Territus è summo despexit in æquora cœlo :
 Nox oculis pavido venit oborta metu.
 Tabuerant ceræ : nudos quatit ille lacertos :
 Et trepidat ; nec, quo sustineatur, habet.
 Decidit, atque cadens, Pater, ô pater, auferor,
 inquit.
- 70 Clauserunt virides ora loquentis aquæ.
 At pater infelix, nec jam pater Icare, clamat,
 Icare, clamat, ubi es ? quove sub axe volas ?
 Icare, clamabat : pennas aspexit in undis.
 Offa tegit tellus ; æquora nomen habent.

CREDULITAS.

CEPHALUS et PROCRIS.

EST prope purpureos colles florentis Hymetti
 Fons sacer, et viridi cespite mollis humus.
 Sylva nemus non alta facit : tegit arbutus herbam :
 Ros maris, et lauri, nigraque myrtus olent.

- 5 Nec densæ foliis buxi, fragilesque myricæ,
Nec tenues cytisi, cultaque pinus abest.
Lenibus impulsæ Zephyris, aurâque salubri
Tot generum frondes herbaque summa tremunt.
- Grata quies Cephalo: famulis canibusque relictis
10 Lassus in hâc juvenis sæpe resedit humo.
Quoque meos releves æstus, cantare solebat,
Accipienda sinu, mobilis Aura, veni.
Conjugis ad timidas aliquis malè sedulus aures
Auditos memori detulit ore sonos.
- 15 Procris ut accepit nomen, quasi pellicis, Auræ,
Excidit: et subito muta dolore fuit.
Palluit, ut seræ, lectis de vite racemis,
Pallefcunt frondes, quas nova læsit hyems.
Quæque suos curvant matura cydonia ramos:
- 20 Cornaque adhuc nostris non satîs apta cibis.
Ut rediit animus, tenues à pectore vestes
Rumpit, et indignas fauciat ungue genas.
Nec mora; per medias passis furibunda capillis
Evolat, ut thyrsos concita Baccha, vias.
- 25 Ut propè perventum, comites in valle relinquit,
Ipsa nemus tacito clam pede fortis init.
Quid tibi mentis erat, cùm sic malè sana lateres,
Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
Jam jam venturam, quæcunque erat Aura, putabas
- 30 Scilicet: atque oculis probra videnda tuis.
Nunc

Nunc venisse piget; neque enim deprendere velles:

Nunc juvat; incertus pectora versat amor.
Credere quæ jubeant, locus est, et nomen, et index;

- Et quia amans semper, quod timet, esse putat.
35 Vidit ut oppressam, vestigia corporis, herbarum;
Pulsantur trepidi corde micante sinus.
Jamque dies medius tenues contraxerat umbras;
Inque pari spatio vesper et ortus erant.
Ecce redit Cephalus sylvis, Cyllenia proles,
40 Oraque fontanâ fervida spargit aquâ.
Anxia, Procri, lates: solitas jacet ille per herbas;
Et, Zephyri molles, Auraque, dixit, ades.
Ut patuit miseræ jucundus nominis error;
Et mens, et rediit verus in ora color.
45 Surgit; et appositas agitato corpore frondes
Movit, in amplexus uxor itura viri.
Ille feram sonuisse ratus, juveniliter arcus
Corripit; in dextrâ tela fuere manu.
Quid facis, infelix? non est fera: supprime tela.
50 Me miserum! jaculo fixa puella tuo est.
Hei mihi! conclamat, fixisti pectus amicum.
Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
Ante diem morior, sed nullâ pellice læsa:
Hoc faciet positæ te mihi, terra, levem.
55 Nomine suspectas jam spiritus exit in auras:
Labor io! carâ lumina conde manu.

Ille

Ille sinu dominæ morientia corpora mœsto
 Sustinet ; et lacrymis vulnera sæva lavat.
 Exit, et, incauto paulatim pectore lapsus,
 60 Excipitur miseri spiritus ore viri.

DEUS TERMINUS.

TERMINUS, sive lapis, sive es defossus in agro
 Stipes, ab antiquis sic quoque numen
 habes.

Te duo diversâ domini pro parte coronant ;
 Binaque ferta tibi, binaque liba ferunt.
 5 Ara fit : huc ignem curto fert rustica testu
 Sumtum de tepidis ipsa colona focis.
 Ligna senex minuit : concisaque construit altè ;
 Et solidâ ramos figere pugnat humo.
 Dum sicco primas irritat cortice flammæ ;
 10 Stat puer ; et manibus lata canistra tenet.
 Inde, ubi ter fruges medios immisit in ignes,
 Porrigit incisos filia parva favos.
 Vina tenent alii : libantur singula flammis :
 Spectant, et linguis candida turba favent.
 15 Spargitur et cæso communis Terminus agno :
 Nec queritur, lætens cùm sibi porca datur.
 Conveniunt, celebrantque dapes vicinia simplex ;
 Et cantant laudes, Termine sancte, tuas.
 Tu populos, urbemque, et regna ingentia finis ;
 20 Omnis erit finè te litigiosus ager.

Nulla

Nulla tibi ambitio est : nullò corrumperis auro :

Legitimâ servas credita rura fide.

Si tu signâsses olim Thyreatida terram ;

Corpora non leto missa trecenta forent :

25 Nec foret Othryades congestis tectus in armis.

O quantum patriæ sanguinis ille dedit !

Quid, nova cùm fierent Capitolia? nempe Deorum

Cuncta Jovi cecidit turba, locumque dedit.

Terminus (ut veteres memorant) conventus in æde

30 Restitit : et magno cum Jove templa tenet.

Nunc quoque, se suprà ne quid nisi fidera cernat,

Exiguum templi tecta foramen habent.

Termine, post illud levitas tibi libera non est,

Quâ positus fueris in statione, mane.

35 Nec tu vicino quicquam concede roganti ;

Ne videre hominem præposuisse Jovi.

Et seu vomeribus, seu tu pulsabere rastris ;

Clamato, Meus est hic ager, ille tuus.



AUREA ÆTAS.

QUAM bene Saturno vivebant rege prius,
quàm

quàm

Tellus in longas est patefacta vias !

Nondum cæruleas pinus contempserat undas,

Effusum ventis præbueratque sinum ;

5 Nec

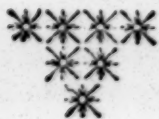
- 5 Nec vagus ignotis repetens compendia terris
 Prefferat externa navita merce ratem.
 Illo non validus subiit juga tempore taurus,
 Non domito frenos ore momordit equus :
 Non domus ulla fores habuit ; non fixus in
 agris,
 10 Qui regeret certis finibus arva, lapis.
 Ipsæ mella dabant quercus, ultroque ferebant
 Obvia securis ubera lactis oves.
 Non acies, non ira fuit, non bella ; nec enssem
 Inmiti sævus duxerat arte faber.
 15 Nunc Jove sub domino cædes, et vulnera semper,
 Nunc mare, nunc leti multa reperta via.

BELLA DETESTATA.

- QUIS fuit, horrendos primus qui protulit
 enses ?
 Quàm ferus, et verè ferreus ille fuit !
 Tum cædes hominum generi, tum prælia nata,
 Tum brevior diræ mortis aperta via est.
 5 At nihil ille miser meruit ; nos ad mala nostra
 Vertimus, in sævas quod dedit ille feras.
 Divitis hoc vitium est auri : nec bella fuerunt,
 Faginus astabat quum scyphus ante dapes.
 Non arces, non vallus erat : somnumque petebat
 10 Securus varias dux gregis inter oves.

Tunc

- Tunc mihi vita foret dulcis; nec tristia nôssem
 Arma, nec audissem corde micante tubam.
 Nunc ad bella trahor, et jam quis forsitan hostis
 Hæc suta in nostro tela gerit latere.
- 15 Quis furor est atram bellis arcessere mortem?
 Imminet, et tacito clàm venit illa pede.
 Non seges est infrà, non vinea culta; sed audax
 Cerberus, et Stygiæ navita pullus aquæ.
 Illic percussisque genis, ustoque capillo
- 20 Errat ad obscuros pallida turba lacus.
 Quàm potius laudandus hic est, quem prole parata
 Occupat in parvâ pigra Senecta casâ!
 Ipse suas sectatur oves, ut filius agnos;
 Et calidam fessò comparat uxor aquam.
- 25 Sic ego sim, liceatque caput candescere canis,
 Temporis et prisca facta referre senem.
 Interea Pax arva colat. Pax candida primùm
 Duxit aratores sub juga panda boves.
 Pax aluit vites, et succos condidit uvæ,
- 30 Funderet ut nato testa paterna merum.
 Pace bidens, vomerque nitent: at tristia duri
 Militis in tenebris occupat arma situs.



Ante JOVEM Arcades.

ANTE Jovem genitum terras habuisse feruntur

Arcades: et Lunâ gens prior illa fuit

Vita feræ similis, nullos agitata per usus:

Artis adhuc expers, et rude vulgus erant.

5 Pro domibus frondes nôrant, pro frugibus herbas.

Nectar erat palmis hausta duabus aqua.

Nullus anhelabat sub adunco vomere taurus;

Nulla sub imperio terra colentis erat:

Nullus adhuc erat usus equi, se quisque ferebat:

10 Ibat ovis lanâ corpus amicta suâ.

Sub Jove durabant, et corpora nuda gerebant,

Docta graves imbres et tolerare Notos.

P S I T T A C U S.

PSITTACUS, Eois imitatrix ales ab Indis,

Occidit, exequias ite frequenter aves.

Ite, piæ volucres, et plangite pectora pennis;

Et rigido teneras ungue notate genas.

5 Horrida pro mœstis lanietur pluma capillis:

Pro longâ resonent carmina vestra tubâ.

Quid scelus Ismarii quereris, Philomela, tyranni?

Expleta est annis ista querela suis.

Alitis

- Alitis in raræ miserum devertite funus.
 10 Magna, sed antiqui causa doloris Itys.
 Omnes, quæ liquido libratís in aëre cursus ;
 Tu tamen ante alias, turtur amice, dole.
 Plena fuit vobis omni concordia vitâ,
 Et stetit ad finem longa tenaxque fides.
 15 Quod fuit Argolico juvenis Phocæus Orestæ ;
 Hoc tibi, dum licuit, Psittace, turtur erat.
 Quid tamen ista fides ? quid rari forma coloris ?
 Quid vox mutandis ingeniosa sonis ?
 Quid juvat, ut datus es, nostræ placuisse puellæ ?
 20 Infelix avium gloria, nempe jaces.
 Tu poteras fragiles pennis hebetare smaragdos,
 Tincta gerens rubro Punica rostra croco.
 Non fuit in terris vocum simulantior ales :
 Reddebas blæso tam bene verba sono.
 25 Raptus es invidiâ ; non tu fera bella movebas :
 Garrulus, et placidæ pacis amator eras.
 Ecce, coturnices inter sua proelia vivunt :
 Forsitan et fiant indè frequenter anus.
 Plenus eras minimo : nec præ sermonis amore
 30 In multos poteras ora vacare cibos.
 Nux erat esca tibi, causæque papavera somni :
 Pellebatque sitim simplicis humor aquæ.
 Vixit edax vultur, ducensque per aëra gyros
 Miluus, et pluviae graculus auctor aquæ.
 35 Vivit et armiferæ cornix invisa Minervæ ;
 Illa quidem sacris vix moritura novem.

Occidit

- Occidit ille loquax, humanæ vocis imago,
 Psittacus, extremo munus ab orbe datum.
 Optima prima ferè manibus rapiuntur avaris ;
 40 Implentur numeris deteriora suis.
 Tristia Phylacidæ Thersites funera vidit :
 Jamque cinis, vivis fratribus, Hæctor erat.
 Quid referam timidæ pro te pia vota puellæ ;
 Vota procelloso per mare rapta Noto ?
 45 Septima lux aderat, non exhibitura sequentem :
 Et stabat vacuâ jam tibi Parca colo.
 Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato.
 Clamavit moriens lingua, Corinna, vale.
 Colle sub Elyfio nigrâ nemus ilice frondens,
 50 Udaque perpetuo gramine terra, viret.
 Si qua fides dubiis ; volucrum locus ille piarum
 Dicitur, obscœnæ quo prohibentur aves.
 Illic innocui latè pascuntur olores :
 Et vivax Phoenix, unica semper avis.
 55 Explicat ipsa suas ales Junonia pennas :
 Osculo dat cupido blanda columba mari.
 Psittacus has inter, nemorali sede receptus,
 Convertit volucres in sua verba pias.
 Ossa tegit tumulus : tumulus pro corpore parvus :
 60 Quo lapis exiguus par sibi carmen habet.
 [Colligor ex ipso dominæ placuisse sepulcro.
 Ora fuere mihi plus ave docta loqui.]

Non se divitiis sed carmine commendat Vates.

ACCIPE, per longos tibi qui deserviat annos:
Accipe, qui purâ nôrit amare fide.

Si me non veterum commendant magna paren-
tum

Nomina; nec nostri sanguinis auctor eques;

5 Nec meus innumeris renovatur campus aratri;

Temperat et sumtus parcus uterque parens;

At Phœbus comitesque novem, vitisque repertor,

Hoc faciant: et, me qui tibi donat, Amor:

Et nulli cessura fides; finè crimine mores;

10 Nudaque simplicitas, purpureusque pudor:

Non mihi mille placent: non sum desultor A-
moris.

Tu mihi (si qua fides) cura perennis eris:

Tecum, quos dederint annos mihi fila Sororum,

Vivere contingat: teque dolente mori.

15 Te mihi materiem felicem in carmina præbe;

Provenient causâ carmina digna suâ.

Carmine nomen habent, exterrita cornibus Iô,

Et quam flumineâ lufit adulter ave:

Quæque, super pontum simulato vecta juvenco,

20 Virgineâ tenuit cornua vara manu.

Nos quoque per totum pariter cantabimur orbem:

Junctaque semper erunt nomina nostra tuis.

Tabellas

Tabellas sibi repulsam ferentes damnat Naso.

- I**T E hinc, difficiles, funebria ligna, tabellæ;
 Tuque negaturis cera referta notis:
 Quam, puto, de longæ collectam flore cicutæ
 Melle sub infami Corsica misit apis.
- 5 At, tanquam minio, penitus medicata rubebas,
 Ille color verè sanguinolentus erat.
 Præjectæ triviis jaceatis inutile lignum:
 Vosque rotæ frangat prætereuntis onus.
 Illum etiam, qui vos ex arbore vertit in usum,
- 10 Convincam puras non habuisse manus.
 Præbuit illa arbor misero suspendia collo:
 Carnifici duras præbuit illa cruces.
 Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras:
 Vulturis in ramis et strigis ova tulit.
- 15 His ego commisi nostros insanus amores,
 Molliæque ad dominam verba ferenda dedi?
 Aptiùs hæ capiant vadimonia garrula ceræ,
 Quas aliquis duro cognitor ore legat.
 Inter ephemeridas meliùs tabulasque jacerent,
- 20 In quibus absumentas fleret avarus opes.
 Quid precer iratus? nisi vos cariosa senectus
 Rodat, et immundo cera sit alba situ.

Omnia pecuniæ obtemperant.

ET quisquam ingenuas etiamnum suspicit artes,

Aut tenerum dotes carmen habere putat ?
Ingenium quondam fuerat pretiosius auro :

At nunc barbaries grandis, habere nihil.

5 Ecce recens dives, parto per vulnera censu,
Præfertur nobis, sanguine passus eques.

Ille ego Musarum purus, Phœbique sacerdos
Ad rigidas canto carmen inane fores.

Discite, qui sapitis, non quæ nos scimus inertes,

10 Sed trepidas acies, et fera castra sequi :

Jupiter admonitus nihil esse potentius auro,
Corruptæ pretium virginis ipse fuit.

Dum merces aberat ; durus pater, ipsa severa,
Ærati postes, ferrea turris erat :

15 Sed postquam sapiens in munera venit adulter ;
Præbuit ipsa sinus : et, dare jussâ, dedit.

At cùm regna senex cœli Saturnus haberet ;

Omne lucrum tenebris alta premebat humus.

Æraque et argentum, cumque auro pondera
ferri

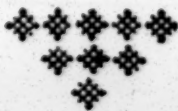
20 Manibus admôrat : nullaque massa fuit.

At meliora dabat ; curvo sinè vomere fruges,

Pomaque, et in quercu mella reperta cavâ.

Nec

- Nec valido quisquam terras findebat aratro :
 Signabat nullo limite menſor humum.
- 25 Non freta demiffi verrebant eruta remi.
 Ultima mortali tum via littus erat.
 Contra te ſolers, hominum Natura, fuiſti ;
 Et nimiùm damnis ingenioſa tuis.
- 30 Quò tibi, turritis incingere mœnibus urbes ?
 Quò tibi, diſcordes addere in arma manus ?
 Quid tibi cum pelago ? terrâ contenta fuiſſes.
 Cur non et cœlum, tertia regna, petis ?
 Quà licet, affectas cœlum quoque ; templa Qui-
 rinus,
 Liber, et Alcides, et modò Cæſar, habent.
- 35 Eruimus terrâ ſolidum pro frugibus aurum.
 Poſſidet inventas ſanguine miles opes.
 Curia pauperibus clauſa eſt : dat cenſus honores.
 Indè gravis iudex ; indè ſeverus eques.
 Omnia poſſideant : illis Campusque Forumque
- 40 Serviat. Hi pacem crudaque bella gerant.
 Tantùm ne noſtros avidi liceantur amores :
 Et fatiſ eſt : aliquid pauperis eſſe ſinant.



Poëtarum Laus perennis.

QUID mihi, Livor edax, ignavos objicis
annos ;

Ingeniique vocas carmen inertis opus ?
Non me more patrum, dum strenua sustinet ætas,
Præmia militiæ pulverulenta sequi ?

5 Nec me verbosas leges ediscere ? nec me
Ingrato vocem prostituisse foro ?

Mortale est, quod quæris, opus ; mihi fama pe-
rennis

Quæritur : in toto semper ut orbe canar.
Vivet Mæonides, Tenedos dum stabit et Ide :

10 Dum rapidas Simoïs in mare volvet aquas.

Vivet et Ascræus, dum mustis uva tumebit ;

Dum cadet incurvâ falce resecta Ceres.

Battiades semper toto cantabitur orbe ;

Quamvis ingenio non valet, arte valet.

15 Nulla Sophocleo veniet jactura cothurno.

Cum Sole et Lunâ semper Aratus erit.

Dum fallax servus, durus pater, improba lena

Vivent, dum meretrix blanda ; Menandros erit.

Ennius arte carens, animosique Accius oris,

20 Casurum nullo tempore nomen habent.

Varronem primamque ratem quæ nesciat ætas,

Aureaque Æsonio terga petita duci ?

Carmina

- Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
Exitio terras cùm dabit una dies.
- 25 Tityrus, et fruges, Æneïaque arma legentur,
Roma, triumphati dum caput orbis eris.
Donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma,
Discentur numeri, culte Tibulle, tui.
Gallus et Hesperiiis, et Gallus notus Eois,
30 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
Ergo cùm filices, cùm dens patientis aratri
Depereant ævo, carmina morte carent.
Cedant carminibus Reges, Regumque triumphî:
Cedat et auriferi ripa beata Tagi.
- 35 Vilia miretur vulgus : mihi flavus Apollo
Pocula Castaliæ plena ministrat aquæ :
Sustineamque comâ metuentem frigora myrtum :
Atque à sollicito multus amante legar.
Pascitur in vivis Livor : post fata quiescit ;
40 Cùm suus ex merito quemque tuetur honos.
Ergo etiam, cùm me supremus adederit ignis,
Vivam : parsque mei magna superstes erit.

L I V I D U M alloquitur N A S O.

INGENIUM magni detrectat livor Homeri :
Quisquis es, ex illo, Zœile, nomen habes.
Et tua sacrilegæ laniârunt carmina linguæ,
Pertulit huc victos quo duce Troja Deos.

- 5 [Summa petit livor ; perflant altissima venti :
Summa petunt dextrâ fulmina missa Jovis.]
At tu, quicumque es, quem nostra licentia lædit ;
Si sapias, ad numeros exige quidque suos.
Fortia Mæonio gaudent pede bella referri.
- 10 Deliciis illic quæ locus esse potest ?
Grande sonant Tragici ; Tragicos decet ira co-
thurnos :
Ufibus è mediis foccus habendus erit.
Liber in adversos hostes stringatur Iambus ;
Seu celer, extremum seu trahat ille pedem.
- 15 Blanda pharetratos Elegeïa cantet Amores :
Et levis arbitrio ludat amica suo.
Callimachi numeris non est dicendus Achilles :
Cydisippe non est oris, Homere, tui.
Quis ferat Andromaches peragentem Thaidæ
partes ?
- 20 Peccat, in Andromache Thaidæ si quis agat :
Si mea materis respondet Musa jocosæ,
Vicinus, et falsi criminis acta rea est.

MORS TIBULLI.

MEMNONA si mater, mater ploravit Achillem,
Et tangunt magnas tristitia fata Deas ;
Flebilis indignos, Elegeïa, solve capillos.
Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit !

- 5 Ille tui vates operis, tua fama, Tibullus
 Ardet in extructo, corpus inane, rogo.
 Ecce, puer Veneris fert everfamque pharetram,
 Et fractos arcus, et sinè luce facem.
 Alpice, demissis ut eat miserabilis alis;
 10 Pectoraque infestâ tundat aperta manu.
 Excipiunt sparsi lacrymas per colla capilli,
 Oraque singultu concutiente sonant.
 Fratris in *Æneæ* sic illum funere dicunt
 Egressum testis, pulcher Iule, tuis.
 15 Nec minùs est confusa Venus, moriente Tibullo,
 Quàm juveni rupit cùm ferus inguen aper.
 At sacri vates, et Divûm cura vocamur :
 Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
 Scilicet omne sacrum mors importuna profanat :
 20 Omnibus obscuras injicit illa manus.
 Quid pater *Ismario*, quid mater profuit, *Orpheo* ?
 Carmine quid victas obstupuisse feras ?
Ælinon in sylvis idem pater, *Ælinon*, altis
 Dicitur invitâ concinuisse lyrâ.
 25 Adjice *Mæoniden*, à quo, ceu fonte perenni,
 Vatum *Piëriis* ora rigantur aquis ;
 Hunc quoque summa dies nigro submerfit *Averno*.
 Diffugiunt avidos carmina sola rogos.
 Durat opus vatum, *Trojani* fama laboris,
 30 Tarda que nocturno tela retexta dolo.
 Cum rapiant mala fata bonos, (ignoscite falso)
 Sollicitor nullos esse putare Deos.

- Vive pius ; moriere pius : cole sacra ; colentem
 Mors gravis à templis in cava busta trahet.
- 35 Carminibus confide bonis : jacet ecce Tibullus.
 Vix manet è tanto parva quod urna capit.
 Tene, sacer Vates, flammæ rapuere rogales ;
 Pectoribus pasci nec timuere tuis ?
 Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
- 40 Urere, quæ tantum sustinuerè nefas.
 Avertit vultus, Erycis quæ possidet arces.
 Sunt quoque, qui lacrymas continuisse negent.
 Sed tamen hoc melius, quàm si Phæacia tellus
 Ignotum vili supposuisset humo.
- 45 Hinc certè madidos fugientis preffit ocellos
 Mater ; et in cineres ultima dona tulit :
 Hinc soror in partem miserâ cum matre doloris
 Venit, inornatas dilaniata comas.
 Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen et umbra,
- 50 Restat ; in Elysiâ valle Tibullus erit.
 Obvius huic venias, hederâ juvenilia cinctus
 Tempora, cum Calvo, docte Catulle, tuo.
 Tu quoque, (si falsum temerati crimen amici)
 Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ ;
- 55 His comes umbra tua est ; si quid modò corporis
 umbra est ;
 Auxisti numeros, culte Tibulle, pios.
 Ossa quieta, precor, tutâ requiescite in urnâ :
 Et sit humus cineri non onerosa tuo.

Nimis

Nimis alta fuge.

- U**SIBUS edocto si quidquam credis amico ;
 Vive tibi, et longè nomina magna fuge.
 Vive tibi, quantumque potes prælustria vita.
 Sævum prælustri fulmen ab arce venit.
- 5 Effugit hibernas demissa antenna procellas ;
 Lataque plus parvis vela timoris habent.
 Adspicis, ut summâ cortex levis innatet undâ,
 Cùm grave nexa simul retia mergat onus.
- 10 Quid cadit in plano, (vix hoc tamen evenit ipsum)
 Sic cadit ut tacta surgere possit humo :
 At miser Elpenor, tecto delapsus ab alto,
 Occurrit regi debilis umbra suo.
- Quid fuit, ut tutas agitare Dædalus alas :
 Icarus immensas nomine signet aquas ?
- 15 Nempe quod hic altè, demissiùs ille volabat :
 Nam pennas ambo non habuère suas.
 Crede mihi ; bene qui latuit, bene vixit : et infra
 Fortunam debet quisque manere suam.
- Non foret Eumedes orbus, si filius ejus
- 20 Stultus Achilleos non adamâssset equos.
 Nec natum in flammâ vidisset in arbore natas,
 Cepisset genitor si Phaëtonta Merops.
- Tu quoque formida nimiùm sublimia semper ;
 Propositique memor contrahe vela tui.

Unde

Unde Urbs TOMUS dicta.

HIC quoque sunt igitur Graiæ (quis crederet ?) urbes,

Inter inhumanæ nomina barbariæ.

Huc quoque Mileto missi venêre coloni,

Inque Getis Graias constituêre domos.

5 Sed vetus huic nomen, positâque antiquius urbe,
Constat ab Absyrti cæde fuisse, loco.

Nam rate, quæ, curæ pugnacis facta Minervæ,

Per non tentatas prima cucurrit aquas ;

Impia desertum fugiens Medea parentem,

10 Dicitur his remos applicuisse vadis.

Quem procul ut vidit tumulo speculator ab alto,

Hospes, ait, nosco Colchide vela, venit.

Dum trepidant Minyæ, dum solvitur aggere
funis,

Dum sequitur celeres anchora tracta manus ;

15 Conscia percussit meritorum pectora Colchis,

Ausâ atque ausurâ multa nefanda manu.

Et, quamquam superest ingens audacia menti,

Pallor in attonito virginis ore sedet.

Ergo ubi prospexit venientia vela ; Tenemur,

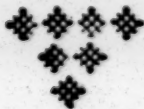
20 Et pater est aliquâ fraude morandus, ait.

Dum quid agat quærit, dum versat in omnia
vultus ;

Ad fratrem casu lumina flexa tulit.

Cujus

- Nec nos infana meditantes jurgia mentē
 Impia in adversos solvimus ora Deos.
- 15 Et nondum cani nigros læsere capillos,
 Nec venit tardo curva Senecta pede.
 Natalem primo nostrum videre parentes,
 Quum cecidit fato consul uterque pari.
 Quid fraudare juvat vitem crescentibus uvis!
- 20 Et modò nata malâ vellere poma manu?
 Parcite, pallentes undas quicunque tenetis,
 Duraque sortiti tertia regna Dei.
 Elyfios olim liceat cognoscere campos,
 Lethæamque ratem, Cimmeriosque lacus,
- 25 Quum mea rugosâ pallebunt ora senectâ,
 Et referam pueris tempora prisca senex.
 Atque utinam vano nequicquam terrear æstu:
 Languent ter quinos sed mea membra dies.
 At vobis Tuscæ celebrantur numina lymphæ,
- 30 Et facilis lentâ pellitur unda manu.
 Vivite felices, memores et vivite nostri:
 Sive erimus, seu nos fata fuisse velint.
 Interea nigras pecudes promittite Diti,
 Et nivei lactis pocula mista mero.



Malis fracta senescit Ætas.

- J** A M mihi deterior canis aspergitur ætas ;
 Jamque meos vultus ruga senilis arat :
 Jam vigor, et quassò languent in corpore vires ;
 Nec, juveni lusus qui placuère, placent.
 5 Nec, si me subitò videas, agnoscere possis :
 Ætatis facta est tanta ruina meæ.
 Confiteor facere hæc annos : sed et altera causa
 est,
 Anxietas animi, continuusque labor.
 Nam mea per longos si quis mala digerat an-
 nos,
 10 (Crede mihi,) Pyllo Nestore major ero.
 Cernis, ut in duris (et quid bove firmitus ?) arvis
 Fortia taurorum corpora frangat opus.
 Quæ nunquam vacuo solita est cessare novali,
 Fructibus assiduis lassæ senescit humus.
 15 Occidet, ad Circi si quis certamina semper,
 Non intermissis cursibus, ibit equus.
 Firma sit illa licèt, solvetur in æquore navis,
 Quæ nunquam liquidis sicca carebit aquis.
 Me quoque debilitat series immensa malorum,
 20 Ante meum tempus cogit et esse senem.
 Otia corpus alunt ; animus quoque pascitur illis ;
 Immodicus contrà carpit utrumque labor.

Memor esto brevis Ævi.

- V**ENTURÆ memores jam nunc estote senectæ,
 Sic nullum vobis tempus abibit iners.
 Dum licet, et veros etiam nunc editis annos,
 Ludite: eunt annni more fluentis aquæ.
 5 Nec, quæ præteriit, iterum revocabitur unda:
 Nec, quæ præteriit, hora redire protest.
 Utendum est ætate: cito pede labitur ætas:
 Nec bona tam sequitur, quàm bona prima fuit.
 Hos ego, qui canent frutices, violaria vidi:
 10 Hâc mihi de spinâ grata corona data est.
 Quàm citò (me miserum!) laxantur corpore rugis,
 Et perit, in nitido qui fuit ore, color!
 Quasque fuisse tibi canas à virgine jures,
 Spargentur subitæ per caput omne comæ.
 15 Anguibus exuitur tenui cum pelle vetustas;
 Nec faciunt cervos cornua jacta senes.
 Nostra sinè auxilio fugiunt bona: carpite florem;
 Qui, nisi carptus erit, turpiter ipse cadet.

— *Aliquid corpore pluris habe.*

FORMA bonum fragile est: quantumque accedit ad annos,
 Fit minor; et spatio carpitur ipsa suo.

Nec

- Nec violæ semper, nec hiantia lilia florent ;
 Et riget amissâ spina relicta rosâ.
 5 Et tibi jam cani venient, formose, capilli :
 Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.
 Jam molire animum, qui duret, et adstrue
 formæ ;
 Solus ad extremos permanet ille rogos.
 Nec levis, ingenuas pectus coluisse per artes,
 10 Cura sit ; et linguas edidicisse duas.
 Non formosus erat ; sed erat facundus Ulysses :
 Et tamen æquoreas torisit amore Deas.
 O quoties illum doluit properare Calypso ;
 Remigioque aptas esse negavit aquas !
 15 Hæc Trojæ casus iterumque iterumque rogabat.
 Ille referre aliter sæpe solebat idem.
 Littore constiterant ; illic quoque pulcra Calypso
 Exigit Odrysi fata cruenta ducis.
 Ille levi virgâ, (virgam nam fortè tenebat)
 20 Quod rogat, in spisso littore pingit opus.
 Hæc, inquit, Troja est : (muros in littore fecit :)
 Hic tibi sit Simoïs ; hæc mea castra puta.
 Campus erat, (campumque facit) quem cæde
 Dolonis
 Sparsumus, Hæmonios dum vigil optat equos.
 25 Illic Sithonii fuerant tentoria Rhæsi :
 Hæc ego sum captis nocte relictus equis.
 Pluraque pingebat : subitus cùm Pergama fluctus
 Abstulit, et Rhæsi cum duce castra suo.

- Tum Dea, Quas, inquit, fidas tibi credis ituro,
 30 Perdiderint undæ nomina quanta, vides?
 Ergo age, fallaci timidè confide figuræ,
 Quisquis es: aut aliquid corpore pluris habe.

Auroram properantem objurgat Naso.

- J**AM super Oceanum venit à seniore marito,
 Flava pruinoso quæ vehit axe diem.
 Quò properas, Aurora? mane, sic Memnonis
 umbris
 Annua solenni cæde parentet avis.
 5 Quò properas, ingrata viris, ingrata puellis?
 Roscida purpureâ supprime lora manu.
 Ante tuos ortus melius sua fidera servat
 Navita: nec mediâ nescius errat aquâ.
 Te surgit, quamvis lassus, veniente viator:
 10 Miles et armiferas aptat ad arma manus.
 Prima bidente vides oneratos arva colentes:
 Prima vocas tardos sub juga panda boves.
 Tu pueros somno fraudas, tradisque magistris;
 Ut subeant teneræ verbera sæva manus.
 15 Nec tu consulto, nec tu jucunda diserto:
 Cogitur ad lites surgere uterque novas.
 Tu cùm foeminei possint cessare labores,
 Lanificam revocas ad sua pensa manum.
 Optavi quoties, ne nox tibi cedere vellet;
 20 Neu fugerent vultus fidera mota tuos!

Optavi

- Optavi quoties, aut ventus frangeret axem,
 Aut caderet spissâ nube retentus equus !
 Invida, quò properas ? quòd erat tibi filius ater,
 Materni fuerat pectoris ille color.
 25 Jurgia finieram, scires audisse ; rubebat.
 Nec tamen affueto tardiùs orta dies.

Obsequium amicos parit.

- D**EXTERA præcipuè capit indulgentia mentes :
 Asperitas odium, sævaque verba, movent.
 Odimus accipitrem, quia semper vivit in armis,
 Et pavidum solitos in pecus ire lupos.
 5 At caret infidiis hominum, quia mitis, hirundo :
 Quasque colat turres Chaonis ales habet.
 Flebitur obsequio curvatus ab arbore ramus,
 Frangis, si vires experiere tuas.
 Obsequio tranantur aquæ : nec vincere possis
 10 Flumina ; si contrà, quàm rapit unda, nates.
 Obsequium tigresque domat Numidasque leones
 Rustica paulatim taurus aratra subit.
 Quid fuit asperius Nonacrinâ Atalantâ !
 Succubuit meritis trux tamen illa viri.

Amnem properanti obstantem alloquitur Amans.

AMNIS, arundinibus limosas obsite ripas,
Ad dominam propero; siste parumper
aquas.

Nec tibi sunt pontes, nec quæ sinè remigis ictu;
Concava trajecto cymba rudente vehat.

5 Parvus eras, memini; nec te transire refugi:
Summaque vix talos contigit unda meos.

Nunc ruis apposito nivibus de monte solutis,
Et turpi crassas gurgite volvis aquas.

Quid properâsse juvat? quid parca dedisse quieti
10 Tempora? quid nocti conseruisse diem?
Si tamen hîc standum; si non datur artibus ullis
Ultior nostro ripa premenda pedi?

Nunc ego, quas habuit pennas Danaëus heros,
Terribili densum cùm tulit angue caput;

15 Nunc opto currum, de quo Cerealia primùm
Semina venerunt in rude missa solum.

Prodigiosa loquor veterum mendacia vatum.

Nec tulit hæc, nec fert, nec feret ulla dies.

Tu potiùs, ripis effuse capacibus amnis,

20 (Sic æternus eas) labere fine tuo.

Non eris invidiæ, torrens, (mihi crede) ferendæ;
Si dicar per te fortè retentus amans.

Flumina

- Flumina deberent juvenes in amore juvare :
 Flumina fenserunt ipsa, quid esset amor.
- 25 Te quoque credibile est aliquâ caluisse puellâ :
 Sed nemora et sylvæ crimina vestra tegunt.
 Dum loquor, increvit latis spatiosius undis,
 Nec capit admissas alveus altus aquas.
- Quid mecum, furiose, tibi ? quid mutua differs
- 30 Gaudia ? quid cœptum, rustice, rumpis iter ?
 Quid, si legitimum flueres, si nobile flumen ?
 Si tibi per terras maxima fama foret ?
 Nomen habes nullum, rivis collecte caducis ;
 Nec tibi sunt fontes, nec tibi certa domus.
- 35 Fontis habes instar pluviamque nivesque solutas ;
 Quas tibi divitias pigra ministrat hyems.
 Aut lutulentus agis brumali tempore cursus :
 Aut premis arentem pulverulentus humum.
- Quis te tum potuit sitiens haurire viator ?
- 40 Quis grata dixit voce, Perennis eas ?
 Damnosus pecori curris, damnosior agris.
 Forsitan hæc alios ; me mea damna movent.
 At tibi pro meritis opto, non candide torrens,
 Sint rapidi soles, siccaque semper hyems.

Per vetitum ruimus.

- C**UI peccare licet, peccat minùs : ipsa potestas
 Semina nequitiae languidiora facit.
 Define (crede mihi) vitia irritare vetando :
 Obsequio vineas aptius illa tuo.
 5 Vidi ego nuper equum, contra sua vincla tenacem,
 Ore reluctanti fulminis ire modo.
 Constat, ut primum concessas sensit habenas,
 Frænaque in effusâ laxa jacere jubâ.
 Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata :
 10 Sic interdictis imminet æger aquis.
 Centum fronte oculos, centum cervice gerebat
 Argus : et hos unus sæpe fefellit Amor.
 In thalamum Danaë saxo ferroque perennem
 Quæ fuerat virgo tradita, mater erat.
 15 Penelope mansit, quamvis custode carebat,
 Inter tot juvenes intemerata procos.
 Quidquid servatur, cupimus magis : ipsaque furem
 Cura vocat. Pauci, quod finit alter, amant.

Melius non tetigisse.

DICEBAM, medicare tuos desiste capillos.
 Tingere quam possis, jam tibi nulla
 coma est.

At,

- At si passa fores, quid erat spatiosius illis?
 Contigerant imum, quâ patet usque, latus.
- 5 Quid? quod erant tenues, et quos ornare ti-
 meres;
 Vela colorati qualia Seres habent?
 Vel pede quod gracili deducit aranea filum,
 Cùm leve desertâ sub trabe nectit opus?
 Nec tamen ater erat, nec erat tamen aureus illis,
 10 Sed, quamvis neuter, missus uterque color.
 Qualem clivosæ madidis in vallibus Idæ
 Ardua derepto cortice cedrus habet.
 Adde, quod et dociles, et centum flexibus apti,
 Et tibi nullius causa doloris erant.
- 15 Non acus abruptit, non vellus pectinis, illos:
 Ornatrix tuto corpore semper erat.
 Ante meos sæpe est oculos ornata; nec unquam
 Brachia dereptâ faucia fecit acu.
 Sæpe etiam, nondum digestis manè capillis,
 20 Purpureo jacuit semisupina toro.
 Tum quoque erat neglecta decens: ut Threcia
 Bacche,
 Cùm temerè in viridi gramine lassâ jacet.
 Cùm graciles essent tamen, et lanuginis instar;
 Heu mala vexatæ quanta tulêre comæ!
- 25 Quàm se præbuerant ferro patienter et igni:
 Ut fieret torto flexilis orbe finus!
 Clamabam, Scelus est, istos scelus urere crines.
 Sponte decent: capiti, ferrea, parce tuo.

- Vim procul hinc remove ; non est qui debeat ur̃i :
- 30 Erudit admotas ipse capillus acus.
Formolæ periēre comæ ; quas vellet Apollo,
Quas vellet capiti Bacchus inesse suo.
Illis contulerim, quas quondam nuda Dione
Pingitur humenti sustinuisse manu.
- 35 Quid malè dispositos quereris periisse capillos ?
Quid speculum mœstā ponis, inepta, manu ?
Non bene consuetis à te spectaris ocellis.
Ut placeas, debes immemor esse tui.
Non te cantatæ læserunt pellicis herbæ ;
- 40 Non anus Hæmonia perfida lavit aquā.
Nec tibi vis morbi nocuit ; (procul omen abesto)
Nec minuit densas invida lingua comas.
Facta manu culpæque tuâ dispendia sentis.
Ipsa dabas capiti mista venena tuo.
- 45 Nunc tibi captivos mittet Germania crines :
Culta triumphatæ munere gentis eris.
O quàm sæpe, comas aliquo mirante, rubebis ;
Et dices, Emtā nunc ego merce probor !
Nescio quàm pro me laudat nunc iste Sygam-
bram ;
- 50 Fama tamen, memini, cūm fuit ista mei.
Me miserum ! lacrymis malè continet ; oraque
dextra
Protegit, ingenuas picta rubore genas.
Sustinet antiquos gremio spectare capillos,
(Hei mihi !) non illo munera digna loco.
- 55 Collige

55 Collige cum vultu mentem ; reparabile damnum
est.

Postmodo nativâ conspiciere comâ.

Cultus placet.

- S**I fuit Andromache tunicas induta valentes,
Quid mirum ? duri militis uxor erat.
Scilicet Ajaci conjux ornata venires,
Cui tegumen septem terga fuere boum ?
5 Simplicitas rudis antè fuit : nunc aurea Rôma
Edomiti magnas possidet orbis opes.
Aspice, quæ nunc sunt Capitolia, quæque fuerunt ;
Alterius dicas illa fuisse Jovis.
Curia, concilio quæ nunc dignissima tanto est,
10 De stipulâ, Tatio regna tenente, fuit.
Quæ nunc sub Phœbo ducibusque Palatia fulgent,
Quid, nisi araturis pascua bubus, erant ?
Prisca juvent alios : ego me nunc denique natum
Gratulor. Hæc ætas moribus apta meis.
15 Non quia nunc terræ lentum subducitur aurum ;
Lectaque diverso littore concha venit.
Nec quia decrescunt effosso marmore montes :
Nec quia cæruleæ mole fugantur aquæ.
Sed quia cultus adest ; nec nostros mansit in
annos
20 Rusticitas, priscis illa superstes avis.

Ovidius

*Ovidius queritur omnia præter suam tristitiam tempore
diminui.*

TEMPORE ruricolæ patiens fit taurus aratri,
Præbet et incurvo colla premenda iugo.
Tempore paret equus lentis animosus habenis,
Et placido duros accipit ore lupos.

5 Tempore Pœnorum compescitur ira leonum ;
Nec feritas animo, quæ fuit antè, manet.

Quæque sui monitis obtemperat Inda magistri
Bellua, servitium tempore victa subit.

Tempus, ut extentis tumeat, facit, uva racemis,
10 Vixque merum capiant grana, quod intus
habent.

Tempus et in canas semen producit aristas ;
Et ne sint tristi poma sapore facit.

Hoc tenuat dentem terras renovantis aratri,
Hoc rigidas filices, hoc adamanta terit.

15 Hoc etiam sævas paulatim mitigat iras :
Hoc minuit luctus, mœstaque corda levat.

Cuncta potest igitur tacito pede lapsa Vetustas
Præterquam curas attenuare meas.

Ut patria careo ; bis frugibus area trita est :
20 Dissiluit nudo pressa bis uva pede.

Nec quæsitâ tamen spatio patientia longo est ;
Mensque mali sensum nostra recentis habet.

Scilicet

Scilicet et veteres fugiunt juga curva juveni :

Et domitus fræno sæpe repugnat equus.

25 Tristior est etiam præiens ærumna priore :

Ut sit enim sibi par, crevit, et aucta morâ est.

Nec tam nota mihi, quàm sunt, mala nostra
fuerunt :

Sed magis hoc, quo sunt cognitiore, gravant.

Est quoque non minimum, vires afferre recentes ;

30 Nec præconsumtum temporis esse malis.

Fortior in fulvâ novus est luctator arenâ,

Quàm cui sunt tardâ brachia fissa morâ.

Integer est nitidis melior gladiator in armis,

Quàm cui tela suo sanguine tincta rubent.

35 Fert bene præcipientes navis modò facta procellas :

Quamlibèt exiguo solvitur imbre vetus.

Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientiùs
antè ;

Et mala sunt longo multiplicata die.

Mala levantur fletu.

AT poteras, inquis, meliùs mala ferre silendo ;
Et tacitus casus dissimulare tuos.

Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequantur ;

Acceptoque gravi vulnere flere vetas.

5 Ipse Perilleo Phalaris permittit in-ære

Edere mugitus, et bovis ore queri.

Cùm

- Cùm Priami lacrymis offensus non sit Achilles;
 Tu fletus inhibes, durior hoste, meos.
 Cùm faceret Nioben orbam Latonia proles,
 10 Non tamen et siccas jussit habere genas.
 Est aliquid, fatale malum per verba levare:
 Hoc querulam Prognem Halcyonenque facit.
 Hoc erat, in gelido quare Pœantius antro
 Voce fatigaret Lemnia saxa suâ.
 15 Strangulat inclusus dolor, atque exæstuat intus:
 Cogitur et vires multiplicare suas.

Ad Corinnam navigantem.

- P**RIAMalas docuit, mirantibus æquoris undis,
 Peliaco pinus vertice cæsa vias:
 Quæ concurrentes inter temeraria cautes
 Conspicuam fulvo vellere vexit ovem.
 5 O utinam, remo ne quis freta longa moveret,
 Argo funestas pressa bibisset aquas!
 Ecce fugit notumque torum, sociosque Penates;
 Fallacesque vias ire Corinna parat.
 Quid tibi (me miserum!) Zephyros Eurosque
 timebo,
 10 Et gelidum Borean, egelidumque Notum?
 Non illic urbes, non tu mirabere sylvas.
 Una est injusti cætula forma maris.
 Nec medius tenues conchas, pictosve lapillos
 Pontus habet: bituli littoris illa mora est.
 15 Littora

- 15 Littora marmoreis pedibus signanda, puellæ.
 Hactenus est tutum : cætera cæca via est.
 Et vobis alii ventorum prælia narrent ;
 Quas Scylla infestet, quasve Charybdis aquas ;
 Et quibus emineant violenta Ceraunia faxis :
 20 Quò lateant Syrtes, quove Malea sinu.
 Hæc alii referant : at vos, quod quisque loquen-
 tur,
 Credite : credenti nulla procella nocet.
 Serò respicitur tellus, ubi fune soluto,
 Currit in immensum panda carina salum ;
 25 Navita sollicitus quâ ventos horret iniquos,
 Et propè tam letum, quàm propè cernit aquam.
 Quid si concussas Triton exasperet undas ?
 Quàm tibi nunc toto nullus in ore color !
 Tum generosa voces fœcundæ sidera Ledæ :
 30 Et, Felix, dicas, quam sua terra tenet !
 Tutius est fovissè torum ; legissè libellos ;
 Threïciam digitis increpussè lyram.
 At, si vana ferunt volucres mea dicta protellæ,
 Æqua tamen puppi sit Galatea tuæ.
 35 Vestrum crimen erit talis jactura puellæ,
 Nereïdesque Dææ, Nereïdumque pater.
 Vade memor nostrî, vento reditura secundo.
 Impleat illa tuos fortior aura sinus.
 Tum mare in hæc magnus proclinet littora Ne-
 reus :
 40 Huc venti spirent : huc agat æstus aquas.

- Ipsa roges, Zephyri veniant in lintea soli :
 Ipsa tuâ moveas turgida vela manu.
 Primus ego aspiciam notam de littore pinum ;
 Et dicam, nostros advehit illa Deos.
 45 Excipiamque humeris, et multa finè ordine carpam
 Oscula : pro reditu victima vota cadet.
 Inque tori formam molles sternentur arenæ :
 Et tumulus mensæ quilibet instar erit.
 Illic apposito narrabis multa Lyæo,
 50 Penè sit ut mediis obruta navis aquis :
 Dumque ad me properas, nec iniquæ tempora
 noctis,
 Nec te præcipites extimuisse Notos.
 Omnia pro veris credam, sint ficta licebit.
 Cur ego non votis blandiar ipse meis ?
 55 Hæc mihi quamprimùm cœlo nitidissimus alto
 Lucifer admisso tempora portet equo.

P R O C E L L A.

- M**E miserum, quanti montes volvuntur a-
 quarum !
 Jam jam tacturos sidera summa putes.
 Quantæ diducto subsidunt æquore valles !
 Jam jam tacturas Tartara nigra putes.
 5 Quocunque adspicias, nihil est nisi pontus et æër ;
 Fluctibus hic tumidis, nubibus ille minax.

Inter

- Inter utrumque fremunt immani turbine venti.
 Nescit, cui domino pareat, unda maris.
 Nam modò purpureo vires capit Eurus ab ortu :
 10 Nunc Zephyrus sero vespere missus adest :
 Nunc gelidus siccâ Boëas bacchatur ab Arcto :
 Nunc Notus adversâ prœlia fronte gerit.
 Pineæ texta sonant ; pulsi stridore rudentes :
 Aggemit et nostris ipsa carina malis.
 15 Navita confessus gelido pallore timorem
 Jam sequitur victam, non regit arte, ratem.
 Utque parum validus non proficientia rector
 Cervicis rigidæ fræna remittit equo :
 Sic non quò voluit, sed quò rapit impetus undæ,
 20 Aurigam video vela dedisse rati.

Dulcis Odor Lucri.

TURPE quidem dictu, sed (si modò vera
 fatemur)

- Vulgus amicitias utilitate probat.
 Cura quid expediat priùs est, quàm quid sit honestum :
 Et cum fortunâ statque caditque fides.
 5 Nec facilè invenias multis è millibus unum,
 Virtutem pretium qui putet esse sui.
 Ipse decor recti, facti si præmia desint,
 Non movet, et gravis pœnitet esse probum.
 Nil, nisi quod prodest, carum est : i, detrahe menti
 10 Spem

- 20 Invidia est : falsò plurima vulgus amat.
 Non opibus mentes hominum, curæque levantur :
 Nam Fortuna suâ tempora lege regit.
 Sit mihi paupertas tecum, jucunda Neæra.
 At sinè te, regum munera nulla volo.
- 25 O niveam, quæ te poterit mihi reddere, lucem !
 O mihi felicem terque, quaterque diem !
 At si, pro dulci reditu quæcunque voventur,
 Audiat aversâ non meus aure Deus ;
 Nec me regna juvent, nec Lydius aurifer amnis,
- 30 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Hæc alii cupiant : liceat mihi paupere cultu
 Securo carâ conjuge posse frui.
 Adsis, et timidis faveas, Saturnia, votis,
 Et faveas conchâ Cypria vecta tuâ.
- 35 Aut si Fata negant reditum, tristesque Sorores
 Stamina quæ ducunt, quæque futura canunt ;
 Me vocet in vastos amnes, nigramque paludem
 Dives in ignavâ luridus Orcus aquâ.

SULPICIA laudatur.

SULPICIA est tibi culta tuis, Mars magne,
 Calendis :
 Spectatum è cœlo, si sapis, ipse veni.
 Hoc Venus ignoscet. at tu, violente, caveto,
 Ne tibi miranti turpiter arma cadant.

O

Ilius

- 5 Illius ex oculis, cùm vult exurere Divos,
 Accendit geminas lampadas acer Amor.
 Illam, quicquid agit, quoquo vestigia flectit,
 Componit furtim, subsequiturque decor.
 Seu solvit crines, fusis decet esse capillis :
 10 Seu comsit, comitis est veneranda comis.
 Urit, seu Tyrià voluit procedere pallà :
 Urit, seu niveâ candida veste venit :
 Talis in æterno felix Vertumnus Olympo,
 Mille habet ornatus, mille decenter habet.
 15 Sola puellarum digna est, cui mollia caris
 Vellera det fucis bis madefacta Tyros ;
 Possideatque, metit quicquid bene olentibus arvis
 Cultor odoratæ dives Arabs segetis ;
 Et quascunque niger rubro de littore conchas
 20 Proximus Eois colligit Indus aquis.
 Hanc vos, Pierides, festis cantate Calendis,
 Et testudineâ, Phœbe superbe, lyrâ.
 Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos.
 Dignior est vestro nulla puella choro.

LAUDES OSIRIDOS.

P R I M A S aratra manu solerti fecit Osiris,
 Et teneram ferro sollicitavit humum.
 Primus inexpertæ commisit semina terræ,
 Pomaque non notis legit ab arboribus.

Hic

- 5 Hic docuit teneram palis adungere vitem :
 Hic viridem durâ cædere falce comam.
 Illi jucundos primùm matura sapes
 Expressa incultis uva dedit pedibus.
 Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
 10 Movit et ad certos nescia membra modos.
 Bacchus et agricolæ magno confecta labore
 Pectora lætitiæ dissolüenda dedit.
 Bacchus et afflictis requiem mortalibus affert,
 Crura licet dura compede pulsa sonent.
 15 Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus Osiri ;
 Sed chorus, et cantus lenis, et aptus amor,
 Sed varii flores, et frons redimita corymbis,
 Fusa sed ad teneros lutea palla pedes,
 Et Tyriæ vestes, et dulcis tibia cantu,
 20 Et levis occultis conscia cista sacris.

T A R T A R A.

HEU ! scelerata jacet sedes in nocte profundâ
 Abdita, quam circum flumina nigra sonant.

- Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
 Sævit, et huc illuc impia turba fugit.
 5 Hic niger in porta serpentum Cerberus ore
 Stridet, et æratas excubat ante fores :
 Illic Junonem tentare Ixionis ausi
 Versantur celeri noxia membra rotâ.

- Porrectusque novem Tityus per jugera terræ
 10 Adsiduas atro viscere pascit aves.
 Tantalus est illic, et circum stagna : sed acrem
 Jam jam poturi deferit unda sitim.
 Et Danaï proles, Veneris quæ numina læsit,
 In cava Lethæas dolia portat aquas.

LAUDES RURIS.

- R**URA cano, rurisque Deos, his vita ma-
 gistris
 Destituit quernâ pellere glande famem.
 Illi compositis primùm docuere tigillis
 Exiguam viridi fronde operire domum.
 5 Illi etiā tauros primùm docuisse feruntur.
 Servitium, et plauastro supposuisse rotam.
 Tunc victus abiēre feri, tunc insita pomus,
 Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
 Aurea tunc pressos pedibus dedit uva liquores,
 10 Mistaque securo est sobria lympha mero.
 Rura ferunt messes, calidi cum sideris æstu
 Deponit flavas annua Terra comas.
 Rure levis verno flores apis ingerit alveo,
 Compleat ut dulci sedula melle favos.
 15 Agricola adsiduo primùm lassatus aratro
 Cantavit certo rustica verba pede :
 Et satur arenti primùm est modulatus avena
 Carmen, ut ornatos diceret ante Deos.

Agricola

- Agricola et minio suffusus, Bacche, rubenti
 20 Primus inexpertâ duxit ab arte choros :
 Huic datus à pleno memorabile munus ovili
 Dux pecoris. hircus duxerat hircus oves.
 Rure puer verno primùm de flore coronam
 Fecit, et antiquis imposuit Laribus.
 25 Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 Molle gerit tergo lucida vellus ovis.
 Hinc et fœmineus labor est, hinc pensa, colusque;
 Fusus et apposito pollice versat opus.
 Ipse interque greges, interque armenta Cupido
 30 Natus, et indomitas dicitur inter equas.
 Illi indocto primùm se exercuit arcu.
 Hei mihi, quam doctas nunc habet ille manus !

Nil nisi quod prodest, carum est

- N**UM quid erit, quare solito dignemur ho-
 nore
 Numina, si demas velle juvare Deos ?
 Jupiter oranti surdas si præbeat aures ;
 Victima pro templo cur cadat icta Jovis ?
 5 Si pacem nullam Pontus mihi præstet eunti,
 Irrita Neptuno cur ego thura feram ?
 Vana laborantis si fallat vota coloni,
 Accipiat gravidæ cur suis exta Ceres ?
 Nec dabit intonso jugulum caper hostia Baccho,
 10 Musta sub abducto si pede nulla fluant.

Cæsar ut imperii moderetur fræna precamur ;
 Tam bene quo patriæ consulit ille suæ.
 Utilitas igitur magnos hominesque Deosque
 Efficit ; auxiliis quoque favente suis.

*Patria sua S U L M O, absente Dominâ, parum placet
 N A S O N I.*



- P** A R S me Sulmo tenet Peligni tertia rurs ;
 Parva, sed irriguis ora salubris aquis.
 Sol licet admoto tellurem fidere findat,
 Et micet Icarîi stella proterva canis ;
 5 Arva pererrantur Peligna liquentibus undis :
 Et viret in tenero fertilis herba solo.
 Terra ferax Cereris, multoque feracior uvæ :
 Dat quoque bacciferam Pallada gratus ager :
 Perque resurgentes rivis labentibus herbas
 10 Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
 At meus ignis abest. verbo peccavimus uno.
 Quæ movet ardores, est procul ; ardor adest.
 Non ego, si medius Polluce et Castore ponar,
 In cœli finè te parte fuisse velim.
 15 Solliciti jaceant, terraque premantur iniquâ,
 In longas orbem qui secuere vias.
 Aut juvenum comites jussissent ire puellas,
 Si fuit in longas terra secanda vias.
 Tum mihi, si premerem ventosas horridus Alpes,
 20 (Dummodo cum dominâ) molle fuisset iter.
 Cum

- Cum dominâ Libycas ausim perrumpere Syrtes,
 Et dare non æquis vela ferenda Notis.
 At finè te, quamvis operosi vitibus agri
 Me teneant, quamvis amnibus arva natent,
 25 Et vocet in rivos parentem rusticus undam,
 Frigidaque arboreas mulceat aura comas;
 Non ego Pelignos videor celebrare salubres:
 Non ego natalem, rura paterna, locum;
 Sed Scythiam, Cilicasque feros, viridesque Britan-
 nos,
 30 Quaeque Prometheo saxa cruore rubent.
 Ulmus amat vitem, vitis non deferit ulmum.
 Separor à dominâ cur ego sæpe meâ?
 At mihi te comitem jurâras usque futuram,
 Per me, perque oculos, sidera nostra, tuos.
 35 Verba puellarum, foliis leviora caducis,
 Irrita, quò visum est, ventus et unda ferunt.
 Si qua mei tamen est in te pia cura relictî;
 Incipe pollicitis addere facta tuis:
 Parvaque quamprimum rapientibus effeda mannis
 40 Ipsa per admissas concute lora jubas.
 At vos, quâ veniet, tumidi subsidite montes;
 Et faciles curvis vallibus este viæ.



Tragœdia, ne scribat Elegos, deterret Poetam.

S TAT vetus, et multos incædua sylva per
annos.

Credibile est illi numen inesse loco.

Fons sacer in medio, speluncaque pumice pen-
dens :

Et latere ex omni dulce queruntur aves.

5 Hic ego dum spatior tectus nemoralibus umbris,

Quod mea, quærebam, Musa moveret opus.

Ingenti venit violenta Tragœdia passu.

Fronte comæ torvâ, palla jacebat humi.

Læva manus sceptrum latè régale movebat :

10 Lydius alta pedum vincla cothurnus erat.

Et prior, Ecquis erit, dixit, tibi finis amandi,

O argumenti lente poëta tui !

Nequitiam vinosa tuam convivia narrant :

Narrant in multas compita festâ vias.

15 Sæpe aliquis digito vatem designat euntem :

Atque ait, Hic ille est, quem ferus urit Amor.

Fabula (nec sentis) totâ jactaris in urbe ;

Dum tua præterito facta pudore refers.

Tempus erat thyrso pulsum graviore moveri.

20 Cessatum satis est ; incipe majus opus.

Materiâ premis ingenium : cane facta virorum :

Hæc animo, dices, area digna meo est.

Quod

- Quod teneræ cantent, lufit tua Mufa puellæ;
 Primaque per numeros acta juventa fuos.
 25 Nunc habeam per te Rômana Tragœdia nomen.
 Implebit leges fpiritus ifte meas.

JUNONIS SACRA.

- CUM mihi promiferis conjux foret orta Falifcis;
 Mœnia contigimus victa, Camille, tibi.
 Cafta facerdotes Junoni fefta parabant
 Per celebres ludos, indigenanique bovem.
 5 Grande moræ pretium, ritus cognofcere: quamvis
 Difficilis clivis huc via præbet iter.
 Stat vetus, et densâ prænubilus arbore lucus.
 Aspice; concedas numen inefle loco.
 Accipit ara preces, votivaque thura piorum;
 10 Ara per antiquas facta finè arte manus.
 Hinc ubi præfonuit folenni tibia cantu;
 It per velatas annua pompa vias.
 Ducuntur niveæ, populo plaudente, juvencæ,
 Quas aluit campis herba Falifca fuis:
 15 Et vituli, nondum metuendâ fronte minaces;
 Et minor ex humili victima porcus harâ:
 Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.
 Invifa eft dominæ fola capella Deæ.

Illius

- Illius indicio fylvis inventa sub altis
 20 Dicitur inceptam destituisse fugam.
 Nunc quoque per pueros jaculis incessitur index,
 Et pretium auctori vulneris ipsa datur.
 Quâ ventura Dea est, juvenes timidæque puellæ
 Præverrunt latas veste jacente vias.
 25 Virginei crines auro gemmâque premuntur :
 Et tegit auratos palla superba pedes.
 More patrum Graio velatæ vestibibus albis
 Tradita supposito vertice sacra ferunt.
 Ore favent populi, tunc cùm venit aurea pompa :
 30 Ipsa sacerdotes subsequiturque suas.
 Argiva est pompæ facies. Agamemnone cæso
 Et scelus et patrias fugit Hælesus opes.
 Jamque pererratis profugus terrâque, fretoque,
 Mœnia felici condidit alta manu.
 35 Ille suos docuit Junonia sacra Faliscos.
 Sint mihi, sint populo semper amica suo.

OVIDIUS Elegos repudiat.

- Q**UÆRE novum vatem, tenerorum mater
 Amorum :
 Raditur hîc elegis ultima meta meis.
 Quos ego composui, Peligni ruris alumnus :
 Nec me deliciæ dedecuerè meæ.
 5 Si quid id est, usque à proavis vetus ordinis hæres,
 Non modò militiæ turbine factus eques.

Mantua

- Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo :
 Pelignæ dicar gloria gentis ego :
 Quam sua libertas ad honesta coëgerat arma,
 10 Cùm timuit socias anxia Roma manus.
 Atque aliquis spectans hospes Sulmonis aquosi
 Mœnia, qua campi jugera pauca tenent ;
 Quæ tantum, dicet, potuistis ferre poëtam,
 Quantulacunque estis, vos ego magna voco.
 15 Culte puer, puerique parens Amathusia culti,
 Aurea de campo vellite signa meo.
 Corniger increpuit thyrso graviore Lyæus :
 Pulsanda est magnis area major equis.
 Imbelles Elegi, genialis Musa, valete ;
 20 Post mea mansurum fata superstes opus.

Carmina GERMANICO promittit NASO.

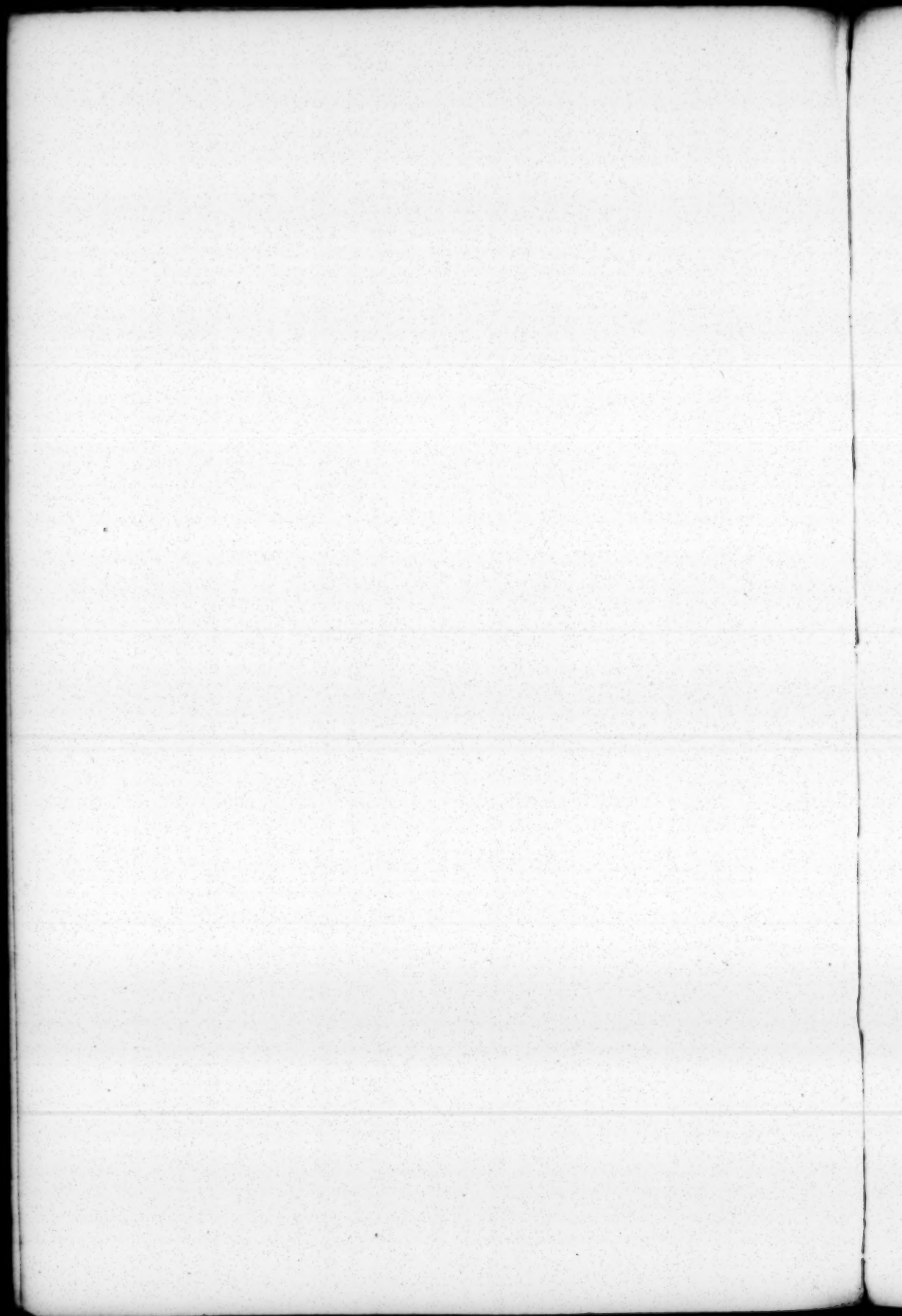
- N**ON tibi de Pario statuam, Germanice,
 templum
 Marmore. carpsit opes illa ruina meas.
 Templâ domus vobis faciant urbesque beatæ ;
 Naso suis opibus, carmine, gratus erit.
 5 Parva quidem fateor pro magnis munera reddi,
 Cùm pro concessâ verba salute damus.
 Sed qui, quàm potuit, dat maxima, gratus abunde
 est ;
 Et finem pietas contigit illa suum.

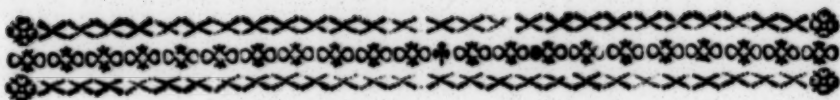
Nec,

- Nec, quæ de parvâ Dîs pauper libat acerrâ,
 10 Thura minùs, grandi quàm data lance, valent.
 Agnâque tam lactens, quàm gramine pasta Fa-
 lisco,
 Victima Tarpeios inficit icta focos.
 Nec tamen, officio vatum per carmina factò,
 Principibus res est gratior ulla viris.
 15 Carmina vestrarum peragunt præconia laudum :
 Néve sit actorum fama caduca, cavent.
 Carmine fit vivax virtus ; expertisque sepulcri,
 Notitiam seræ posteritatis habet.
 Tabida consumit ferrum lapidemque vetustas ;
 20 Nullaque res majus tempore robur habet.
 Scripta ferunt annos : scriptis Agamemnona nôsti ;
 Et quisquis contrà, vel simul arma tulit.
 Quis Thebas septemque duces finè carmine nôffet,
 Et quicquid post hæc, quicquid et antè fuit ?
 25 Dî quoque carminibus (si fas est dicere) fiunt :
 Tantaque majestas ore canentis eget.
 Sic Chaos, ex illâ naturæ mole prioris,
 Digestum partes scimus habere suas :
 Sic affectantes cœlestia regna Gigantas,
 30 Ad Stryga nimbifero vindicis igne datos.
 Sic victor laudem superatis Liber ab Indis,
 Alcides captâ traxit ab Æchaliâ.
 Et modò, Cæsar, avum, quem virtus addidit
 astris,
 Sacrârunt aliquâ carmina parte tuum.

- 35 Si quid adhuc igitur vivi, Germanice nostro
 Restat in ingenio, serviet omne tibi
 Non potes officium vatis contemnere vates :
 Judicio pretium res habet ista tuo.
 Quòd nisi te nomen tantum ad majora vocâisset,
 40 Gloria Piëridum summa futurus eras.
 Sed dare materiam nobis, quàm carmina, mavis :
 Nec tamen ex toto deferere illa potes.
 Nam modò bella geris, numeris modò verba co-
 èrces,
 Quodque aliis opus est, hoc tibi ludus erit.
 45 Utque nec ad citharam, nec ad arcum segnis
 Apollo est :
 Sed venit ad sacras nervus uterque manus ;
 Sic tibi nec docti, nec defunt principis artes :
 Misti sed est animo cum Jove Musa tuo.







NOTÆ SELECTÆ

In gratiam Rudiorum.

Prior numerus Paginam, posterior Versum Pæmatis indicat.

Pag. ver.

2. 1. **O** *Ecbaliam*] Euboeæ urbem in qua regnavit
Eurystheus, Rex Mycenarum.
2. *Victorem*] Id est, Te Iolês amore victum fuisse.
3. *Pelasgiadas*] Græcas. Pelasgi, vetustissimi Græ-
ciæ populi, a Pelasgo Jovis filio appellati.
5. *Juno*] Junonis suasu infinitos labores Herculi
Eurystheus imposuit.
10. *Nereus*] Deus marinus : pro mari ipso positus.
11. *Pax terræ*] Terra a te pacata.
12. *Solis*] Orientem et Occidentem.
13. *Laturum*] Vult Deianira Herculem virtute in
cælum ascensurum.
14. *Hercule*] Id est, Atlas Herculis ope cælum sustulit.
21. *Scheneleius*] Eurystheus, Stheneli filius.
23. *Meandros*] Meander fluvius est Lydiam à Cariâ
disterminans.
3. 29. *Pestis Numeæa*] Leo, quem in Nemeæa sylva
Hercules interfecit.
32. *Alba*] Corona populea, quæ sibi fertur fecisse
Herculem, cum ad inferos descenderet.
33. *Mæoniâ*] Omphales Mæoniæ, seu Lydiæ.
34. *Incingi zonâ*] Cingulo Omphales, more Lydio.
35. *Crudi Diomedis*] Feri et inhumani. Fabulatur
quodd

Pag. ver.

- Diomedes Thraciæ tyrannum, equos suos hospitum pascebat carnibus; quem victum, iisdem equis Hercules in pabulum dedit.
3. 37. *Busiris*] Ægypti Tyrannus, qui hospites suos solebat immolare. Hercules eum mactavit.
39. *Antæus*] Gigas fuit terræ, qui hospites secum luctari cogebat, et occidebat.
41. *Ióniacas*] Omphales, *scil.* nam Ionia Lydiæ adeo conjuncta, ut vix limitibus disjungatur.
43. *Alcide*] Cognomen Herculis ab avo Alcæo.
4. 55. *Tegæus*] Arcadicus; à Tegæâ, Arcadiæ urbe.---
Erymantho] Erymanthus est mons Arcadiæ.
57. *Threiciis*] Diomedis, quem Hercules mactavit.
59. *Triplex*] Monstrum tricorpore. de Geryone Hispaniæ rege agitur.
61. *Trunco*] Cerberi. *scil.* corpore.
63. *Quæque*] Hydram Lernæam significat, ex cujus corpore centum prodibant serpentum capita et cervices, quorum uno amputato, duo alia renascebantur.
65. *Quique*] Antæus est, quem, ne terræ matris auxilium sentiret, Hercules, sinistro brachio sublatum, dextrâ suffocavit.
69. *Sidonio*] Purpureo. laudatissima verò erat Sidonia purpura.
71. *Iârdanis*] Omphale, a Patre eo nomine appellata.
78. *Molle*] Omphales.
5. 81. *Tela*] Herculis, quæ ille Lernææ hydræ sanguine, seu veneno infecit, unde pestifera fuerunt.
84. *Conjugis*] Herculis.
87. *Pellx*] Iole, Euryti Oechaliæ regis filia.
94. *In Phrygia*] Apud Omphalem.
97. *Ætolide*] Ætolæ regis filia.

99. *Eurytidos*]

Pag. ver.

5. 99. *Eurytidos*] Ioles, Euryti filia.
 105. *Acbeloüs*] Filius fuit Oceani et Terræ, vel, ut alii volunt, Thetidis.
 6. 107. *Semivir*] Centaurus Nessus, qui Deïaniræ, quam tranſvehēbat, vim facere aggreſſus, ab Hércule ſagittâ tranſfixus eſt.---*Eveno*] Evenus fluvius eſt Ætolia.
 113. *Oeta*] Mons Theſſalia: in eo, oraculi monitu, conſtructa eſt pyra, in quem Hercules accendit, et mortalitatem reliquit.
 119. *Agrios*] Frater Cenei.
 120. *O Enea*] Accuſativus Græcus.
 122. *Alter*] Meleager eſt.
 132. *Patria*] Calydon.---*Frater*] Tydeus.
 7. 1. *Colchorum*] Colchi populi ſunt Ponti Euxini, ab ortu accolæ.---*Regina*] Quippe Æëtæ Colchorum regis filia.
 2. *Ars*] *Magica*. Veneficiis verò Medea notiſſima.
 3. *Fila*] Tres Parcæ fatale exercere lanificium, eorumque ſtamen primam ducere; alteram fuſam verſare, tertiam ſilam abrumpere.---*Sorores*] Parcæ.
 8. *Phryxæam*] Vellus aureum, quod Marti Phryxus appendit.---*Pelias*] Theſſalica; a Pelio monte Theſſal.---*Arbor*] Pro navi, quâ in Colchos veſti ſunt Argonautæ.
 8. 9. *Magnetida*] Theſſalicam. Magnesia regio eſt Theſſalia, et Magnetes dicuntur populi ejus.
 10. *Turba*] Argonautæ.---*Phaſiacam*] Colchicam; a Phaſi Colchorum fluvio.
 16. *Æſonides*] Jaſon, Æſonis Theſſalia regis, filius.
 17. *Semina*] Dentes Serpentis.
 25. *Nova nupta*] Creuſa.---*Hic*] Creon, Creuſæ pater.
 27. *Ephyren*] Corinthus eſt, cui primo illud nomen datum.---*Scythia*] Scythi populi erant Aſia, itemque Europa.

P

8. 28. *Ponti*]

Pag. ver.

8. 28. *Ponti*] Maris Euxini.
 29. *Juvenes*] Argonautas, Græcos.
 9. 49. *Lumina custodis*] Oculos Draconis, qui vellus aureum custodiebat.
 10. 65. *Minyis*] Argonautis.—*Altera*] Creusa scil.
 66. *Æsonio*] Jasoni Æsonii filio.
 67. *Nemus*] Locum ubi cum Medea Jason collocutus est, describit.—*Piceis*] Picea arbor est, ex qua resina defluit.—*Ilicis*] Ilex arbor est glandifera, durissima.
 69. *Delubra*] Templa Dianæ dedicata.
 70. *Dea*] Diana.
 78. *Avi*] Phœbi, vel Solis; Nam Ætes filius fuit Solis, qui videt omnia.
 83. *Pelasgum*] Me Græcum. Fuerant enim Pelasgi Græciæ populi.
 11. 89. *Puellæ*] Ipsius Medæ scil.
 104. *Isthmos*] Corinthiacum intellige. Corinthus est in Isthmo.
 12. 119. *Symplegades*] Cyaneæ etiam dictæ sunt duæ insulæ, vel potius scopuli in Bosphoro Thraciæ, aut verius in Ponti Euxini ostio.
 124. *Trinacriæ*] Siciliæ, quæ sic a Græcis dicta propter figuram.
 125. *Hæmonias*] Thessalicas, ab Hæmo monte quo à Thraciâ dividitur, ita dictas.
 136. *Lampades*] Faces, in nuptiis Jasonis et Creusæ adhibitæ.
 13. 147. *Pueris*] Mermerum et Phereten Jasoni et Medæ filios vocat Apollodorus.
 148. *Geminos*] Anglicè, *The outer or great gates*.
 177. *Tyrio*] Laudatissima fuit Tyria purpura, sive ostrum.
 166. *Dea*] Diana, quæ et Proserpina, seu Hecate.
 15. 202. *Sisyphias*] Creontis, Sisyphi filii.

15. 203. *Nuptam*]

Pag. ver.

15. 203. *Nuptam*] Creufam.
16. 3. *Theseu*] Fuit Theseus Ægei, regis Atheniensis, filius.
7. *Vitrea*] Vitro similis. Autumnale tempus describit.
10. *Thesea*] Accusat. Græcus.
18. 44. *Genæ*] Palpebræ; nam pro iis etiam fumuntur: per eas verò oculos intellige.
48. *Ogygio*] Thebano; ab Ogyge Thebanorum rege.
- Baccha*] Mulier Baccho sacrificans.
19. 66. *Æolus*] Ventorum Deus.
71. *Victor*] Superato Minotauro.—*Recurvo*] Labyrinthi periphrasis.
77. *Fratrem*] Minotaurum.
87. *Phocas*] Vitulos marinos.
20. 91. *Filia Phæbi*] Pasiphaë.
99. *Androgeos*] De quo in Argumento.
100. *Cecropi*] Attica, a Cecrope Atheniensium rege.
103. *Cornu*] Minotauri.
21. 131. *Pittheïdos*] Pitheus Æthræ pater fuit.
142. *Facto*] Beneficio, quo te ex labyrinthi erroribus extraxi.
23. 1. *Conjux nova*] Helena, quam nuper duxisti.
2. *Mycenæd*] Menelaï aut Agamemnonis, quorum patria Mycenæ Peloponnes, civitas.
3. *Pegasis*] Fontana, Græca Etymologia; et una ex Naiadibus, cum sit fluvii filia.—*Phrygiis Sylvis*] in Idæ, Phrygiæ montis, sylvis.
11. *Priamides*] Priami filius.
16. *Pruina*] Anglicè *Hoar-Frost*.
24. 30. *Xanthi*] Fuit Xanthus fluvius agri Trojani.
37. *Micvere*] Anglicè *My Heart beats strangely*.
40. *Cærulâ unda*] Mare, cujus aquæ cærulæ videntur.
25. 57. *Nereïdas*] Nymphas Neri filias; virides, quia inter herbas habitant et aquas.
61. *Pellice*] Helena.

Pag. ver.

26. 84. *Hecubæ*] Priami uxor.
 91. *Tyndaris*] Helena, Tyndari ex Lædæ filia credita, reverâ Jovis, si fabulæ credimus.
 94. *Deiphobo*] Fuit Deiphobus unus ex Priami filiis, *Polydamanta*] Fuit Polydamas unus ex Trojanis primoribus.
 95. *Antenor*] Unus etiam ex principibus Trojanis.
 99. *Lacænam*] Helenam; a Laconia regione, unde fuit oriunda.
 101. *Atrides*] Menelaus, Atrei filius, Agamemnonis frater natu minor.
 27. 107. *Andromache*] Ætionis filia, Hectoris uxor.
 113. *Tua*] Cassandra, Paridis foror.
 117. *Juvenca*] Helena.
 126. *Hospite*] Paride.
 28. 141. *Opis*] Medicinæ.---*Pheræas*] Theſſalicas, i. e. vaccas Admeti, qui Pheris in Theſſalia regnavit.
 29. 2. *Hæmonis*] Theſſalica, ab Hæmo monte.
 3. *Aulide*] Aulis Bæotiæ portus est.
 30. 33. *Bicorniger*] Bacchus est, cui cornua propter vini effectus Poëtæ affixerunt.
 35. *Phylleides*] Theſſalicæ; a Phyllo Theſſaliæ urbe.
 37. *Murice*] Purpurâ. Est enim murex pisces cujus sanguine tinguntur lanæ.
 38. *Iliacis*] Trojanis.---*Ille*] Proteſilaus.
 31. 53. *Ilion*] Oppidum Trojæ.---*Tenedos*] Insula in conspectu Trojæ.---*Simois et Xanthus*] Sunt agri Trojani rivuli.---*Idæ*] seu Ida, mons Phrygiæ.
 56. *Hospes*] Paris.
 61. *Gemellis*] Castori et Polluci, qui gemini fuerunt. *Ledeæ*] Leda matre orta.
 62. *Danaïs*] Græcis, a Danao Argivorum rege.
 63. *Hectora*] Accusat. Græcorum more. Fuit Hector Priami filius.

32. 71. *Argolico*]

Pag. ver.

32. 71. *Argolico*] Græco; ab Argo Græcorum civitas.
 79. *Dardanidæ*] Trojanos, a Dardano rege appellatos.
 90. *Troada*] Troas vocatur regio Trojana.
33. 114. *Inachia*] Argivæ seu Græcæ; a prisco Argivorum rege Inacho.
34. 1. *Rhodopeia*] Thracia; a Rhodope monte Thraciæ.
 6. *Aſſæas*] id est. Atticas, Athenienses Demophoöntis.---*Sithonis*] Thracia; a vetusto nomine Sithon.
35. 15. *Hebri*] Fluvius est Thraciæ.
36. 33. *Hymenæus*] Nuptiarum deus.
37. 67. *Ægidas*] Ægeï posteros.---*Statuâris*] ex Statuâ repræfenteris.
 69. *Scyron, Procrustes*] Latrones insignes.
 70. *Sinis*] Hic in Isthmo Corinthiaco alligatos curvalis arboribus in diversa trahebat et discerpebat.
 71. *Bimembres*] Centauri; Junonis, vel potius nubis et Ixionis filii.
 73. *Illum*] Patrem tuum Theseum. Anglicè, *after one has seen your Father and all his Eulogies.*
 76. *Cressa*] Ariadne Cretensis, Minoïs filia.
38. 90. *Bistonidæ*] Thraciâ nostra. Lacus est Bistonius in Thracia.
 111. *Lycurgi*] Pater fuit Phyllidis.
39. 113. *Hæmum*] Mons est Thraciæ, sicut et Rhodope.
 117. *Tisiphone*] Furiarum una.
 119. *Alcæto*] altera ex Furiis.
41. 3. *Troja*] Urbs fuit minoris Asiæ celeberrima.---*Danaïs*] Græci. *vide supra*, p. 31. v. 62.
 4. *Priamus*] Rex Trojæ, quo tempore a Græcis everſa est.
 5. *Lacedæmona*] Accusativus, Inflectione Græcâ. Lacedæmon urbs est et regio Peloponnesis celeberrima.---*Sparta*] quoque dicta est.
 15. *Antilochum*] Fuit is filius Nestoris.

Pag. ver.

41. 17. *Menætiaden*] Patroclum, Menætiū filium, quem Hector interfecit.
 19. *Tlepolemus*] Herculis filius, quem Sarpedon rex Lyciæ interfecit.
 22. *Achivis*] Græcis, ab Achaiâ regione ita dictis.
 26. *Barbara*] *id est*, de barbaris Trojanis; omnes enim, præter se, Græci Barbaros vocitabant.
 42. 33. *Simoïs*] Fluvius Trojanus---*Sigeia*] Campus Trojanus, a Sigæo promontorio, ubi sepultus Achilles.
 35. *Æacides*] Achilles, Æaci nepos.
 38. *Nestor*] Pylionum rex, Nelei filius, vir summa prudentiâ clarus.
 39. *Rhesum*] Thraciæ regem.---*Dolona*] Fuit Dolon vir Trojanus.
 42. *Thracia*] Thracia Europæ regio est ad mare Ægei septentrionem.
 46. *Is mariis*] Thraciis, ab Ismaro, monte Thraciæ.
 54. *Phrygio*] Trojano: in Phrygiâ enim minore, stetit Troja.
 43. 59. *Hæc*] Nostra *scil.* Ithacensiâ.
 65. *Sparten*] Sparta cui Lacedæmon fuit regi Menelai.
 67. *Phæbi*] Fabula est Phœbum seu Apollinem et Neptunum, promissa mercede, Laodemonti Trojanorum regi muros ædificavisse.
 44. 87. *Dulichii, Samii, Zacynthos*] Insulæ.
 95. *Melanthius*] Fuit hic Ulyssis ovium magister.
 46. 2. *Mæandri*] Mæander fluvius est minoris Asiæ.
 47. 48. *Triton*] Deus marinus, Neptuni filius, ejusdemque tubicen.
 48. 58. *Cytheriacis*] Cytheræ Insula est sinu Laconico, quò, cum primùm nata esset, conchâ Venus delecta dicitur.
 66. *Phrygid*] Æneæ Phrygii: tui.
 48. 75. *Ascanius*]

- Pag. ver.
48. 75. *Ascanius*] Æneæ filius, qui et Iulus dictus est.--
Penates] Quos dicitur Æneas Trojâ in Italiam
portasse.
49. 85. *Pater*] Anchises.
90. *Tenor*] Anglicè. *The same course.*
92. *Frater*] Pygmalion.
- 50 103. *Gætulo*] Gætulis regio est in med. Africa.
116. *Pæna*] Mars.
117. *Deus*] Apollo.
118. *Tencriis*] Trojanis, a Teucro rege nominatis.
121. *Pergama*] Ita appellantur Trojanæ arces: sæpe
Troja ipsa intelligitur.
123. *Simoënta*] Simois Trojæ rivulus.--*Tybridis*] Ty-
bris fluvius, qui Romam alluit.
128. *Pygmalionis*] Pygmalionis opes plurimas cum
magna nobilitatis parte secum in Africam evexit
Dido.
129. *Tyriam*] Carthaginem, sic a conditoribus deno-
minatam.
51. 136. *Dardana*] Deos Penates. Dardana verò dicun-
tur a Dardano rege Trojano. *Vid. supra*, p. 32.
143. *Phithias*] ex Phithia urbe Theſſaliæ.--*Mycenis*]
Mycenæ, urbs Peloponnes.
52. 162. *Troicus ensis*] Æneæ, quem festinans omiserat.
53. 1. *Phæbe, fave*] Messalinum, Messalæ filium lau-
daturus Poëta, Apollinis nomen invocat. Mes-
salinus cooptatus fuerat in collegium Quindecim
virorum, ad quos cura librorum Sybillinorum
pertinebat.--*Novus Sacerdos*] Messalinus Augur
vel Poëta; Musarum nempe et Apollinis Poëtæ
dicuntur Sacerdotes.
12. *Provida cantet avis*] Augurium ab avium gar-
ritu et gustu dictum est.

Pag. ver.

53. 15. *Sibylla*] Vaticiniorum libri, quos Tarquinius Priscus emit, in quibus Romanorum fata heroïco carmine descripta continebantur.
54. 22. *Sacra vebis*] Deos nempe Penates, quos Virgilius vocat Patrios Teucrosque Penates.
23. *Laurentes*] Laurentes agri sunt ea pars Latii, ubi Laurentum oppidum a Latino conditum.
25. *Numicâ unda*] Numicius fuit fluvius Latii, in quo cadaver Æneæ dicitur ab Ascanio repertum.
26. *Indigetem*] Indigetes Dii dicuntur qui nullius rei egent, vel quorum ope nos indigemus, unde Servius vult omnes Deos appellari *Indigetes*.
28. *Diua Superba*] Fuit in Diis Victoria, quam vocat *Superbam* ob fastum, magnificentiam et gloriam quam secum defert.
30. *Barbare Turne*] *Hoc est*, Latini; Latini enim quondam et Itali dicti sunt *Barbari*, maximè a Græcis.
31. *Laurens castrum*] Laurentum Latii oppidum. — *Lavinî*] Lavinum, seu Lavinium, civitas fuit Latii ab Ænea condita, et à nomine Laviniae conjugis sic dicta.
32. *Ascanio*] Ascanius Æneæ filius civitatem sub Albano monte condidit.
34. *Ilia*] Quæ et Rhea, et Sylvia; filia Numitoris fuit, et Rhemi ac Romuli mater.
35. *Septem Montibus*] A quibus Roma Septencollis est appellata. Montium sunt septem, Capitolinus, qui et Tarpeius, Aventinus, Palatinus, Cælius, Esquilinus, Viminalis, Quirinalis.
55. 1. *Orta prior*] *Antelunares* ob religionis neglectum per convicium appellati fuerant *Arcades*.

55. 2. *Arcade*]

Pag. ver.

55. 2. *Arcade*] Jovis filius ex Calisto, qui Arcadiæ Peloponnesi regioni intimæ nomen dedisse dicitur.
10. *Parrhasium*] Arcadicum. Arcadia enim olim Parrhasia dicta est.
22. *Cadmus*] Cadmi fabulam habes in *Metamorph.*---*Aonid*] Bœotiâ.
56. 23. *Tydeus*] Œnei Calydoniæ regis filius.---*Pegasus*] Theffalicus, a Pegasis Theffaliæ urbe.---*Jason*] De Jasone, vide *suprà*, p. 8. v. 16.
30. *Hesperiam*] Italiam.
5. *Bonis avibus*] Felici augurio.
7. *Colles*] Colles septem in quibus posita Roma. *Vid. suprà*, p. 54. v. 35.
11. *Dardaniæ*] Trojanæ-----*Pinus*] pro navibus.
12. *Hic*] Hic etiam id Latio (ut olim apud Trojam Helena) Lavinia Latini filia causa erit novi Martis.
57. 17. *Neptunia*] A Neptuno Phæboque extructa.
19. *Altera*] Patrem Æneæ Anchisen dicit, quem Deum fecit, et pro Deo coluit.
25. *Nepos*] Germanicus. Augusti nepos---*Natus*] Tiberius Cæsar.
26. *Pondera*] Imperii administrationem.
1. *Exsul*] Evander *scil.*
4. *Arcade*] Evandro *scil.* qui ex Arcadia profugerat.
5. *Erytheidas*] ab Erythea insula, ubi Geryon regnavit.
6. *Claviger*] Hercules, clavam-gerens heros.
58. 7. *Tegæa*] Arcadia Evandri, qui hospitio Herculem excepit. Fuit Tegæa urbs Arcadica.
9. *Tirynthius*] Hercules, cui, a Tiryntho oppido ubi nutritus, illud nomen datum.
12. *Cacus*] Latro pessimus.

58. 16. *Mulciber*]

Pag. ver.

58. 16. *Mulciber*] Vulcanus.
 22. *Furta*] Boves furto abductæ.
 23. *Revocamen*] De mugitu loquitur boſum.
 24. *Impia*] Propter impium Cacus.
 59. 35. *Typhœa*] Gigantem *Ætnæ* ſuppoſitum, unde flammas eructat. Vide *Metamorph.*
 36. *Ætnæo*] Qui ex *Ætna* Siciliæ monte prorumpit.
 37. *Alcides*] Hercules, cui à robore illud Græcè datum nomen.
 7. *Sacerdos*] *Rhea*, feu *Ilia*, aut *Sylvia Veſtalis*.
 60. 25. *Iliacis*] *Ilio* aveſta *Veſtæ* ſacra et ignis.
 27. *Palmae*] Victores. intellige Remum Romulumque.
 30. *Sidera*] Seu ad famam referas, feu de Romuli conſecratione intelligas.
 31. *Patruus*] *Amulius*, qui Remum Romulumque ſtudit perdere.
 33. *Martii*] Quia Marti ſacer.
 61. 44. *Fratri*] *Numitori*.
 49. *Albula*] *Tiberis* olim nomen ex aquæ colore.
 64. *Hi*] Miniſtri ſcil.
 62. 77. *Martia*] Romulus et Remus.---*Ter ſenos.*] Ad decimum octavum annum creverant.
 80. *Iliadæ*] *Iliæ* filii Romulus et Remus.
 87. *Frater Numitoris*] *Amulius ſcil.*
 64. 2. *Hujus*] Magnificæ ſcil.---5. *Nati*] Romuli ſcil.
 65. 19. *Conſo*] Hunc *Conſum*, quem et *Neptunum* equeſtrem vocaverunt, numen fuiſſe volunt conſiliorum.
 23. *Palatia*] Fuit *Palatium* unus ex ſeptem Romæ montibus, ubi ante urbem conditam nemus fuit.
 31. *Rex*] Romulus ſcil.
 66. 46. *Cures*] *Sabini* Curibus oriundi.
 67. 1. *Pater*] *Mars ſcil.*
 68. 16. *Rex*] Romulus ſcil.---*Patriis*] Martis.
 68. 19. *Alba*]

Pag. ver.

68. 19. *Alba*] Latii fuit oppidum ab Ascanio Æneæ filio conditum.
 27. *Quirinum*] Eo nomine in cœlis vocari se indicavit Romulus.
- Ib.* 1. *Aricinæ*] Aricia ab Alba 20 stadiis distabat.
 3. *Hippolytus*] Thesei filius.---6. *Tabella*] Votiva scil.
69. 11. *Camænis*] Musis.
70. 19. *Munus*] Scutum scil. cœlo delapsum.
- Ib.* 1. *Tullia*] Servii Tullii scelestissima filia.
71. 5. *Trium*] Quos filios habuit Tarquinius.
 6. *Hostes*] Gabinos scil.
 8. *Fratres*] Titus et Aruns.
72. 15. *Potens*] Quippe Gabinorum dux.
- Ib.* 9. *Lacrymas*] Lacrymantem.
 10. *Cæco*] Namque rem ipsam ignorabant.
 12. *Non oculos*] Præ pudore humi defixos tenebat.
73. 25. *Fallit*] Ostendit se non esse *Brutum* id est, stolidum.
 30. *Consul*] Non rex: Brutus et Collotinus primò creati.
74. 5. *Cremeram*] Fluvius Tusciæ non longè a Veïis.
 8. *Tyrrhenum*] Vejentium.
75. 37. *Herculeæ*] Erant Fabii ex sanguine Herculeo.
- Ib.* 2. *Ilus*] Troïis filius, Dardani pronepos, qui Ilium primus condidit, aut instauravit.
 3. *Signum*] Palladium scil.
76. 9. *Etheream*] Palladis simulachrum cœlo delapsum, quod Trojani quamdiu servâssent, urbs sua capi non poterat.
 12. *Laomedonta*] Qui Ili hæres et filius, cui Palladium imperii pignus cura fuit servandi.
 13. *Ipsa*] Pallas scil.

77. 1. *Alto*]

Pag. ver.

77. 1. *Alto*] Antiquo, et nobili: Atta Clausus appellatus qui Patriciæ hujus familiæ princeps a Sabulis, priusquam Appius Claudius diceretur.
78. 23. *Ducem*] Claudiam *scil.* pudicam, quæ funem trahebat.
11. *Tyrynthius*] Hercules, *vide supra.* p. 58. v. 9.
14. *India*] Totum Orientem victoriis peragrassæ Bacchum non Poëtæ modò, sed Historici etiam scripserunt.
79. 22. *Hæstis*] Parthus.---*Regna*] Armeniam *scil.* quæ ad Parthos defecerat.---*Parente*] Augusto *scil.*
26. *Eoas*] Parthicas *scil.*---*Dux meus*] Cæius *scil.*
80. 3. *Dcus*] Mars.-----*Opus*] Templum.
9. *Armipotens*] Martis signum in templi aditu, ante fores positum.
13. *Sacro*] Patris Anchisæ, quem humeris gestabat.
15. *Iliaden*] Romulum Iliâ matre ortum.
81. 23. *Pater*] Julius Cæsar, qui Augustum adoptavit.---*Vestæque sacerdos*] Idem Julius Pontifex maximus.
44. *Nulla*] Legiones tamen undecim.
45. *Bis ulto*] De conjuratis bello Philippico, tum de Parthis.
82. 5. *Isauras*] Isaurorum Asiæ populorum ad Taurum montem; qui P. Servilio, à quo domiti, cognomen fecerunt *Isaurici.*
6. *Cretum*] a Cretensibus verò, aut devictâ Cretâ Insulâ Q. Metellus *Creticus* dictus est.
7. *Numidæ*] Africæ populi.---*Messana*] Siciliæ urbs.
8. *Numantina*] a Numantia in Hispania urbe.
15. *Magne*] Pompeium compellat, qui *Magni* nomen reportavit.
16. *Qui te*] Julius Cæsar *scil.*

83. 2. *Mæonide*]

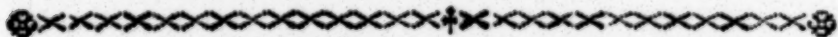
Pag. ver.

83. 2. *Mæonide*] Apostrophe est ad Homerum. *Mæonia* regio est minoris Asia.
 9. *Curia*] Senatus.
 10. *Eques*] Equester ordo, ex quo fuit *Naso*.
 84. 17. *Tatius*] Regulus Sabinorum.—*Cures*] Sabinorum oppidulum.—*Cænina*] Latii etiam oppidum.
 18. *Hoc*] Augusto *scil.*—*Utrumque*] Oriens atque Occidens.
 85. 1. *Nux*] Opuseulum Ovidii adhuc Juvenis.
 2. *Petor*] Percutior.
 3. *Obruere*] Propriè. dicitur enim elegantissime, faxis et lapidibus aliquem obruere.----*Nocentes*] Sontes.
 12. *Oleas*] Pro olivis dixit.
 13. *Matrem*] *Matres* alii, *id est*, suas pomas.
 20. *Luxuriare*] Eleganter hoc de arboribus latè crescentibus.
 86. 35. *Sinceros*] *Id est*, integros et illæfos.
 89. 109. *Præda*] Aureus torquis.
 122. *Officiosa*] *Invidiosa* Plures.
 91. 167. *Quid mihi tunc, &c.*] Summam movet commiserationem.
 92. 1. *Lusor*] Qui de Amoribus scripsit.
 3. *Sulmo*] Oppidum fuit in Pelignis, mille passuum 90 distans ab Urbe, Septentrionem et Orientem versus.
 6. *Consui uterque*] Hirtius et Pansa.
 7. *Ordinis*] Equestris *scil.*
 11. *Lucifer*] Stellam matutinam pro die ipso posuit.
 14. *Cruenta*] Gladiatorum sanguine.
 93. 22. *Mæonides*] Homerus.
 23. *Helicone*] Quo Bæotiae monte Musis sacro, et Musæ, et Poësis illarum opus intelligitur.

93. 34. *Aonia*]

Pag. ver.

93. 34. *Aonia*] Musæ quibus ab Aönia, Bœotiae parte montanæ, illud nomen datum.
45. *Ignes*] Amores.
94. 56. *Thalia*] Una ex Musis.
60. *Corinna*] Quam Augusti neptim fuisse verisimile est.
95. 75. *Filla*] Perilla.
95. *Pisæa*] Quâ apud Pisam, Peloponnesi urbem coronabantur victores Olympico certamine.
96. *Decies*] Olympias spatium fuit annorum quatuor.
96. 120. *Helicone*] *Vide supra*, p. 93. v. 23.



P A R S S E C U N D A.

3. 1. **G**ERMANICE] Hic Drusi Claudii Neronis filius fuit, a Tiberio adoptatus; anno ætatis 34 veneno per Pisonem sublatus.
4. 8. *Clario*] Hoc est Apollini, cui *Claros* urbs Ioniæ in minore Asia dicata.
21. *Ad nostras*] Poeticas *scil.*
5. 5. *Martigenam*] Mare fatus fuit Romulus seu Quirinus.
5. 15. *Fortuna*] Fatum Urbis Romæ, et ipsius Reipublicæ status.
5. *Euphrates*] Mesopotamiæ fluvius.
6. 27. *Aristæus*] Apollinis, ex Cyrene filiâ Penei regis Arcadiæ, filius. Vid. *Virgil. Georg.* 4.
31. *Proteus*] Deus marinus, Neptuni et Phœnices filius; in omnes formas se vertendi peritus; vates fuit qui nôisset omnia.
34. *Manus*] Protei *scil.*
7. 35. *Juvenis*] Aristæus *scil.*
7. 36. *Senis*]

Pag. ver.

7. 36. *Senis*] Protei *scil.* dormientis.
 37. *Transformis*] Proteus, *vid. supr.* p. 6. v. 31.
 43. *Pastor*] Aristæus.
 46. *Dis ruris*] Baccho puta, Cereri, aliisque.
 49. *Hyperiona*] Dicunt nonnulli Titanis et Terræ fuisse filium: pro sole ipso sæpe fumitur.
 51. *Virgine*] Iphigenia *scil.* Agamemnonis filia. *Vid. Metamorph.* 12.
 53. *Sapæos*] Thraciæ populus habitantes in littore circa Abderam.
 54. *Hæme*] Hæmus mons est Thraciæ nivofus.
 8. 64. *Juverunt*] Quia Diis mactatæ.---*Indicis*] Avis quæ Deorum mentem aperit.
 69. *Nocti*] Quæ quidem Poëtis Dea est.---*Cristatus*] Gallus.
Ib. 4. *Hæc*] Cœlestia *scil.*
 9. 14. *Peliacus*] Vertex Pelii Theffaliæ montis altissimi.
Ib. 16. *Fatidicum*] Apollinis enim oracula nemini non audita.
 10. 3. *Ducibus*] Cæsaribus, Augusto, Tiberio, Germanico.
 12. *Spica*] De nardo intellige, qui in Syriâ et in Ciliâ Syriæ junctâ nascitur.
 18. *Faces*] Duodecim illi *scilicet*, qui Consulibus præferebantur.---*Purpura*] Per purpuram togas pietas intellige Consulum præsertim.
 21. *Arce*] Æthere *scil.* illi assignato.
 24. *Populo*] Romano *scil.* Gentium domino.
 11. 2. *Mæonis*] Omphale Mæonia seu Lydia.
 5. *Tmoli*] Mons Lydiæ, vitibus consitus, adeoque Bacchi nemus.
 7. *Subit*] Hercules *scil.*
 10. *Alciden*] Herculem.---*Illa*] Omphale.

11. 11. *Cætulo*]

Pag. ver.

11. 11. *Gætulo*] Afro: Gætuli enim Africæ populi.
 17. *Clavam*] Herculis gestamen.
 12. 5. *Montes*] Pelion, Olfam, Olympum, montes Theſſaliæ.
 8. *Pondera*] Montes *ſcil.*
 13. 6. *Auſoniæ*] Italiæ. Fuerunt Auſones antiqui Italiæ populi.
 14. *Nata*] Perilla; quæ virum in Africam ſecuta erat.—*Lybicus*] Lybia pars eſt ampla Africæ, quæ pro ea tota ſæpiſſimè ponitur,
 44. 29. *Capitolia*] In Capitolio monte templum fuit Jovi dicatum.
 31. *Numina*] Deos compellat, qui in Capitolio colebantur.
 33. *Quirini*] Romuli, cui illud nomen datum.
 35. *Clypeum*] Deorum præſidium iſtoc appellat nomine.
 37. *Cæleſti*] Auguſto; qui vivus etiam in Diis habitus.
 48. *Parrhaſis*] Urſa, quæ Græcis *Arctos* dicitur.
 15. 60. *Pignora*] Uxorem dicit, amicos aliaque ſibi cariſſima.
 72. *Lucifer*] Stella eſt Veneris, quæ Solis ortum præcedit.
 16. 81. *Ultima*] Quia maximè remota Scythia ad Septentrionem.
 17. 1. *Pelion*] Mons Theſſaliæ.—*Auſtros*] adeoque et meridiem, quâ ex parte flat Auſter.
 3. *Phillyrides*] Chiron, a Philyra matre.
 18. 7. *Alcides*] Hercules.
 10. *Æacides*] Achilles Æaci nepos.—*Jove natus*] Hercules ex Alcmena.
 11. *Juvenem*] Herculem *ſcil.*

18. 17. *Senex*]

Pag. ver.

18. 17. *Senex*] Chiron. Centaurus, Saturni filius.
 21. *Pagasaëis*] Thessalicis. Pagasa opp. Thessaliæ.
 juxta hanc urbem Argo navis ædificata fuit.
 28. *Peleus*] Achilles pater.
20. 15. *Lyrnesside*] Hippodamia est Brisei filia. Lyrness.
 oppidum Troadis. *Vide Epistol.*
21. 1. *Ariona*] Arius fluvius Asiæ inter Indos et Parthos;
 unde Ariona.
 7. *Alite*] Noctuâ Palladi dilecta.
 9. *Cynthia*] Diana, a Cyntho monte in Delo insula.
 10. *Fraternis*] Apollinis *scil.* citharæ inventoris.
 12. *Aufonis*] Ora Aufonis. Italiæ enim pars Aufonis.
 13. *Arion*] Arion Poeta Lyricus; de quo Ovid, et
 Gellius.
 14. *Arte*] Citharœdicâ *scil.*
22. 30. *Cærulea*] Ex maris cæruleo colore.
16. 1. *Thesæa Pirithous*] Theseus Ægæi filius. Pirithous
 Ixionis filius.
 3. *Phocæus*] Phocæus cum Oreste in amicitia con-
 junctus.
 6. *Nisus*] Nisus Trojanus, Hyrtaci filius; cum Eu-
 ryalo amicitiae vinculo etiam conjunctus. *Vid.*
Virgil. Æneid.
23. 1. *Taurica*] Taurica. Chersonesus, vulgo Tartara min.
 2. *Phætrata*] Quia Diana venationis Dea.
 4. *Thoantis*] Tauricæ regionis rex fuit Thoas.
 5. *Virgo*] Iphigenia Agamemnonis filia, ex Pelopis
 genere.
 7. *Orestes*] 9. *Phocæus*] De quibus supra. p. 22. v. 3.
11. *Trivia*] Dianæ, quæ trivis præerat, ubi cole-
 batur.
 15. *Sacerdos*] Iphigenia, Agamemnonis filia.
24. 13. *Jovis*] De Augusto loquitur.
- Q
25. 2. *Trinatrix*]

Pag. ver.

25. 2. *Trinacris*] Siciliae eo nomine dicta.
 4. *Henna*] Siciliae urbs.
26. 5. *Arethusa*] Nympha Syracusani fontis frigidiss.
 6. *Dea flava*] Ceres *scil.*—*Filia*] Cereris *scil.* Proserpina.
 24. *Ipsa*] Proserpina *scil.*
 27. *Patruus*] Pluto, Cereris frater secundum fabulam.
 28. *Regna sua*] Erebum *scil.*
27. 46. *Ityl*] Terei reg. Thraciae filius, a matre Progne jugulatus. *Vid. Metamorph.*
28. 1. *Robigo*] Dea Romanorum.—*Cerealibus*] Tritici, quod invenit Ceres.
29. 3. *Thrasus*] Augur. à Bufiride immolatus est.
 1. *Carfeoli*] Oppidum Italiae non longè a Pelignis.
31. 6. *Pieridum*] Musarum. a Pierio monte Thraciae dictae Musae *Pierides*.
 10. *Pharetratae*] Dianae. *Vid. supr. p. 23. v. 2.*
 12. *Aoniam*] Aonia Bæotiae est pars montana Musis sacra.
 15. *Heliconia*] Helicon est mons Bæotiae Musis sacer, Parnasso vicinus, *Heliconia scil.* *Vireta*—*Tempe*] Vallis est Thessalæ, inter Olympum et Ossa montes, lætissima.
32. 15. *Tessi*] Cretæ terræ *scil.* aut ejus incolis.
 17. *Jasium*] Erat ille Jovis ex Electrâ filius.—*Cretæa*] Ad distinctionem Idæ, Phrygiæ montis.—*Divæ*] Ceres *scil.*
33. 27. *Sylvus*] Ubi venari solebat Jasius, quem illa amabat.
 33. *Minos*] Rex Cretæ, qui primus Cretensibus leges dedisse dicitur.
36. 1. *Admeti*] Admetus Rex Thessalæ, cujus armenta pavisse fertur Apollo novem annos.
33. 6. *Soror*]

- Pag. ver.
33. 6. *Soror*] Diana nempè, quæ ex Latonâ cum Apolline nata est.
34. 12. *Ipsa noverca*] Juno nempè, Jovis uxor.
15. *Delos*] Insula in mari Ægæo, una ex Cycladibus, in quâ Latona dicitur Apollinem et Dianam uno partu edidisse.—*Pytho*] Urbs Phocidis Parnasso monti adjacens, Delphis vicinâ.
- Ib.* 7. *Sagittæ*] Amoris scil. quibus ad amandum impellimur.
35. 23. *Maternas*] Matri Veneri consecratas, quæ ejus etiam currum trahere finguntur.
24. *Vitricus*] Mars; qui cum Vepere Cupidinis matre concubuit.
37. *Mater*] Venus.—*Olympo*] Mons Thessaliæ, ob cujus altitudinem cælum ipsum Olympus a Poetis dictus est.
36. 18. *Dardanidas*] Æneæ scil. comitumque Trojanorum: qui à Dardano Trojæ ædificatore hoc nomen sortiti sunt.
37. 19. *Matrem*] De Medea loquitur. *Vid. supr. in Epist.*
21. *Tereus*] Rex Thracum; de quo vide *Metamorph.* lib. 6.
23. *Pasiphaën*] Filia Solis, Minois regis Cretæ uxor. De hac vide etiam *Metamorph.*
20. *Phædræ*] De Phædræ et Hippolyti amoribus vide *Epist.*
39. 77. *Ægisthus*] Thyestis fuit filius, qui Clytemnestram Agamemnonis uxorem corripuit.
82. *Argos*] Vetus ac nobilis fuit civitas in Argolide, ubi sicuti et Mycenis Agamemnon regnavit.
41. 136. *Allia*] Fluvius Italiæ, qui se Tiberino non longè ab urbe immiscet.
42. 161. *Collinam*] Romæ porta fuit, quâ in collem Quirinalem dabatur exitus.

Pag. ver.

42. 162. *Eryx*] Mons Siciliae, in quo templum fuit Veneris.
 163. *Lethæus*] A Lethe inferorum fluvio, cujus aquam si quis gustasset, præteritorum omnium oblivisceretur.
 173. *Putcal*] Locus erat ubi Prætor jus dicebat, a vicinâ fossâ seu puteo sic dictus---*Janum*] Fuit Janus fronte duplici Deus, cujus templum Romæ pace clauderetur, bello aperiebatur.
 43. 189. *Palinurus*] Fuit hic navis Æneæ gubernator.
 201. *Pyladen*] Fuit hic Strophii filius, indissolubili cum Oreste Agamemnonis filio amicitia conjunctus.
 44. 203. *Phyllida*] Phyllis, Lycurgi Thracum regis filia. *Vide Epistol.*
 205. *Edono*] Ab Edone Thraciæ monte.---*Trieterica*] Festa sunt Bacchi tertio anno celebrata.
 217. *Sithoni*] Sithonia, pars Thraciæ, ex quâ fuit Phyllis.
 45. 235. *Phædra*] De eâ, Minois filia, Thesei uxor, scipius vidimus.---*Nepoti*] Hippolyto, cujus avus fuit Ægeus, Neptuni filius.
 239. *Hecalen*] Fuit Hecale anus paupercula, quæ Theseum hospitio excepit.---*Irus*] Irus Ithacensis mendicus fuit.
 45. 251. *Callimachus*] Elegiarum scriptor elegantissimus.
 252. *Coë*] Cos est Insula in mari Ægæo.
 253. *Sappho*] Insignis poeta, cujus carmina fuerunt maxime lasciva.
 254. *Teïa*] Anacreontis, cujus patria fuit Teïos urbs Ioniæ.
 46. 256. *Cynthia*] Fuit Propertii amica, quam ubique celebrat.
 257. *Gallo*] Gallus (Cornel.) Ægypti præses.
 46. 1. *Gnoffis*]

Pag. ver.

46. 1. *Gnossis*] Ariadne est Minoïs filia, à Gnossio Cretæ urbe ubi ille regnavit sic dicta.
 2. *Dia*] Naxos est insula quæ et Dia appellata est.
 15. *Mimallonides*] Bacchæ sunt mulieres, Bacchi sacra celebrantes; à Mimante Ioniæ monte Baccho sacro sic dictæ.
 17. *Silenus*] Bacchi nutritus et pædagogus.
47. 23. *Deus*] Bacchus scil.
 30. *Gnossias*] Patronymicum est fœmininum à Gnossio; de quo suprà.
 37. *Hymenæe*] Deus est quem in nuptiarum felicitatem invocare solebant.---*Ewie, &c.*] Evhius, vel Evohus, Bacchus dictus est.
48. 6. *Eos*] Scilicet ad Solem et partes Orientis porrecti sunt Indi, quos Bacchus vicerat.
 19. *Arenis*] Diæ insulæ, ubi relicta à Theseo.
50. 1. *Thamyran*] Fuit Thamyras Poeta Thraicus; à Musis oculis et lyrâ privatus.---*Amæbea*] Fuit Amæbeus citharædus Atheniensis magni nominis.
 3. *Apelles*] Cous, pictor eximius.
 11. *Ennius*] Poeta antiquissimus; Rudii Calabriæ oppido natus.
 13. *Hederæ*] Id est, Poetæ, qui hederâ coronantur.
 16. *Ilias*] Homeri opus, quo Ilii, seu Trojæ describitur excidium.
51. 1. *Dea*] Venus scil.
 2. *Idæo*] Ida fuit Phrygiæ mons: hoc monte Paris sententiam tulit pro Venere adversus Palladem et Junonem.
 3. *Nurus*] Helena scil.
 5. *Omnes*] Græci Principes scil.
51. 12. *Hector*] Priami fuit fortissimus filius, quem Achilles interfecit.

Pag. ver.

51. 1. *Dædalus*] Faber Atheniensis; artificum omnium suæ ætatis ingeniosissimus.
 3. *Minos*] Fuit ob justitiam apud inferos iudex constitutus.
52. 7. *Puero*] Icaro scil. Dædali filio.
53. 33. *Tegeæa*] Tegæa est urbs Peloponn. in Arcadia.--
Bootæ] Sidus est Bootes juxta Arcton.
34. *Orion*] Poetis venator est, et satelles Dianæ. Orioni Astronomi ense attribuerunt, unde enfiger.
57. *Samos, &c.*] Sunt istæ omnes Ægæi maris Insulæ.
54. 1. *Hymetti*] Hymettus mons est Atticæ, opibus, et optimi mellis copiâ abundans.
55. 9. *Cephalo*] Cephalus Procridis fuit maritus, quam Aurora amavit.
56. 39. *Cyllenia*] Cyllenium dicit Cephalum à Mercurio patre, qui vulgò à monte ubi educatus Cyllenius appellatus est.
57. 1. *Termine*] Terminus Deus dictus: cujus sub tutelâ agri fines; cuique terminalia sacra mense Febr. in Latio a Numa instituta.
2. *Antiquis*] Græcis scil.
58. 23. *Thyreatida*] Thyrea oppidum ad Argivi et Lacedæmonii agri confinia.
27. *Capitolia*] Templum Jovis Romæ in colle Capitolino.
59. 9. *Non fixus in agris*] Lapides in agris apud Veteres figebantur, qui tanquam termini agros dividerent.
60. 18. *Cerberus*] Apud Inferos fingitur à Poetis esse canis triceps, quem *Cerberum* vocant.--*Stygia*] Styx est Inferorum flumen.
61. 1. *Eois*] Eos Aurora est, unde Eous, a, um, quod est ab Aurorâ, seu Oriente *oriental*.
61. 7. *Ismarii*]

Pag. ver.

61. 7. *Ismarii*] Threicii; ab Ismaro monte Thraciæ.---
Philomela] Pandionis Atheniens. regis fuit filia.
Vide Metamorph.---*Tyranni*] Tereus est, rex
Thraciæ.
62. 10. *Itys*] Terei et Prognés fuit filius, *vide etiam Me-*
tamorph.
15. *Argolico*] Orestæ, Agamemnonis, Mycenarum,
adeoque Argolidis, regis filio: cujus et Pyladis
amicitia celeberrima fuit.
63. 41. *Phylacidæ*] Protefilaus est. Vocatur Phylacides a
Phylace Thessaliæ oppido.---*Thersites*] Græcorum
fuit omnium ignavissimus; ab Achille interfectus.
55. *Ales Junonia*] Pavo est.
64. 7. *Comitesque*] Musæ scil.
11. *Mille*] Puellæ scil.
13. *Sororum*] Parcarum; quæ lanifico suo homini-
bus sortem assignare, et eorum vitam nere, cre-
ditæ sunt.
17. *Io*] Inachi Argivorum fluvii fuit filia, quam Ju-
piter amavit.
18. *Quam*] Leda est, Castoris et Pollucis mater.
19. *Quaque*] Europa est, Agenoris Phœnicum regis
filia, quam Jupiter in Cretam transportavit et
rapuit.
65. 4. *Corfica*] Insula in mari Ligustico inter Sardiniam
et Italiam,
67. 33. *Quirinus*] Romulum intellige.
34. *Liber*] Bacchus est.---*Alcides*] Hercules est.---
Cæsar] Julius est, primus Imperatorum.
39. *Campus*] Martius scil. ubi, pro magistratuum
creatione, comitia habebantur.---*Forum*] Ubi jura
reddebantur.
68. 9. *Mæonides*] Homerus est; a Mæonia regione Phry-
giæ appellatus.---*Tenedos*] Insula Trojana.---*Idæ*]
Mons Trojana.

Pag. ver.

68. 10. *Simoïs*] Fluvius est Troadis.
 11. *Ascræus*] Hesiodus est, ab Ascrâ patriâ, Bœotix oppido, sic dictus.
 13. *Battiades*] Callimachus est, Batti filius, Poëta Græcus.
 15. *Sophocleo*] Fuit Sophocles Poëta Græcus celeberr.
 16. *Aratus*] Poëta etiam Græcus celebris.
 18. *Menandros*] Fuit Menander Poëta Græcus.
 19. *Ennius*] Poëta fuit Latinus antiquissimus.---*Accius*] Tragœdias scripsit; duriusculusque (quod vitium in tempora rejicit Quinçtilianus) Ciceroni, ferreus aliis visus est.
 21. *Varronem*] P. Terentius Varro, qui Argonautica scripsit; ad nostra tempora non pervenerunt.
 22. *Æsonio*] Jasoni scil. Æsonis filio.
 69. 23. *Lucreti*] Notissimus Poëta Lucretius.
 25. *Tityrus*] Virgilii Eclogas intellige.---*Fruges*] Georgicas Virgilii---*Æneiaque*] Virgilii Æneis.
 29. *Hesperii*] Occidentalibus--*Eois*] *Vid. supr. p. 61.*
 30. *Lycoris*] Voluminii liberta; Cytheris proprio nomine appellata.
 34. *Tagi*] Tagus fluvius est Lusitaniæ.
 36. *Castalia*] Fons in radicibus Parnassi, Musis sacer.
 Ib. 4. *Duce, &c.*] De Virgilio loquitur Poëta, qui totam Trojæ historiam et Æneæ adventum in Italiam cecinit.
 70. 9. *Mæonio*] Heroïco carmine; quali usus est Homerus.
 17. *Callimachus*] *Vid. supr. p. 45. v. 215.*---*Achilles*] De eo sæpe diximus.
 18. *Cydippe*] Cujus nominis poëma scripserat Callimachus.
 19. *Andromaches*] Hectoris uxor; de qua supra agitur.
 70. 1. *Memnona*]

Pag. ver.

70. 1. *Memnona*] Memnon, Tithoni et Auroræ filius, ab Achille in bello Trojano occisus est.
71. 5. *Ille*] Optimus scil. Poëta.
7. *Puer Veneris*] Amor.
13. *Fratri*] Quippe Veneris Ænean filium fuisse voluerunt Poëtæ.
14. *Egressum*] Cum, scilicet cum Iulo, Æneæ filio, fratris sui funus curavit.
16. *Juveni*] Adonis, à Venere amatus, intelligendus est. *Vid.* Metamorph.
21. *Pater*] Apollo—*Ismaro*] Thracio; ab Ismaro Thraciæ monte.——*Mater*] Calliope musa.
23. *Elinon*] Nomen cantus, quo Linum filium suum morte sublatum Apollo deflevit.
25. *Mæoniden*] Homerus est; de quo antea.
26. *Pieriis*] Musicis. Pierius nempe fuit mons Macedoniæ Musis sacer.
27. *Averno*] Avernus lacus est prope Baias, per quem ad inferos aditum patere creditum est; quare pro inferno ipso intelligitur.
72. 34. *Busto*] Bustum locus est, ubi cadavera, bene usta, sepelienda.
41. *Erycis*] Venus est, cui, in Eryce Siciliæ monte, templum dicatum fuit.
43. *Phæacia*] Corcyra est, insula maris Ionii.
50. *Elysiâ*] Elysium, locus est ubi piorum animæ habitant.
51. *Calvo*] Poëta fuit Calvus antiquus; de quo Gellius et Horatius.—*Catullus*] Poëta eximius, bene notus.
73. 14. *Dædalus*] *Vid. supr. p. 51. 1.*
19. *Eumedes*] Dolonis filius; a Diomede et Ulyssæ trucidatus est.
23. *Merops*] Clymenes maritus, ex qua Sol Phæthonem suscepit.

74. 3. *Huc*]

Pag. ver.

74. 3. *Huc*] Tomon *scil.*—*Mileto*] Urbs Ionæ.
 6. *Abfyrti*] Abfyrtus fuit Æetæ Colchorum regis filius.
 13. *Minyæ*] Theſſaliæ populi qui Jaſonem ſecuti ſunt.
 15. *Colchis*] Medea; à patriâ eo nomine dicta.
 75. 4. *Bajarum*] Baiæ, civitas Campaniæ ſecus mare ſita; à Baio Ulyſſis ſocio illic ſepulto ſic dicta.
 5. *Perſephone*] Alio nomine *Proſerpina* dicitur; in cujus poteſtate vitæ hominum fata eſſe crediderunt Antiqui.
 76. 23. *Elyſios Campos*] Elyſium Poëtæ apud Inferos eſſe exiſtimaverunt. *Vide ſupr.* p. 72. v. 50.
 77. 10. *Neflore*] Filius Nelei et Chloridis. *Vide Homeri Ilias, &c.*
 79. 10. *Duas*] Latinam et Græcam.
 13. *Calypſo*] Nympha, Oceani et Thetidis filia, vel, ſecundum Homerum alioſque, Atlantis; regnavit in Ogygiâ inſulâ, et Ulyſſem naufragum hoſpitaliter ſuſcepit.
 18. *Odryſii*] Rheſus eſt, rex Thraciæ. Odryſius dicitur ab Odryſarum gente Thraciâ, quibus imperavit.
 23. *Dolonis*] Fuit Dolon vir Trojanus, egregiâ pedum pernitate præditus. *Vide Ovid. Met.* 13.
 24. *Hæmonios*] Theſſalicos Achillis, quos ille laboris præmium popoſcerat.
 25. *Sithonii*] Thracii. *Vid. ſupr.* p. 44. v. 217.
 80. 29. *Dea*] Calypſo *ſcil.*
Ib. 1. *Super Oceanum*] Videtur verò et Sol et Aurora quaſi ex Oceano prodire.—*Seniore*] Tithodo *ſcil.* cujus Poëtis decantatiſſima ſenectus.
 2. *Flava*] Aurora *ſcil.*
 3. *Memnonis*] Memnon; de quo ſuprà, p. 70. v. 1.
 81. 6. *Chaonis*]

Pag. ver.

81. 6. *Chaonis*] Fuit Chaon vir Trojanus, à quo Chaonia dicta pars Epiri, ubi templum Jovis, et sylva in qua columbæ humanâ voce responsa dabant. *Ales Chaonis* itaque pro quibuscumque columbis, per Synecdoch.
11. *Numidasque*] Numidia est Provincia Africæ, ubi immitissima generantur animalia.
13. *Nonacrinâ*] Arcadica; à Nonacri monte Arcadiæ sic dicta.
82. 13. *Danæëus*] Perseus Jovis et Danaës filius, qui Andromeden liberavit; de quo antea.
14. *Caput*] Medusæ caput intelligit; ad cuius visum omnes in lapides vertebantur.
14. *Cerealìa*] Id est, fruges; quarum Ceres dea dicitur.
84. 10. *Æger*] Hydropicus: qui semper aquam morbi causam appetit.
12. *Argus*] Cui Iûs pellicis in vaccam mutatae Juno curam commiserat.
85. 6. *Seres*] Populi Asiæ inter Scythas et Chinenfes.
27. *Threicia*] Celebres fuerunt Threiciæ Bacchæ, seu bacchantes mulieres, apud quas, Orpheus primum Bacchi sacra instituit.—*Bacche*] Vox Græca est, mulierem significans Bacchi orgia celebrantem.
86. 33. *Dione*] Oceani et Tethyos filia fuit, Veneris mater: at pro ipsâ Venere etiam sumitur.
40. *Hæmonia*] Theffala. Fuit verò beneficiis famosa Theffalia. *Vid. supr. p. 1. p. 12. v. 125.*
87. 1. *Andromache*] Hæctoris uxor; de qua antea.
3. *Ajaci*] Ajax Telamonis ex Hesiione filius, fortissimus Græcorum; amavit Tecmessam ancillam.
10. *Tatius*] Fuit Tatius Sabinorum dux.
11. *Phæbo*] Apollinis Palatini templum intelligit, quod in Palatio Augustus ædificavit.

88. 7. *Inda*]

Pag. ver.

88. 7. *Inda*] Elefantos dicit, quos India gignit.
89. 5. *Perilleo*] Perillus Atheniensis, tauri ænei fabricator, quo Phalaris Siculus Tyrannus sibi invisos supposito igne torquebat.
90. 9. *Nioben*] Tantalii filiam. *Vide Metamorph.*
 12. *Prognen*] Hujus Pandionis filix fabulam vide etiam in *Metamorph.*
 2. *Peliaco*] Pelion mons est Theffaliæ.
 8. *Corinna*] Poeta dilectissima.
91. 18. *Scylla, Charybdis*] Scyllam et Charybdin fabulantur Poëtæ monstra esse in freto Siculo posita, quæ transeuntes naves vorant et absumant.
 20. *Syrtes*] Duo sunt sinus in Africa vadoso ac reciproco mari periculosissimi.
 27. *Triton*] Neptuni filius et tubicen.
 29. *Sidera*] Castorem et Pollucem Ledaæ filios intelligit.
 32. *Threiciam*] Qualis fuit Orphei Thracii.
34. 36. *Galatea, Nercides*] Nymphæ maris, Nerei filix.
92. 49. *Lyæo*] Vino: Lyæus namque unum est ex Bacchi nominibus.
 50. *Lucifer*] Veneris est stella. *Vid. sup. p. 15. v. 72.*
 5. *Tartara*] Locus est Inferorum a Poëtis decantatus, ubi fontes plectuntur.
94. 13. *Phrygiis*] Marmor Phrygium, seu Phrygius lapis maximè fuit in honore apud Antiquos.
 14. *Tanare*] Tænarus promontorium est Laconix regionis in Peloponneso--*Carystus*] Urbs Eubææ.
 17. *Erythræo*] Mare Erythræum propriè dicitur pars illa Oceani Orientalis, quæ ad Arabiam, inde Persicum et Arabicum sinum, accedit.
 18. *Sidenio*] Sidon civitas est nobilissima Phœniciæ.
95. 29. *Lydius*] Lydia regio Asiæ minoris, Pactolo flumine aurifero nota.
 1. *Sulpitia*] Pulchra puella, Servii Sulpitii filia.
96. 11. *Tyria*]

Pag. ver.

96. 11. *Tyria*] *Id est* purpurea, quod optima purpurea apud Tyrium Phœniciaë urbem tingeretur.
20. *Eois*] Eos est mons Ægypti. *Vid. supr. p. 61. v. 1.*
 --*Indus*] Indi populi sunt ad orientem siti.
21. *Pierides*] Musæ.
1. *Osiris*] Jovis filius, maritus Isis.
97. 11. *Bacchus*] Osiris idem est apud Ægyptios qui Bacchus apud Græcos.
12. *Tyria*] *Vide suprâ, p. 96. v. 11.*
1. *Scelerata sedes*] Hæc est Inferorum regio, in quâ torquentur impii.
7. *Illic Junonem*] Ixion Phlegyæ filius. Ausus est ille Junonem de stupro interpellare; quamobrem Jupiter ipsum ad Inferos à Cœlo detrufum volubili rotâ circumagi jussit.
98. 9. *Tityus*] Jovis filius, ad inferos etiam detrufus.
11. *Tantalus*] Jovis et filius, et ab eo ad Inferos etiam addictus sub pœna, ut cùm aquas ad mentum usque habeat, et poma capiti ejus immineant, nec edere tamen possit, nec bibere.
100. 1. *Sulmo*] Patria fuit Ovidii; à qua Sulmonensis dictus.
8. *Bacciferam*] Ferentem baccas, olivas.
29. *Scythiam*] Aspera et inculta Asiæ itemque Europæ regio. -- *Cilicæque*] Fuerunt Cilices Asiæ. min. Populi, piraticâ et morum feritate celebres. --
Britannos] Anglos hodie appellamus: vitro seu Glasto herbâ se inficiunt.
30. *Prometheo*] Prometheus, in Caucaſo monte Asiæ, Jovis jussu à Mercurio religatus est.
39. *Effeda*] Currus sunt Gallorum, quibus molliter vehuntur puellæ. -- *Mannis*] Minores sunt equi.
41. *Veniet*] Corinna *scil.*
103. 1. *Pomiferis*] In Phalæcis provenit pomorum copia.
 -- *Faliscis*]

Pag. ver.

- Faliscis*] Phalisci seu Falisci urbs fuit et ager in Hetruriâ.
103. 2. *Camille*] M. Camillus vir summâ virtute præditus.
 5. *Ritus*] In Junonis celebrando festo adhibitos.
 17. *Dux Gregis*] Aries est, cornibus conspicuus.
 18. *Dominæ*] Junoni, uxori Jovis, qui in omnia dominium habet.
104. 25. *Virginei*] Puellarum scil. quæ Junoni sacra faciunt.
 27. *Graio*] Græcarum fœminarum more ornato, namque Phalisci ex Græcis erant oriundi.
 31. *Argiva*] Græca. — *Cæso*] Ab Ægistho adultero, et Clytemnestrâ uxore.
 32. *Hæfusus*] Auriga, aut filius Agamemnonis.
 34. *Mænia*] Phalesum scil. oppidum.
 3. *Peligni*] Populi Italiæ quibus Naso originem duxit.
105. 7. *Mantua*] Urbs est Italiæ, Virgillii patria.
Ib. Verona] Urbs est haud multum à Mantuâ.
 15. *Amathusia*] Venus est, ab Amathunte urbe Cypri sic dicta.
 17. *Corniger, Lyæus*] Bacchus scil. Vid. supr. p. 92. v. 49.
 1. *Paro*] Paros est insula maris Ægæi, in quâ marmor candidum proveniebat, ad Deorum simulacra maximè expetitur.
 1. *Germanice*] Germanicus. Vid. supr. p. 3. v. 1.
106. 23. *Thebas*] Thebæ urbs Bœotiæ, à Cadmo condita, centum portis nobilis.
 33. *Arum*] Adoptione.
107. 39. *Nomen*] Numen, ut Augustus intelligatur.
 40. *Piëridum*] Musarum scil. de quibus supra, plurimis in locis.

*Lately printed by J. POTE, at ETON, for the
Use of Schools.*

- I. **E**UTROPII Breviarium Historiæ Romanæ, ab Urbe condita ad Annum ejusdem Urbis MCCCL. Accedit Sex. Aurelii Victoris de Romanis Illustribus liber. Editio ad usum Juventutis accommodata. 1780. 1s 8d.
- II. **JULII CÆSARIS** de Bello Gallico Commentariorum libri V. Accessere Index Geographicus, et Galliæ veteris, ad Cæsarem, Tabula. Editio ad usum Juventutis accommodata. 1782. 1s. 8d.
- III. **SCRIPTORES ROMANI**: five Selecta ex M. T. Cicerone, T. Livio, Corn. Tacito, M. Velleio Paterculo, C. Plinio: in usum Regiæ Scholæ Etonensis. Editio altera recognita et aucta. 1780. 6s.
- IV. **SCRIPTORES GRÆCI**: five, Selecta ex Scriptoribus Græcis, viz. Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Platone, Isocrate et Luciano, cum Versione Latina. Editio nova. 1781. 6s.
- V. **POETÆ GRÆCI**: five, Selecta ex Poetis Græcis, viz. Homeri Odyss. Hesiodo, Theocrito, Callimacho, Apollon. Rhodio, Tyrtæo, Sapphone, Erinna, Mimnermo, Solone, Simonide, Theognide, Pindaro, Euripide, Bacchylide, Callistrato, Bione, et Moscho; cum vulgata Versione emendata, ac variis, partim Scholiastarum Græcorum, partim Doctorum recentiorum notis. Editio nova, recensita et plurimis in locis aucta. 1782. 6s.
- VI. **M. T. CICERONIS OPUSCULA**; hoc est, Cato Major, seu, de Senectute; Lælius, seu, de Amicitia; Paradoxa; Somnium Scipionis. Præfigitur ejusdem M. T. Ciceronis **VITA LITTERARIA** nunc primum in lucem data. 1780. 2s.
- VII. **DE FIDE et Officiis Christianorum**; Excerpta, ex cl. Burneti et Grotii libellis, in usum Juventutis Christianæ. Editio nova recognita. 1s. 6d.

VIII. **EURIPIDIS**

Lately printed, &c.

- VIII. EURIPIDIS MEDEA, Gr. Lat. cum Scholiis, et Notis. 4to. 2s. 6d.
- IX. ARISTOPHANIS PLUTIS, Gr. Lat. cum Scholiis Græcis selectis. Editio castigata, et ad usum studiosæ Juventutis accommodata. 1768. 2s. 6d.
- X. ÆSCHYLI PROMETHEUS VINCTUS; cum Stanleiana Versione, et Notulis ex Garbitii aliorumque Commentariis; quibus Notulas adjecit, T. MORELL, S. T. P. Editio altera recognita. 1781. 2s. 6d.
- XI. SOPHOCLES Tragediæ septim. Accedunt Notæ perpetuæ et variae Lectiones, operâ Thomæ Johnson, M. A. 2 vols. 8vo. 14s.
- XII. DEMOSTHENIS Orationes Selectæ: Textum, Scholiasten, ac Versionem castigavit, et notis illustravit R. Mounteney, 8vo. Editio quinta, 1778. 5s.
- XIII. LUCIANI Dialogi, Gr. Lat. a N. Kent. 8vo. Editio nova. 1778. 5s.
- XIV. THESAURUS GRÆCÆ POESIS, sive, LEXICON GRÆCO-PROSODIACUM; Versus, et Synonyma, (tam ad explicationem Vocabulorum, quam ad compositionem Poeticam pertinentia) Epitheta; Phrases, Descriptiones, &c. (ad modum Latini *Gradus ad Parnassum*) complectens. Opus in studiosæ Juventutis gratiam et utilitatem, ex optimis quibusque Poetarum Græcorum monumentis nunc primum constructum. Præfigitur De POESI, seu PROSODIA GRÆCORUM TRACTATUS. Ad finem adjuncta sunt, Vocabula quorum in Syllabis de Quantitate aliquid sit dubii, ex Carmine non satis noto, aut in eadem sede diversos pedes admittente.---Notantur etiam Syllabæ controversæ, et Ancipites dictæ. Autore T. MORELL, S. T. P. 1l. 1s.
- XV. WILLYMOT's Peculiar use and signification of certain Words in the Latin Tongue: or a Collection of Observations, wherein the elegant Sense of Latin Words is fully explained by proper English Examples, translated from the purest Latin Writers. A new Edition revised. 4s. 6d.



